

KUTA Kubayuwa

Kula Kuta <<Ki ta a kadanshi ka mepecemgbenei,>> Kpamu ki ta a kadanshi ka gbayin ku ukuna u tsumani tsa aza a Isaraila, ka na a ya'in kadanshi kani punu a katagarda ka nampa: Kuta ka aza a Isaraila a idika ya aza a Masar, a ubuta u na aqishi de a tsugbashi. Katagarda ka ki ta n ugboku u nashi: Ugboku u iyain u dada u kaşukpi wa aza a Ibirahi aqubuta u tsugbashi, ugboku u ire u dada, nwalu n le a kubana a Kusan ku Sinai, ugboku u tatsu u dada, uzuwukpani u Kashile n uma aq ni a Kusan ku Sinai, u na u nekei le kofon ki idashi i uma n idashi i wila wi idika kobolo n kutoni. Ugboku u nashi u dada, kuma'a n kulapula ku ubuta u kutoni ka aza a Isaraila, n wila adama a ganu n kutoni ku Kashile.

A katsumaq ki ili dem, katagarda ka nampa ka dansa ta*q* i na Kashile ka ya'in, uteku tsu na u bankai agbashi, da u zuwai le o okpo uma a aduniyan n apa e kelime.

Vuza mere a kaci ka kadanshi ayi da Musa, Vuma na Kashile ka zagbai wu utukan uma aq ni a idika ya aza Masar. Ukuna u gbayin wu uyevi a katagarda ka, u dada udari u wila kupa u na wi a masala ma kamanga.

Ili i na yu udari a katagarda ka nampa

A utukai aza a Isaraila a ugbashi 1:1-15:21

Tsugbashi a idika i Masar 1:1-22

Umaci u Musa n udangi u ni 2:1--4:31

Musa n Haruna a banai a cinai mogono ma
 Masar da a ya'ankai ni kadanshi 5:1--11:10
 Kadiva_u ko moloko n kuta_u ki idika i Masar
 12:1--15:21
 A mala ma Shili a kubana a Kusan ku Sinai
 15:22--18:27
Wila_kobolo n Uzuwukpani 19:1--24:18
A_isa a cida kobolo n wilau kutoni 25:1--40:38

Atakaci a uma a Isaraila

¹ Na va dada ula a_u muku mo olobo n Yakubu
 aza na a banai a idika i Masar n esheku e le, yaba
 dem n aza a kpa'a ku ni.

² Ele da Ruben, n Saminu, n Levi, kobolo n
 Yahuza,

³ n Isaka, n Zabalun, kobolo m Bayami,

⁴ n Dan, n Nafutali, n Gadu, kobolo n Ashera.

⁵ Dem vu le ele da tsukaya amangatatsunkupa,
 kobolo n Isufu vuza na ta de wi idashi a Masar va.

⁶ M megeshe de da Isufu n aza a_u ni n uma a na
 o yongoi a ayin a nanlo dem a_u kuwai.

⁷ Ama da aza a Isaraila a_u kanai kumatsansanai
 ali da a yimkpai n abundai. Da idika dem i shanai
 n ele, da o okpoi aza a utsura a na va kucina a_u
 ubuta_u dem.

⁸ Aya_u n abundai a lazai da mogono ma savu ma
 lya'i tsugono a Masar vuza na u sa'wai kuyeve
 Isufu n ili i na u ya'in ba.

⁹ Da u danai uma a_u ni, <<Lanai, aza a Isaraila
 a yimkpa ta_u n abundai, ali i a kuciga ku la'a tsu
 utsura.

¹⁰ Tawai tsu lansi uye u na tsa kushamkpa le,
 da baci ba i ta_u a ku la'a tsu a kabundai. Tawa
 baci kuvon kudanga, i ta_u a kufuda o bolongu una

n irala i tsu kata a shilika n a tsu ali a suma a Kasukpa_ka tsu idika ya.>>

¹¹ A ayin a nanlo da aza a Masar, a zuwai aza a kula_{na} agbashi e neke aza a Isaraila ulinga wu utsura. Da a zuwai le a ma'akai Firi'auna likuci i Pitom n Ramase, ubut_u u na u kuzuwa ucanuku.

¹² Ama tsu na i o kudoku le atakaci a ulinga da ta na feu ele i o kudoku kuyimkpasaka n kabundai nannai. Adama a ili i nanlo, da aza a Masar o doku a panasakai wovon wa aza a Isaraila kau.

¹³ Da aza a Masar o doku e nekei le ulinga n abundai babu asuvayali.

¹⁴ A zuwai wuma u le wo okpoi n atakaci kau, a ubut_u u kunana ci'in n kuya'an ki iputa_n ulinga wa ashina e le u na u buwai dem. A pana asuvayali e le ba, ko kenu.

¹⁵ Da mogono ma Masar ma danai Sifira m Puwa, aza a na a tsu kana limata ya amaci ya aza a Ibirahi,

¹⁶ <<Yi baci a kuka_{na} limata i vuka va aza a Ibirahi i zuka mekere ma baci i kasukpa_i yi n wuma, kolobo ka baci ta na yu una.>>

¹⁷ Ama amaci e re a nampa a panai wovon u Kashile, o tono kadanshi ko mogono ba, da a kasukpa_i ololo a n wuma.

¹⁸ Da mogono ma Masar ma me dekei aza a kuka_{na} limata a da we ecei le. <<Yidai i zuwai da i ya'in nannai, i kasukpa_i muku n ali ma n wuma? >>

¹⁹ Da a ushuki, <<Vuzagbayin, amaci aza Ibirahi i tsa amaci a aza a Masar ba, i ta_n ugbamivwasuvu, a tsu matsa ta_kpamu muku n le kafu ci yawa.>>

²⁰ Adama a nanlo da Kashile ka zuwakai aza a kukana limata ya unasingai, da aza a Isaraila o doki n ka'bundai n utsura kpamu.

²¹ Adama a na aza a kulaña limata a pana ta wovon u Kashile, da Kashile ke nekei le limata i kaci ke le.

²² Da Firi'auna u nekei aza a ni dem kadanshi ka nampa, <<Maku mo kolobo ma aza a Ibirahi ma na baci a matsai dem a vakangu ma'a o Kuyene ku Nilu, ama a kasukpa muku mi nkere n wuma.>>

2

Uteku tsu na a matsai Musa

¹ A katsuma ka ayin a nampa, vuza va aza e Levi vi yoku u zuwaimekere ma aza e Levi.

² Da vuka va vi ya'in katsuma da u matsai maku mo kolobo. Ana we enei maku ma mi ta n tsuloboi, da u sokongi ma'a ali wotoi u tatsu.

³ Ama ana we enei wa kufuda wo doku wo fobo yi ba, da u lañsai mabana mi ikiku, dada u padarai ma'a n cirupa tsu kacimba n cirupa tsu ndanga. Da u zuwai maku ma punu, da u bankai ma'a a kakina ko Kuyene ku Nilu da u zurangi ma'a a kajanu.

⁴ Da taku u shamgbai da'angi adama a na we ene ko yidai i kulya'a maku ma.

⁵ Da mekere ma Firi'auna ma banai kusumbu de o Kudolu ku Nilu. Ana agbashi e nkere n ni i a kukara'asa punu a kakina ko kudolu ka, da we enei mabana punu uzurangi a mita. Da u suki kagbashi kete ka bana ka dikaka yi ma'a.

⁶ Ana u bayuwaī ma'a da we enei merebu ā mashi, da u panaī asuvayalī ā ni, da u danai, <<Na va maku ma aza a Ibirahi ma'a.>>

⁷ Da taku va u yawai, da we ecei ni, <<M bana n lansakā wu vuka va aza a Ibirahi, vuza na u ku wo'oko wu maku ma?>>

⁸ Da wu ushuki, <<E, bana.>> Da u banai gogo lo, da u lañsaī añañku a maku a.

⁹ Ana añañku a maku a yawai, damekere ma Firi'auna ma danai ni, <<Dika merebu ma katā vu wo'oko mu ma'a, katā n tsupa wu.>> Da ta na añañku a a dikai maku ma da o wo'okoi ni ma'a.

¹⁰ Ana maku ma mo gbonguroi, da u dikai ni u bankai mekere ma Firi'auna, da wo okpoi maku mā ni. Da u ne'i ni kula Musa, u danai, <<Adama a na mu utakā yi tā a mini.>>

Musa u sumai a kubana a Midiya

¹¹ Ana Musa u shanai utsura, kanna ke te wu utaj adama a na u bana we ene aza ā ni aza a Ibirahi. Da u cinai le a kuya'an ulinga wu utsura u tsugbashi. Da kpamu we enei vuza va aza a Masar a kulapa vuza ni vuza va aza a Ibirahi.

¹² Ana Musa u lañaī dem we ene lo vuza a kinda yi ba, da wu unaī vuza va aza a Masar va, da u ciñangi ni lo.

¹³ Ana kayin ka asai, da wu utaj kpamu, da u banai de, da we enei aza a Ibirahi ā vishili a uteku u le. Da we ecei vuza na ka ni ka ga'in ba, <<Yidai i zuwai da vi a kulapa vuza nu?>>

¹⁴ Da u danai, <<Yayi u zuwai nu vo okpo mogono mā tsu n kaya'in ka afada kā tsu? Ko vi tā a kuciga va kuna mu uteku tsu na vu unai vuza va aza a Masar nayin?>> Da wovon u kañai Musa,

da u danai, <<Ashe uma e yeve ta ili i na n ya'in va.>>

¹⁵ Ana Firi'auna u panai nannai, da u lansai an wa kuna Musa. Da Musa u sumai da u banai da u dasangi a ifika i Midiya. Ana u yawai de, da u dasangi a una u kayinva.

¹⁶ Ganu va aza a Midiya wi ta ni nkere n cindere. Da a banai kukenuku mini adama a na a shatangu okotsu a na e ci ne'e ushiga we eshekpu e le mini.

¹⁷ Da ngubi n yoku n yawai, da o lokoi le. Ama da Musa u dangai da u bankai nkere ma, da u ronoi mini u shatangi okotsu a, da u ne'i ushiga u le.

¹⁸ Ana nkere ma m bonoi we eshekpu e le Reyewe, da we ecei le, <<Yidai da i bonoi gogo'o nannai anana?>>

¹⁹ Da a ushuki, <<Vuza va aza a Masar vi yoku da u bankai tsu e ekiye a ngubi n nanlo ma. Ali da u ronokoi tsu mini ma na ci ne'i ushiga u tsu.>>

²⁰ Da we ecei nkere n ni, <<Te dai vuza va wi? Yidai i zuwai da i kasukpai ni de? Banai i deke yi u tawa u lya'a ilikulya'a.>>

²¹ Da Musa wu ushuki kuyongo n vuma va. Da ta na vuza va u nekei ni mekere Zipura ciya wo okpo yi vuka.

²² Da Zipura u matsai maku mo kolobo, da Musa u ne'i ni kula Goshum, dada, <<N ya'an ta limoci a ifika i pulai.>>

²³ Aya n abundai a lazai, da mogono ma Masar ma kuwai. Ama aza a Isaraila a buwa ta a yura adama a atakaci a ugbashi e le, da a lapai una. Da malapa mu una me le adama a ubanki, ma banai a Kashile.

²⁴ Da Kashile ka panai yura_i le, adama a na u ciba ta_n uzuwakpani u ni n Ibirahi n Ishaku n Yakubu.

²⁵ Da Kashile ke enei atakaci a aza Isaraila, da u panai asuvayali e le.

3

*Musa we enei madanga a_kukula_*

¹ Kanna ke te, Musa ayi a kaguba ku ushiga wa akaya a_ni Jeturo, ganu vu Midiya. Da u banai kaguba ka a ubon u meremune, da u banai a kusan ku Kashile ku na e ci deke Horebu.

² Ta de kalingata ka Vuzavagudu kutai punu wa_ni a mavuku ma na ma_kanai akina a. Ana Musa we enei nannai da u ya'in mereve adama a na madanga ma ma_kana_ta_akina ama ma_kula ba.

³ Da u sheshei, <<Nini dai madanga ma ma_kpadai kukula? Ili i mereve i da, ya'an m bana devu me ene.>>

⁴ Ana Vuzavagudu we enei u bana ta_kulana madanga ma, da Kashile ke dekei ni punu a madanga ma, <<Musa! Musa!>> Da Musa wu ushuki, <<Mpa da na.>>

⁵ Da Kashile ka danai, <<Ka_ta vu yawa devu ba. Fodo ataka a_nu, adama a na ubuta u na vi a kashani na lo va, ubuta u cida u da.

⁶ Da u doku u danai, mpa da Kashile ke eshevu, Kashile ki Ibirahi, Kashile ki Ishaku n Kashile ka Yakubu.>> Da Musa u_zalikai kaci ka_ni, adama a na wi ta_a kupana wovon u kugasa a_shi n Kashile.

⁷ Da Vuzavagudu u danai ni, <<Me ene ta_atakaci a uma a_va na de a Masar. M pana ta_malapa mu una_me le, adama a atakaci a na i o

kuso'o e ekiye a aza a kulana agbashi a Masar. Mi ta ta na e kukebece adama e le.

⁸ Tsu nanlo n tawa ta adama na mi isa le e ekiye aza a Masar. Kata mu utaka le a ubuta u nampa, m banka le a idika i na i la'i n uga'in n abundaj, idika i na yi m mani'in n tsuta idika ya aza a Kana'ana, n aza a Hitiya, n aza a Amoriya, n aza a Periziya, n aza a Hiviya, n aza a Jebusiya.

⁹ Gogo na mashi ma aza a Isaraila ma tawa ta wa va, me ene ta kpamu uteku u na aza a Masar i a kutakacika le.

¹⁰ Gogo na, mi ta a kusuku wu u Firi'auna, adama a na vu bana vu utaka n uma a va aza a Isaraila punu a Masar.>>

¹¹ Ama da Musa u danai Kashile, <<Mpa da tamkpamu ya, an ma kubana u Firi'auna adama a na mu utuka aza a Isaraila punu a Masar?>>

¹² Da Kashile ka danai, <<Mi ta kobolo n avu. Na da urotu u na u kokpo wa nu, a kudana mpa da n suki nu, vu utaka baci n uma a va a Masar, yi ta e kuneke Kashile tsugbayin a kusan ku nampa.>>

¹³ Da Musa wu ushuki Kashile, <<Gogo na tawa baci m bana wa aza a Isaraila, da n danai le, <Kashile ki ikaya ka da ka suku mu ta n tawa wa da.> E ece mu baci, <Yayi kula ku ni?> Yidai tamkpamu ma kudana le?>>

¹⁴ Da Kashile ku ushuki Musa <<MPA DA N CI YA'AN MPA. Dada ili i na va kudana aza a Isaraila, <MPA DA u suku mu ta wa da,>>>

¹⁵ Kashile ka danai Musa kpamu, <<Dana aza a Isaraila, <Vuzavagudu Kashile ki ikaya i da, Kashile ki Ibirahi, n Kashile ki Ishaku, n Kashile ka Yakubu ayi da u suki mu wa da.> Na va dada

kula ku va_ayin dem a kubana ko wannai, kula ku na uma a kuciba nu mpa ali nu ntsukaya dem.

¹⁶ <<Gogo na bana vu bolongu aza a gbara_gbara a aza a Isaraila a ubutaq u te kata vu dana le, <Vuzavagudu Kashile ki ikaya i da, Kashile ki Ibirahi, n ki Ishaku, n ka Yakubu ko yotsongi kaci ka ni wa_da u danai mu, mpa me ene ta_raka, ili i na aza a Masar i a kuya'anka da,

¹⁷ N ya'an ta_uzuwakpani mi ta_a_ku utuka_da a katsuma ka atakaci ka_da_punu na a Masar a kubana a idika ya aza a Kana'ana, n aza a Hitiya, n aza Amoriya, n aza a Piritiza, n aza a Heviya, n Jebusiya, a idika i na yi m mani'in n tsuta.>

¹⁸ <<Uma a i ta_a kupanaka wu. Kata_avu nu nkoshi m gbara_gbara i bana u mogono ma aza a Masar i dana yi, <Vuzavagudu Kashile ka aza a Ibirahi ko yotsongu ta_kaci ka_ni wa_tsu. Adama a nannai, kasukpa ci ya'an nwalu e meremune ali ayin a tatsu, adama a na ci ya'anka Kashile Vuzavagudu vu tsu alyuka.>

¹⁹ Ama n yeve ta_mogono ma Masar ma kukasukpa_da_i laza ba, sai n gutsuka yi nu utsura u va.

²⁰ Mi ta_a kuya'an ulinga n utsura u va_kata_n takacika aza a Masar, n ya'an ili i mereve kakau raka. Kata_mogono ma me yeve kukasukpa_da_i wala.

²¹ <<Mi ta_a kuzuwa aza a Masar a ya'anka uma a va ili i singai. I ta_a kuya'anka da_kune'e, yi baci a kulaza ya kulaza e ekiye agada ba.

²² Vuka dem vi ta_a kubana u vuka va aza a Masar vu na vi devu m kpa'a ku ni n vuka dem vu na vi idashi wa_ni, kata_we ece yi ili ya azanariya

ko ya azurufa ko akashi a ku'uka. A na i ku'uka muku mo olobo m muku mu nkere n da, nannai da i kulaza n uciyi wa aza a Masar.>>

4

Vuzavagudu u nekei Musa utsura u kuya'an ili i mereve

¹ Da Musa wu ushuki, <<A ushuku baci nu mpa tamkpamu ba, ko da a iwain kupanaka mu. A dana baci, <Vuzavagudu u tawa wa nu ba.>>

² Da Vuzavagudu we ecei ni, <<Yidai vi n i da e ekiye a nu na lo va?>> Da Musa u danai, <<Kalangu ka'a.>>

³ Da Vuzavagudu u danai, <<Vakangu ka'a a idika.>> Da Musa u vakangi ka'a a idika, da ka vazai koko! Da u docoi n kacapa u kasukpai ka'a.

⁴ Da Vuzavagudu u danai ni, <<Banka n kukiye ku nu vu kana winja u koko wa.>> Da Musa u bankai n kukiye ku ni, da u kana koko ka, da koko ka ko bonoi kalangu e ekiye a ni.

⁵ Da Vuzavagudu u danai ni, <<Ya'an ili i mereve i nampa, adama a na a ushuku n Vuzavagudu Kashile ki ikaya i le, Kashile ki Ibirahi, n Kashile ki Ishaku, n Kashile Yakubu ko yotsongu ta kaci ka ni wa nu.>>

⁶ Dada kpamu Vuzavagudu u danai, <<Uka kukiye ku nu o motogu ma nu.>> Da Musa u ukai kukiye ku ni punu, da wu utakai kukiye ka da kokpoi warri n ukutu.

⁷ Da Vuzavagudu u danai, <<Gogo na bonoko ku da punu o motogu ma.>> Ana u bonokoi n ku da punu, da wu utakai, da ku bonoi cida ci ikyamba i na i buwai.

⁸ Da Vuzavagudu u danai, <<A iwan baci kushuku n avu, ko kushuku n ili i mereve yu ugiti, i ta_a kushuku n ili i mereve i ire ya.

⁹ Da baci a iwain kushuku n ili i mereve ire i nampa ya, ko kupana ka_{la}ka_{tsu} k_a nu, kenuku mini punu o Kuyene ku Nilu, k_a vu tsungu a idika i dekpu. Mini ma na vi kenuki va, mi ta_o kokpo mpasa lo a idika i dekpu ya.>>

¹⁰ Ama da Musa u danai Vuzavagudu, <<Vuzavagudu vu va, n ci ya'an kadanshi k_ata_a ka'a ku uta_{mayin} ba, ali n ayin a de ko n gogo na ana vi ya'in kadanshi nu mpa. N ci ya'an ta_a kadanshi sawu kobolo n cikeku kpamu.>>

¹¹ Dada Vuzavagudu u danai ni, <<Yayi u nekei vuma una? Yayi kpamu u bonokoi ni kebebe ko kagulani? Yayi u nekei ni a_{shi} ko uyimba? Mpa da Vuzavagudu ba?

¹² Gogo na bana, mi ta_a kub_ank_a wu tsu na va kuya'an kadanshi k_ata_n dana wu ili i na va kudansa.>>

¹³ Ama da Musa u danai, <<Vuzavagudu ya'an wupa ba, suku vuza yoku u bana.>>

¹⁴ Da Vuzavagudu u ya'in wupa m Musa, da u danai, <<Haruna mokoshi m_a nu tamkpamu vuza va aza e Levi? N yeve ta_a tsu dansa ta_a mayin. Wi ta_a lo a uye adama a na i gasa, wi ta_a feu a kuya'an mazanga, we ene wu baci.

¹⁵ Vi ya'an kadanshi n ayi, k_ata_a vu tonuko yi i na u kudana. N kub_ank_a da_a ta_n i na i kudansa n i na i kuya'an.>>

¹⁶ Ayi da u kokpo vuza na u kuya'anka uma kadanshi n un_a u nu. Avu vi ta_a o kokpo an Kashile wa_a ni, vu dana yi ili i na u kudansa.

17 Ama k_at_a vu d_ika kalangu ka nampa vu walaka, adama a na ka d_ada va kuya'an_aka ili i mereve.

Musa u bonoi a Masar

18 Da Musa u bonoi wa akaya a_ñ ni Jeturo da u danai ni, <<Ya'an m bono bi_ñ me ene aza a_ñ va_ñ na de a Masar ko a buwa t_a de n wuma.>>

Da Jeturo wu ushuki, <<Bana vu bono m matana,>>

19 Musa ayi bi_ñ a Midiya Vuzavagudu u dana yi ta, <<Laza vu bono a Masar adama a na aza a na i a kuciga a kuna wu va a_ñ kuwa t_a de raka.>>

20 Da Musa u d_ikai muku mo olob_o n ni n vuka vi ni da u kumbakai le a majaki, da u k_an_ai uye o kubono a idika i Masar. Da u d_ikai kalangu k_a ni e ekiye a ni.

21 Da Kashile ka danai Musa kpamu, <<Vi yawa baci a Masar vi ya'an ili i mereve i na n nekei nu utsura u kuya'an e kelime ka Firi'auna. Ama mi t_a a kuzuwa yi wo okpo n ubgamukaci, wa kuka_ñukpa_ñuma a_ñ va_ñ a laza ba.

22 K_at_a vu dana Firi'auna, <Ili i na Vuzavagudu n danai i d_ada na, uma a Isaraila i t_a tsu maku mo kolobo ma iyain m_ava,

23 N dana wu ta, <<K_asukpa_ñ yi u laza adama a na u ya'an_aka mu aganda.>> Ama vi iwan baci kuka_ñukpa_ñyi u laza, gogo na mi t_a a kuna maku ma iyain m_anu.> >>

24 Ana Musa u shamgbai a kasa a_ñ ubut_a u yoku n limata i ni, a ayin a na i a_ñ katsuma ka nwalu ke le, da Kashile ka cinai ni da u d_angai kuna yi.

25 Da Zipura vuka Musa u l_ansaj katali ka alyu da u kidai kavaja ka maku m_a ni, da u sa'wakai

ene a Musa, da u danai, <<Mpasa n nampa mo okpo taqurotu wu ushiyi u yolo u tsu mayun da.>>

²⁶ Ana u danai, <<Vali vu savu vu na a shiyai yolo n urotu wu mpasa,>> wi taq a kuya'an kadanshi ku ukidi u kavaja. Dada Vuzavagudu u kaṣukpai Musa n wuma.

²⁷ Ama kafu ayin a nanlo, Vuzavagudu u danai Haruna, <<Bana e meremune vi cina Musa.>> Ana u banai da u gasai m Musa a kusan ku Kashile, da u rabasai ni da wo obongi ni.

²⁸ Da Musa u danai Haruna ili i na Vuzavagudu u danai ni dem u bana u dana. Da kpamu u yotsongi ni ili i mereve i na Kashile ka zuwai ni u ya'an.

²⁹ Da Musa n Haruna a banai a Masar, da o bolongi nkoshi m gbara-gbara mi Isaraila.

³⁰ Da Haruna u danai le rakaq ili i na Vuzavagudu u danai Musa, da ta na Musa u ya'in lo ili i mereve ya aqashi e le.

³¹ Da ta na aqushuki. Ana a panai Vuzavagudu wi taqa kuciba n ele kobolo n atakaci a na i kpamu o kuso'o, da aqdangai da aqkudangi, da a cikpai Kashile.

5

Musa n Haruna e kelime ka Firi'auna

¹ Ana o kotsoi kudansa nu nkoshi ma aza Isaraila, da Musa n Haruna a banai u Firi'auna da a danai ni, <<Ili i na Vuzavagudu Kashile ka aza a Isaraila u danai i da na, <Kaṣukpaquma aqva a bana a ya'anka mu kaqdivaq de e meremune.>>

² Da Firi'auna we ecei <<Yayi Vuzavagudu vu nanlo, vuza na n kupana kadanshi kaq ni ali kataq

n kasukpa_a aza a Isaraila a laza? Mpa n yeve Vuzavagudu vu nanlo ba. Ma_a kuka_{sukpa}_da_i laza ba.>>

³ Ama da Musa n Haruna a_ushuki a danai, <<Ka_{shile} ka aza Ibirahi u yotsongu ta_akaci ka_ani wa_atsu. Tsu folono wu ta_aya'an ci ya'an nwalu ali ayin a tatsu a kakamba adama a na tsu bana ci ya'anka Ka_{shile} Vuzavagudu vu tsu alyuka. Ci ya'an baci nannai ba, wi ta_akuna tsu m_adu_{kpa}_{ko} n kotokobi.>>

⁴ Ama da mogono ma Masar me ecei Musa n Haruna, <<Adama a yidai yi a_uksank_a uma kuya'an ulinga u le? Kai! Bonoi ubuta_awu ulinga!>>

⁵ Da Firi'auna u lya'i kelime n kadanshi, <<Gogo na aza a Isaraila a yimkpa ta_aali a la'i aza a Masar n kabundai, da yi a kuciga kusank_ale ulinga.>>

⁶ A kanna ka nanlo ka, da Firi'auna u danai aza e kelime a kinda agbashi a Masar, n aza kinda ulinga u tsugbashi wi Isaraila.

⁷ <<Ka_{sukpa}_i kuneke uma a nampa ci'iwa_a adama a na a ya'anka iput_atsu na a kiwanai. Kasukpa_i le a bana a_alansa_an kaci ke le.

⁸ Zuwai le a ya'an kabundai ki iput_aka tsu na a kiwanai, kata_i jebeke le kabundai ki iput_aka ba. Wonvoli u da le, i dada i zuwai da i a kuya'anka mu ma_{shi} n kasukpa_a le a bana a kakamba a ya'anka Ka_{shile} ke le alyuka.

⁹ Nekei le ulinga wa atakaci kata_aly'a kelime n kuya'an, nannai wi ta_akuzuwa le a_akpa_ada_i kuciya_akofon ka na a kupana a'uwa a nampa.>>

¹⁰ Da aza a kinda ulinga u tsugbashi n aza a kinda agbashi a banai da a danai uma ili i na

Firi'auna u danai. <<Mi o kudoku me neke da_ci'iwa ba.

¹¹ Banai i lañsa tsu da n kaci ka_da_a_ ubuta u na baci de dem i kuciya tsu da. Ama i lya'a kelime n kuya'an kabundai ki iputa tsu na cau yi ishi a kuya'ansa.>>

¹² Da uma a a wacuwai a kubana a_ ubuta dem punu a idika i Masar a_kulansa ili i na a ci ya'anka ci'iwa.

¹³ Ama aza a kinda ulinga u tsugbashi wa o doku a gbarai le kau, da a_kanai kudana le. <<Kanna de dem i ya'an iputa tsu kabundai ka na yi ishi i ci ya'ansa tsu ayin a na e ci neke da_ci'iwa>>

¹⁴ Da aza e kelime a kinda agbashi a Masar a fabai aza Isaraila aza a na i a kinda aza ulinga u tsugbashi wa, da e ecei. <<Yidai i zuwai da i kpadjai kuzuwa agbashi a a ya'an iputa nayin ko anana a shatangu tsu na ishi a kuya'ansa?>>

¹⁵ Da aza a kinda ulinga u tsugbashi a Isaraila a banai u Firi'auna da a_salakai ni. <<Yidai i zuwai da vi ya'ankai agbashi a_nu nannai?

¹⁶ Babu vuza na u nekei tsu ci'iwa, da kpamu a danai tsu <Ya'in iputa tsu na cau yi ishi a kuya'ansa.> A_kanai kulapasa tsu gbani na lo ta na unushi u tsu u da ba, unushi u uma a_nu a da.>>

¹⁷ Da Firi'auna wu ushuki, <<Na lo dem i yoku i da ba, wonvoli u da. Dada yi a kudanasa, <Ya'an tsu bana ci ya'anka Vuzavagudu alyuka.>

¹⁸ Walai i bono a_ ubuta wu ulinga. Babu vuza na u kuneke da_ci'iwa, ama mayun da sai i ya'an kabundai ki iputa tsu na yi ishi i ci ya'ansa.>>

¹⁹ Aza a kinda aza ugbashi a Isaraila e yeve ta_gogo na a uwa ta_a ka_tsumà ka atakaci a gbayin, ana a danai le, <<Ka_tà i jebe kabundài ki iputa, i kpàdàkuyawa tsu na cau yi ishi i ci ya'ansa a kanna dem ba.>>

²⁰ Ana a utai a kaşukpaj Firi'auna, da a gasai m Musa n Haruna aza a na ishi de a kuvana le.

²¹ Da a danai Musa n Haruna va, <<Ya'an Vuzavagudu we ene ili i na i ya'in kata u ya'anka da afada. I zuwai tso okpoi nu mpasa m gbani-gbani u Firi'auna nu nkoshi m gbara-gbara n ni feu. Gogo na i dikai kotokobi da i nekei le e ekiye adama a na a una tsu.>>

Uzuwakpani u wishi

²² Da Musa u bonoi u Vuzavagudu da u danai, <<Vuzavagudu, yidài zuwai da vi nekei uma a nu atakakaci nannai? Yidài zuwai da vu suki mu?

²³ Ali n ayin a na m banai u Firi'auna n kula ku nu adama a na n ya'anka yi kadanshi, u doku ta_u zuwaka uma a nu atakaci n abundai. Ko ili vi kebece adama a na vi isa le ba.>>

6

¹ Da Vuzavagudu u danai Musa, <<Gogo na ve kene taà ili i na n kuya'anka Firi'auna. N kukiye ku utsura ku vaà wi taà kukaşukpaà le a wala, n utsura u vaà wi taà kutakà le punu a idika ya.>>

² Kashile ka danai Musa, <<Mpa da Vuzavagudu.

³ N yotsongu taà kaci kaà vaà wi Ibirahim, n Ishaku, n Yakubu, tsu Kashile Mala'imili. Ama n kaşukpaà e yeve mu n utsura u kula ku vaà ku Vuzavagudu ba.

⁴ N Ya'an tauzuwakpani n ele n kuneke le idika i Kana'ana, i na adasangi a kuya'an limoci.

⁵ Gogo na m pana tayuraya aza a Isaraila, aza na aza a Masar a zuwai a ugbashi, da n cibai nu uzuwakpani u va.

⁶ Adama a nannai, dana aza a Isaraila, <Mpa da Vuzavagudu, mi taa kutakada a katsumaka atakaci ka aza a Masar, katan nekeda ubaruwi a ubuta u tsugbashi wa, kata mi isada n utsura we ekiye a va, katan neke le atakaci a gbayin.

⁷ Kata m bonokoda uma a va, kata mpa tamkpamu mo okpo Kashile kada. Dada i kuyeve a na mpa da Vuzavagudu vuda n Kashile kada, vuza na wu utukaida a katsumaka atakaci ka aza a Masar.

⁸ Mi taa kubankada a idika i na n ya'in akucina n kuneke Ibirahim, n Ishaku n Yakubu. Mi tae kunekeda i da yo okpo ya ili yi ukani ida. Mpa da Vuzavagudu.>>

⁹ Musa u danai aza a Isaraila kadanshi ka nampa, ama da a iwain kupanaka yi adama a unamgbu u katsuman atakaci a na i o kuso'o a ubuta wu ugbashi.

¹⁰ Da Vuzavagudu u danai Musa,

¹¹ <<Bana vu dana Firi'auna mogono ma Masar u kaşukpauma a Isaraila a utapunu a idika i ni.>>

¹² Ama da Musa wu ushuki Vuzavagudu, <<Uma a Isaraila a panaka mu baci ba, nini dai tamkpamu Firi'auna u kupanaka mu, mpa na mi a kadanshi n cikeku?>>

Tsukaya tsu Musa n Haruna

¹³ Ama da Vuzavagudu u danai Musa n Haruna kakuna adama a aza a Isaraila n Firi'auna

mogono ma Masar. U danai le a utaka n aza a Isaraila punu a ifika i Masar.

¹⁴ Na va dada nkoshi m gbara-gbara mi i'uwa ya aza a Isaraila. Muku mo olobo n Ruben, maku ma iyain mi Isaraila ele da, Enoku m Palu, n Hezuron, n Karimi. Ele na da okpoi mogbodo mo Ruben.

¹⁵ Muku mo olobo n Simiyon ele da Jemuwelu, n Jamin, n Ohadu, n Jaki, n Zoharu, n Shawu, vuza na vuka va aza a Kana'ana vu matsai, na va dada mogbodo ma Simiyon.

¹⁶ Na va dada ula a muku mo olobo n Levi, yaba dem n tsumani ci ni, ele da Geshon, n Kohatu, m Merari. Levi wi ta n aya amangatawun n kamangankupa n e cindere (137) kafu u kuwa.

¹⁷ Muku mo olobo n Geshon yaba dem m mogbodo ma ni ele da Libini n Shime.

¹⁸ Muku mo olobo n Kohatu ele da Amuram n Iziharu n Heburon n Uziyelu. Kohatu u ya'an ta aya amangatawun n kamangankupa n tatsu (133), kafu u kuwa.

¹⁹ Muku mo olobo m Merari, ele da Mahali m Mushi. Ele da umaci u Levi, yaba dem m mogbodo ma ni.

²⁰ Amuram u zuwai Jokabe taku ve esheku a ni, da u matsakai ni Haruna m Musa. Amuram wi ta n aya amangatawun n kamangankupa n e cindere (137) kafu u kuwa.

²¹ Muku mo olobo n Iziharu ele da Kora, n Nefeku, n Zikiri.

²² Muku mo olobo n Uziyelu ele da Mishayel, n Elizafan, n Sitiri.

²³ Haruna u zuwai Elisheba mekere ma Am-inadabu vangu vu Nashon, da u matsakai ni Nadabu, n Abihu, n Eliyaza, n Itama.

²⁴ Muku mo olobo n Kora ele da Asiru, n Elikana, n Abiyasafa. Na va dada mogbodo ma Kora.

²⁵ Eliyaza maku ma Haruna u zuwai mekere me Putiyelu, da u matsakai ni Finihasu. Aza na okpoi aza a gbara-gbara a i'luwa i Levi m mogbodo me le.

²⁶ Haruna vu nampa va m Musa va, ele da aza a na Vuzavagudu u ya'in kadanshi, <<Utakai n aza a Isaraila a ifika i Masar katsura-katsura.>>

²⁷ Musa n Haruna ele da a ya'in kadanshi n Firi'auna mogono adama a na u kasukpa a utaka n aza a Isaraila a ifika i Masar.

Haruna u ya'in kadanshi a una u Musa

²⁸ A kanna ka na Vuzavagudu u ya'in kadanshi m Musa a ifika i Masar,

²⁹ u danai ni, <<Mpa da Vuzavagudu, dana Firi'auna mogono ma Masar ili i na n danai nu dem.>>

³⁰ Ama Musa u danai Vuzavagudu, <<A na wo okpoi mpa mi ta a kadanshi n cikeku, nini dai Firi'auna u kupanaka mu?>>

7

¹ Da Vuzavagudu u danai Musa, <<Pana, mi ta o kubonoko wu an Kashile u Firi'auna. Mokoshi ma nu Haruna wi ta o kokpo an keneki ka na ka kuya'an kadanshi n una u nu.

² Vu dana yi ili i na n tonokoi nu dem. Kata ayi Haruna u dana Firi'auna u kasukpa aza a Isaraila a uta punu a ifika i ni.

³ Ama mi ta_a kuzuwa Firi'auna ugbamukaci. Kata_n doku kpamu urotu wi ili i mereve i va, a idika i Masar,

⁴ ko n nannai Firi'auna wi ta na a kupanaka da ba. Kata_mpa n neke aza a Masar atakaci n abundaj, kata_mu utaka_uma a va_aza a Isaraila kakau.

⁵ Ayin a na baci m barakpai kukiye ku va_wa aza a Masar, ciya_mu utuka_n aza a Isaraila a katsuma_ke le, i ta_e kuyeve a na mpa da Vuzavaguđu.>>

⁶ Musa n Haruna a ya'in tsu na Vuzavaguđu u danai le.

⁷ A ayin a na a banai a ya'ankai Firi'auna kadanshi, Musa wi ta_n aya_amanganashi. Ayi Haruna tamkpamu wi ta_n aya_amanganashi n a tatsu.

Kalangu ka Haruna ka vazai koko

⁸ Da Vuzavaguđu u danai Musa n Haruna,

⁹ <<Firi'auna u dana baci, <Ya'in ili i mereve,> vu dana Haruna, <Dika kalangu ka_nu, vu vakangu ka'a a idika e kelime ka Firi'auna.> ka'a ki ta_a kuvaza koko.>>

¹⁰ Da Musa n Haruna a banai u Firi'auna a ya'in ili i na Vuzavaguđu u danai le. Ana a yawai, da Haruna u vakangi kalangu ka_ni lo a_ubuta_u Firi'auna n anan taji_a_ni, da ta na ka vazai koko.

¹¹ Da Firi'auna u dekei aza e kuyeve n aza a kulana_a_ni, n oboci a aza a Masar, dada a_kanai kuya'an ili i mereve i nanlo feu derere.

¹² Yaba dem vi le feu da u vakangi kalangu ka_ni a idika da ta na a vazai oko. Ama da kalangu ka Haruna ko sodongi alangu e le raka.

¹³ Ko n nannai, da Firi'auna u doku da u ya'in ubbamukaci, da u kpadjai kupanaka le, uteku u na Vuzavagudu u danai de.

Madukpa ma na Mini mo bonoi mpasa

¹⁴ Da Vuzavagudu u danai Musa, <<Firi'auna wi ta_n ubbamukaci n abundai, u iwain kukaṣukpa_uma a va_a laza.

¹⁵ Bana u Firi'auna n usana, ayin a na wi a kuta_a kubana e kuyene ku Nilu. Kata vu vana yi de a kaga'in ka_kuyene ka, vi dikā kalangu ka na ka vazai koko ka.

¹⁶ Kata vu dana yi, <Vuzavagudu Kashile ka aza a Ibirahim, u suku mu ta_wa_nu u danai vu kasukpa_uma a va_a wala a bana a cikpa mu na de e meremune, ama ali n gogo na vu iwain kushuku.

¹⁷ Pana ili i na Vuzavagudu u danai, nannai da ve kuyeve a na mpa da Vuzavagudu. N kalangu ka na ki e kukiye ku va_na, mi ta_a kulapa mini ma Nilu kata_mo bono mpasa.

¹⁸ Adan a na i punu a_mini ma i ta_a kukuwa, mini kpamu mi ta_o kokpo n ushami tsu na aza Masar a kufuda o doku o so'o mini ma ba.> >>

¹⁹ Dada Vuzavagudu u danai Musa, <<Dana Haruna <U dikā kalangu ka_ni, kata_u shamgba u sapangu ndolu m Masar ni nyeneke n adaba n ayinva a na o ko'i dem. I ta_o kokpo mpasa, ali m mini ma na mi lo a_ndiki n okotsu kobolo n ogbodo a idika i Masar dem.> >>

²⁰ Da Musa n Haruna a ya'in tsu na Vuzavagudu u danai le a ya'an. Da Haruna u dengusai kalangu ka_ni lo e kelime ka Firi'auna n anan tajि a_ni dem

lo a kinda. Da u lapai Kuyene ku Nilu, da ko okpoi mpasa.

²¹ Adan a na i punu a mini ma a kuwai. Da mini ma shamai kau, ali aza a Masar a fuda o doku so'o ba. Da mini dem a idika i Masar mo okpoi mpasa.

²² Ama oboci a Masar a kanai kuya'an ili i tsuboci i le, da feu o bonokoi mini ma mpasa. Da kadu ka Firi'auna ko doku ka gbamasakai, u ciga kupanaka Musa ele n Haruna ba, tsu na Vuzavagudu u danai.

²³ Da Firi'auna u lazai o kubono e kefeku ka ni, ko kadu ka ni ka muda adama a ili i nampa ya ba.

²⁴ Da aza a Masar dem a gavai ayinva a kaga'in ke kuyene ku Nilu a kulansa mini mo kuso'o adama a na o doku a fuda o so'o mini me kuyene ma ba.

Madukpa mo opodo

²⁵ Ayin e cindere a lazai ana Vuzavagudu u langasai Kuyene ku Nilu.

8

¹ Da Vuzavagudu u danai Musa, <<Bana u Firi'auna kata vu dana yi, <Ili i na Vuzavagudu u danai i dada na, kasukpa uma a va a wala adama a na a ciya a bana a cikpa mu.

² Ama vu sañka le baci kulaza, mi ta a kutuka m madukpa mo opodo punu a idika i nu dem.

³ Kuyene ku Nilu ki ta a kushana n opodo. I ta a kuta kata a uwa e kefeku ka nu, n kunu ku kasa ku nu ali a gadi vu kajiba ka nu, n i'uwa ya aza a gbara-gbara a ulinga a nu, n uma a nu raka. I ta kpamu a ku'uwa e kenle ka kuyana kobolo m masasu ma kulapaka kiya ka akala dem.

⁴ Opodo a i ta a kudikpangusu n a carai nu n uma a nu dem, kobolo n aza a gbara-gbara a nu feu.> >>

⁵ Da Vuzavagudu u danai Musa, <<Dana Haruna, <Dengusə kalangu ka na ki e kukiye ku nu vu sapangu ndolu dem, ni nyeneke, n adaba. Opodo i ta a kuta a Masar, kata a pala idika ya.> >>

⁶ Da Haruna u dengusaj kukiye ku ni, da u sapangi ndolu m Masar dem, da a utakai n opodo a na a palai ubuta dem.

⁷ Da oboci e le feu da a ya'in nannai n utsura u le, a zuwai opodo a utai punu a idika ya.

⁸ Da Firi'auna u dekei Musa n Haruna da u danai le, <<Folonokoi mu Vuzavagudu adama a na u takpaka mu madukpa mo opodo ma mpa n uma a va, mi ta a kukasukpa uma a nu a wala a bana a ya'anka Vuzavagudu alyuka.> >

⁹ Da Musa u danai Firi'auna, <<N neke wu ta tsugbayin. Zagba ayin a na vi cigai n folono Vuzavagudu adama a nu n uma a nu, ciya avu m kpa'a ku nu yu uvuka m madukpa mo opodo ma, kata a kasukpa a na i o Kuyene ku Nilu koci.> >

¹⁰ Da Firi'auna u danai, <<Mkpa vu nampa.> > Da Musa u danai, <<M pana ta, mi ta a kuya'an tsu na vu danai, adama a na vu yeve ta babu vuza na wi lo tsu Vuzavagudu Kashile ka tsu.

¹¹ Opodo a i ta a kukasukpa wu m kpa'a ku nu, n aza a gbara-gbara a nu, n uma a nu, a na o kokpo koci a dada a na i o Kuyene ku Nilu.> >

¹² Ana Musa n Haruna a utai da a kasukpai Firi'auna, da Musa u ya'in kavasa a kubana u Vuzavagudu ciya u takpa madukpa mo opodo ma

na u tukai Firi'auna.

¹³ Da Kashile ka ya'in tsu na Musa u folonoi, da opodo a na i a kpa'a n a na i o oyonto n ashina dem a kuwai.

¹⁴ Dada o bolongi opodo a otoro-otoro, ali da idika ya yo okpoi n ushami.

¹⁵ Ama ana Firi'auna we enei ukuna wo opodo wa u jebe ta, da u doku u ya'in ubgamukaci. U panaka Musa n Haruna ba, uteku tsu na Vuzavagudu u danai de.

Madukpa mi ikurukpatai

¹⁶ Da Vuzavagudu u danai Musa, <<Dana Haruna, <Dengusai kalangu ka_nu kata vu lapa idika. Kubutakai idika ku na ku dangai ki ta_o kokpo ikurukpatai a idika i Masar raka.>>

¹⁷ Da ta na a ya'in nannai, ana Haruna u dengusai kalangu ka_ni, da u lapai idika da kubutakai dangai. Da ta na ko okpoi ikurukpatai, da ikurukpatai ya i kanai kutakacika uma a Masar raka, ali nu nnama n le dem. Da kubutakai idika ka dem ko okpoi ikurukpatai.

¹⁸ Ama ana oboci e le a cigai kuya'an nannai n ciboci ci le, a fuda ba. Ko n nannai dem, da ikurukpatai i kanai kutakacika uma nu nnama.

¹⁹ Da oboci a danai Firi'auna, <<Na va gbani da ba, kukiye ku Kashile ku da.>> Ama kafu ka Firi'auna ko doku ka gbamasakai, ali da u iwain kupana. uteku u na Vuzavagudu u danai de.

Madukpa ma ayin

²⁰ Da Vuzavagudu u danai Musa, <<Denga mkpa'a n usana, vu gasa n Firi'auna ayin a na wi a kubana e kuyene ka, kata vu dana yi, <Ili i na

Vuzavagudu u danai i dada na, kasukpa uma a va a laza a bana a ya'anka mu aganda.

²¹ Vu kasukpa baci uma a va a lazai ba, mi ta a kusu'uku da n kakuma ka ayun, avu n aza a nu, n aza a gbara-gbara a nu dem, n i'uwa i le. Punu a i'uwa ya aza a Masar yi ta a kushana n ayun, ali a kimbai idika dem.

²² <<<Ama a kanna ka nanlo, mi ta a kukanza idika i Goshon a ubutu u na uma a va i, ayun a kusa'wa de ba. Adama a na vi yeve a na mpa Vuzavagudu mi ta kpamu punu a idika i nampa.

²³ Mi ta a kuzuwa urotu u na u kupecuku uma a va n uma a nu, urotu wi ili i mereve i nampa yi ta a kutawa makpa'a.> >>

²⁴ Da ta na Vuzavagudu u ya'in nannai. U su'uki m madukpa ma ayun a kubana e kefeku ka Firi'auna, n i'uwa ya aza a gbara-gbara a ni a Masar dem, da idika ya kpamu i kanai kunamgba n kakuma ka ayun ka.

²⁵ Da Firi'auna u dekei Musa n Haruna u danai, <<Banai i ya'anka Kashile ka da ka alyuka punu na a idika ya.>>

²⁶ Dada Musa u danai, <<Nannai va u ya'an ba. Alyuka a na tsa kuya'anka Kashile Vuzavagudu vu tsu i ta o kokpo ili yu unata a kubana wa aza a Masar. E ene tsu baci a kuya'an alyuka a ili yu unata n aashi e le, i a kuvara tsu n atali ba?

²⁷ U ga'an ta ci ya'an nwalu n ayin a tatsu e meremune, ci yeve ci ya'anka Vuzavagudu Kashile ka tsu alyuka tsu na u danai.>>

²⁸ Da Firi'auna u danai, <<N kukaşukpa da ta i bana i ya'anka Vuzavagudu Kashile ka da alyuka

e meremune. Ama kata i bana da'in ba, gogo na ya'ankai mu kavasa bi'i feu.>>

²⁹ Da Musa u danai, <<N kasukpa baci na mi ta_a kuvasa u Vuzavagudu kata mkpa'a u takpa madukpa ma ayun ma u Firi'auna, n aza a gbara-gbara_a nu, n uma a_nu dem. Ama mi ta_a kubarangu wu, kata vu doku vi yansa tsu ba, vu doku vu sanka_uma kubana kuya'anka Kashile ke le alyuka ba.>>

³⁰ Da Musa u kasukpai Firi'auna, u banai u ya'in kavasa a kubana u Vuzavagudu ciya_u takpa madukpa ma.

³¹ Vuzavagudu u ya'in tsu na Musa u folonoi, da u takpai madukpa ma ayun ma u Firi'auna, n aza a gbara-gbara_a ni, n uma a_ni dem ko kayun ke te ka buwa ba.

³² Ama Firi'auna u doku u ya'in ubgamukaci, u kasukpa uma a laza ba.

9

Madukpa mi ilikuzuwa

¹ Da Vuzavagudu u danai Musa, <<Bana u Firi'auna vu dana yi ili i na Vuzavagudu u danai, <Ili i na Vuzavagudu Kashile ka aza Ibirahi ka danai i dada na, <<Kasukpa uma a_va a laza adama a na a bana a cikpa mu.>>

² Ama vi iwan baci kukasukpa le, da vi lya'i kelime n kukana_le,

³ Vuzavagudu wi ta_a kusuku m madukpa a ubuta wi ilikuzuwa i da_i na i tsu guba, nradika, ni njaki, n odoku, n arakuma, n anaka kobolo ni nkyon.

⁴ Ama Vuzavagudu wi taa kukanza kuzuwa ka aza a Isaraila kata u kasukpa ka aza a Masar, adama a na ko kuzuwa ku te ka aza a Isaraila ki lo akuwa ba.>>

⁵ Vuzavagudu u zuwai ayin da u danai, <<Mkpa'a mi taa kuya'an ili i nampa punu a idika ya.>>

⁶ Ana kayin ka asai, da ta na Vuzavagudu u ya'in nannai. Da kuzuwa ka aza a Masar raka ku kuwa, ama ko winja u te u kuzuwa wa aza Isaraila u kuwa ba.

⁷ Da Firi'auna u zuwai uma adama a na o godumo, da a cinai mayun da, ko manama me te ma aza a Isaraila ma kuwa ba. Ama Firi'auna u buwa tan ugbamukaci, u iwain kukasukpa uma a a laza.

Madukpa ma amici

⁸ Da Vuzavagudu u danai Musa n Haruna, <<Shatangi ekiye ada n kokomo ka na ki lo e kenle, kataMusa u bulangu ka'a lo awunlaja ashi a Firi'auna.

⁹ Kubuta ku kokomo ka ki taa kukara'a a idika i Masar dem. Ayin a nanlo mbala ma amici mi taa kukana ikyamba i uma nu nnama dem, punu a idika i Masar.>>

¹⁰ Da e kenuki kokomo e kenle da a lazai a banai aubuta u Firi'auna, da Musa u vishangi kokomo ka awunlaje kelime ka Firi'auna, da gogo lo amici akanai yaba dem aubuta wa ali nu nnama dem.

¹¹ Ali n oboci a feu a fuda a shamgba kelime ka Musa ba, adama a na ele feu amici akanale takobolo n aza a Masar a na a buwai dem.

¹² Ama da Vuzavagudu u doku u zuwai Firi'auna u ya'in ubgamukaci da u iwain kupanaka le, uteku tsu na Vuzavagudu u danai Musa de.

Madukpa_ma_mini_ma_atali

¹³ Da Vuzavagudu u danai Musa, <<Danga_mkp'a n usana vu bana u Firi'auna vu dana yi, <Ili i na Vuzavagudu u danai i dada na, <<Kaşukpa_uma a va_a laza a bana a cikpa mu.

¹⁴ Ko kpamu n gogo na mi ta_a kusu'uku wu m madukpa, avu n aza gbara-gbara_a nu, n uma a nu dem. Adama a na vi yeve babu vuza na wi tsu va_punu a aduniyan dem.

¹⁵ Mi ishi baci de m faba wu de n uma a nu m madukpa, vi ishi a kubuwa lo n wuma a aduniyan a nampa ba.

¹⁶ Ama n kaşukpa_wu ta_n wuma adama a na n yotsongu wu utsura u va. Kąta_uma a sala kula ku va_aduniyan rąka.

¹⁷ Ama ali n gogo na vu buwai a kucikpa kaci ka_nu, da vi iwain kukaşukpa_le a laza.

¹⁸ Mkpa'a nahannai mi ta_o kuyo'o mini ma atali ma wuya-wuya ma na kąta_a sa'wai kuyo'o ba, ali n ayin a na a ya'in idika i Masar.

¹⁹ Dana uma o bonoko n ilikuzuwa i nu n ili i na vi ni da pulai dem a kpa'a, adama a na vuza na baci ko manama ma na mi pulai ma na mini ma atali ma sa'wai mi ta_a kukuwa.>> >>

²⁰ Aza a gbara-gbara_a Firi'auna o yoku a na i a kupana wovon wi ili i na Vuzavagudu u danai, da a ya'in gogo'o o bonokoi agbashi e le n kuzuwa ku le asuvu a kpa'a.

²¹ Ama aza a na a kpàdai kukebece n kadanshi ka Vuzavagudu a_kaṣukpai kuzuwa ku le n agbashi e le feu pulai.

²² Da Vuzavagudu u danai Musa, <<Dengusa kukiye ku nu a kubana gadi adama a na mini ma atali ma_yikpa_u uma dem nu nnama n ica'ashi ya ashina a Masar.>>

²³ Da Musa u dengusai kalangu kà ni gadi, da Vuzavagudu u ya'in uladi u gbangam u na u tsu akana ali a_kutawà_a idika, da u lapai akpanga da u yo'i mini ma atali a idika i Masar dem.

²⁴ Mini ma atali n uladi kau nannai, u sa'wa kuya'an a idika i Masar ba. Ñava dada mini ma atali ma gbani-gbani ma na a sa'wai kuya'an a idika i Masar ali n ayin a na e yevei ubuta_u nanlo n kula Masar.

²⁵ A idika i Masar dem mini ma atali ma_langasai ili i na yi e keteshe raka, uma nu nnama dem. Ma_langasai ica'ashi dem, ali mo kodoso i ndanga raka.

²⁶ Ama ubuta_u na u kpàdai kuyo'o mini ma atali ma koci u dada Goshon, ubuta_u na aza a Isaraila i.

²⁷ Da Firi'auna u suki a bana e deke Musa n Haruna, da u danai, <<Gogo na n ya'an ta_unushi, Vuzavagudu mayun da wi, ama mpa n uma a_va_ci n ukuna u mayun ba.

²⁸ Tsu folono wu ta_folonoko tsu Vuzavagudu, akpanga m mini ma atali ma na Kashile ka_su'uki tsu va ma yawa tsu ta_. Mi ta_a_kukasukpa_da_i laza gogo na, yo kudoku ya shamgba na ba.>>

²⁹ Da Musa wu ushuki, <<Gogo na mu uta_baci pulai vi likuci mi ta_a_kudangusa_ekiye a_va_gadi

n vasa. Ayin a na baci mini ma atali n akpanga a shamgbai vi ta_e kuyeve idika ya yi ta_ekiye a Vuzavagudu.

³⁰ Ama n yeve ta_avu n aza gbara-gbara_a_nu ya kupana wovon u Kashile Vuzavagudu ba.>>

³¹ A ayin a na lo falas* m bali[†] a_namgba_ta_raka adama a_mini ma atali ma, bali a_kupusa_falas tamkpamu a kuya'an apału.

³² Ama alkama n ityawan i namgba_ba adama a na ayin e kuge'we e le a yawa ba.

³³ Ana Musa u kaṣukpai ubuta_u Firi'auna a pulai vi likuci da u dengusai ekiye a ni gadi, da u kaṇai avasa u Vuzavagudu. Dada mini ma atali n akpanga a shamgbai, da mini ma_kaṣukpai kuyo'o a idika ya dem.

³⁴ Ana Firi'auna we ene mini, m mini ma atali n akpanga a ma laza ta, da u ya'in unushi kpamu. Ayi n aza a_gbara-gbara_a_ni a kpanduki aṣfu e le.

³⁵ Da Firi'auna u doku u kpanduki kaṣfu ka_ni, da u sankai aza a Isaraila ku laza, uteku u na Vuzavagudu u danai Musa de.

10

Madukpa_ma akyu'un

¹ Da Vuzavagudu u danai Musa, <<Bana u Firi'auna adama a na mpa m kpanduku ta_kaṣfu ka_ni n aza a_gbara-gbara_a_ni, adama a na n ya'an ili i mereve i nampa e mere me le,

---

* ^{9:31} ^{9:31} Bali ilikulya i yoku i da i na a ci cimba kata i matsa ci iwele   † ^{9:31} ^{9:31} Bali ilikulya i yoku i da i na a ci cimba kata_i matsa ci iwele.

² adama a ili i nampa, yi ta_a kufuda ya dana muku n da_nu ntsukaya n da_nu n tsu na n ya'in wuya-wuya n aza a Masar n tsu na n ya'in ili i mereve i va. A_da_kpamu ta i kuyeve nannai a na mpa da Vuzavagudu.>>

³ Da Musa n Haruna a banai u Firi'auna da a danai ni, <<Ili i na Vuzavagudu Ka_shile ka aza Ibirahi ka danai i dada na, <Ali wannai dai va_kukasukpa_kuya'an aradi a kubana a va? Kasukpa_uma a va_a laza, adama a na a bana a cikpa mu.

⁴ Vi iwan baci kukasukpa_uma a va_a laza, mkpa'a mi ta_a kutuka_n akyu'un a idika i nu.

⁵ I ta_a kuyimkpa ali a pala idika dem ali babu vuza na u kufuda we kene idika ya, kata_a takuma ilikulya'a i na yi ishi lo i na mini ma atali ma nusai, nu ndanga n na mi o kugbomguro a ashina a_da.

⁶ I ta_a kushana a i'uwa i nu n i'uwa ya aza a gbara-gbara_kobolo n i'uwa ya aza a Masar dem. Ili i nampa ko ikaya i nu ko anan dada a_nu n ayin a na a_tawai a idika i nampa ali a_kutawa_anana, kata_a sa'wa kene i da ba.>> Da Musa u lazai u kasukpa_i Firi'auna.

⁷ Da nkoshi m gbara-gbara_n Firi'auna a danai ni, <<Wana dai vuma vu nampa u kukasukpa_kuzuwaka tsu maza? Ka_shukpa_i aza Isaraila a bana a cikpa Kashile Vuzavagudu vi le. Gogo na i yeve a na idika i Masar i namgbai ba?>>

⁸ Da o bonokoi Musa n Haruna u Firi'auna, da u danai le, <<Yi ta_a ku fuda ya bana ya cikpa Kashile Vuzavagudu vu da_.>> Ama danai mu, anan yayi a kubana n ada?

9 Da Musa wu ushuki, <<Ci ta_a kubana raka vu tsu mmaci nu nkoshi m muku mo olobo ni nkere n tsu dem. Ci ta_a kudika nkyon n tsu nu nradika, n anaka adama a na ci ta_a kuya'an kađiva_ka na tsa kucikpa Vuzavagudu.>>

10 Da Firi'auna u danai, <<Vuzavagudu da koci u kubanka_dan_ka_ka_ka_ka_baci_i_bana_n_amaci_a_da_kobolo_m_muku_dem, wi ta_a kuya'an yi ta_n kusheshe ku gbani-gbani.

11 A'a ta nannai ba. Ali a da koci a kubana a ya'anka Vuzavagudu agađanda, adama a na dada ili i na i folonoi.>> Da o lokoi Musa n Haruna punu a ubutau Firi'auna.

12 Da Vuzavagudu u danai Musa, <<Dengusa_kukiye ku nu vu sapangu idika i Masar adama a na kákumaka akyu'un ka ka pala idika ya dem, kata_kpamu a takuma ili i na yi punu a idika i Masar dem i na mini ma atali ma nusai.>>

13 Da Musa u dengusai kalangu ka_ni a ubon wi idika i Masar, da Kashile ka_suki wunlai a kasana u tawai punu a idika ya n_kanna ka nanlo ka n kayin ka_ni dem. A kubana usana da wunlai u kasana wa u tukai n akyu'un.

14 Dada a_kara'i a idika i Masar dem a shatangi idika ya palili. Kata_a sa'wa kene icu'u i madukpa_i nanlo ba, ili i nanlo kpamu yo kudoku ya_tawa_a idika i nanlo ba.

15 Da akyu'un a a palai ubutau dem ali idika i limańai adama akyu'un. A takumai ica'ashi dem n umaci wu ndanga n na mini ma atali ma nusai. Babu kayuku ka_taku ka_mita_ka_mita_ka madanga ka na ka buwai punu a idika i Masar.

16 Da Firi'auna u ya'in gogo'o u dekei Musa n Haruna da u danai le, <<N nusaka ta Kashile Vuzavagudu vu da_n a_da dem.

17 Gogo na cinukpakai mu unushi u nampa, kąta_i vasa a kubana u Kashile Vuzavagudu vu da_u takpa atakaci a_ukpa_a nampa.>>

18 Da Musa u kasukpai kefeku ka Firi'auna da u banai u vasai u Vuzavagudu.

19 Da Vuzavagudu u saba'i wunlaj wa u bonokoi u da wunlaj u kalivi wu utsura, u na u purangi akyu'un a a kubana a Mala ma Shili. Ko kakyu'un ke te ka buwa a idika i Masar ba.

20 Ama da Vuzavagudu u kpandusuki kądu ka Firi'auna ka kpamu, ali da u sankai aza a Isaraila a kulaza.

Madukpa_ma_kayimbi

21 Da Vuzavagudu u doku u danai Musa, <<Dengusa kukiye vu sapangu gadi adama a na kayimbi ka kpabam ka pala idika i Masar dem, kayimbi ka na kpamu ką mikinai ali adanshi uma i ta a kufuda a sa'wa ka'a.>>

22 Da ta na Musa u dengusaj kukiye ku ni u sapangi gadi, da kayimbi ka palai Masar kpabam, ali ayin a tatsu.

23 A katsuma_ka ayin a nanlo babu vuza na u kene toku ko u bana ubutę u yoku. Ama aza a Isaraila i ta_de n kutashi a_ubutę u na i dem.

24 Dada Firi'auna u suki e dekeke yi Musa, da u danai ni, <<Banai i cikpa Vuzavagudu. Ko amaci a_da_m muku n da_i ta_a kufuda a bana n a_da, kuzuwa ku da_ku da_koci i kukaşukpa.>>

²⁵ Ama da Musa u danai, <<Mayun da vu kaṣukpā tsu tsu bana ci ya'an alyuka kobolo n kune'e ku kusongu u Vuzavagudu Kaṣhile kā tsu.

²⁶ Kuzuwa ku tsu dem ki tā a kubana n ā tsu. Babu winja u na u kokpo. Tsa kuya'an tā ulinga n ku yoku a ubutā u kucikpa Vuzavagudu Kaṣhile kā tsu. Sai ayin a na ci yawai de, da ce kuyeve ili i na tsa ku cikpaka Vuzavagudu.>>

²⁷ Ama da Vuzavagudu u doku u zuwai Firi'auna u ya'in ugbamukaci kpamu, da u sānkai le ku laza.

²⁸ Dada Firi'auna u danai Musa, <<Denga mu lo! Kaṭā vu doku vi yawa devu nu mpa kpamu ba! Kanna ka na baci n gasai muku n aṣhi n avu, vi tā ā kukuwa.>>

²⁹ Da Musa wu ushuki da u danai, <<Tsu na vu danai dem derere da, mpa ma o kudoku ma yawa devu n avu ba.>>

11

Ukpa u maku ma iyain ma aza a Masar

¹ Gogo na Vuzavagudu u danai Musa, <<N kutukā tā mādūkpā mo yoku u Firi'auna n uma a Masar. Ayin a nanlo, wi tā ā kushuku dā i laza. U kaṣukpā dā baci i laza, wi tā o kuloko dā gbende-gbende.

² Dana uma a Isaraila, ali n amaci dem, o folono aza a Masar a na i idashi kobolo e neke le ili i na a ya'in n azurufa n azanariya.>>

³ Da Vuzavagudu u zuwai aza a Isaraila a ciyaī wishi e ekiye a aza a Masar. Musa feu n kaci kā ni u ciyaī tsugbayin kā e ekiye a aza gbara-gbara a Firi'auna n aza a Masar a na a buwai dem.

⁴ Da Musa u danai Firi'auna, <<Ili i na Vuzavaguđu u danai i dada na, kayin ke pece baci, mi ta a kukara'a idika i Masar.

⁵ Maku ma iyain me le dem mi ta a kukuwa, a gita maku ma Firi'auna, vuza na wi o tsugono, a kubana a maku ma iyain ma kagbashi ka maku ma vuka ma na ma yawai kiya. Ali m maku ma iyain mi ilikuzuwa i na a gitai kumatsa dem.

⁶ Uma a Masar raka i ta a kushika n yoroli u la'a tsu na kata a sa'wai kuya'an ba. Ili i nanlo yo kudoku ya tawa kpamu ba.

⁷ Ama a katsuma ka aza a Isaraila meshe'e ma kuya'anka vuma ko manama wali ba. Ta lo i kuyeve a na Vuzavaguđu wi a kinda aza a Isaraila kau n aza a Masar.

⁸ Anan taji a nu a nampa raka i ta a kutawa wa va, kata a kudanku mu a dana, <Wala! Laza n uma nu raka,> Ayin a nanlo, n yeve n laza.>> Da Musa u ya'in wupa kau, da u kaşukpai Firi'auna.

⁹ Da Vuzavaguđu u danai Musa, <<Firi'auna wa kupanaka wu ba, adama a na ili i mereve i va i yimkpa n abundai a idika i Masar.>>

¹⁰ Musa n Haruna a ya'in ili i mereve i gbagba'in i nampa dem e kelime ka Firi'auna. Ama Vuzavaguđu u zuwai Firi'auna u ya'in ugbamukaci. Firi'auna u kaşukpa aza a Isaraila a laza a kaşukpa idika i ni ba.

12

Kadiva ka Kupasamgbanai

¹ Ele lo bi'i a Masar va, da Vuzavaguđu u danai Musa n Haruna,

² Ili i na i dikai anana, wotoi u nampa u dada dawotoi u iyain u kaya.

³ Salaka aza a Isaraila raka, dana le a kannka kupa ko wotoi u nampa, vuma dem u lañsa magiri ma na mi ushan u kenu, adama a aza a kpa'a a ni.

⁴ Kpa'a ku na baci ke enei ka kufuda kukotso magiri ma uteku u ni ba, u bolongu m kpa'a ku na ki ñedevu n ayi, e pecuku ma'a uteku u kabundai ka uma ka na ka kutakuma inyama ya.

⁵ Magiri ma na i kuzagba mo okpo makaya me te kpamu babu usan, ama wi ta a kufuda kokpo maradika ko mokyon.

⁶ I ya'an kaþanna ka nlala n nanlo mayin, sai a kulivi ku kannka kupa n ka nashi o wotoi u iyain u nampa. Kata yaba dem a Isaraila u kidmalala ma ni a kpa'a ku ni kafu ubuta u limana,

⁷ Katae kenuku mpasa ma a darukpa akambu n gadi vu urotu wu utsutsu u kefeku wi i'uwa i le, a ubuta u na a kutakuma inyama ya.

⁸ N kayin ka nanlo, i zungu nlala ma, katai takuma n avuku a na i n okono, m boroji vu babu yisiti kpamu.

⁹ Katai takuma inyama ya taku ko usakpi ba, ama i zungu inyama ya raka kobolo n kaci n ekpete m malaki dem.

¹⁰ Kata kagimi ka buwa ali a kubana usana ba. Kagimi ka buwa baci, i songu ka'a kafu usana.

¹¹ Nannai da ya kutakuma i da, nu ntogu n dau uki, n ataka u uki e ene a da, n alangu e ekiye a da. Yi ta a kutakuma i da m moloko, adama a na Kadiva ka Kupasamgbanai ka Vuzavagudu ka'a.

¹² N kayin ka nanlo, mi ta a kukara'a ubuta wa

aza a Masar, kata mu una maku ma iyain dem ma aza a Masar, muku n ali n iyain nu nnama n na a gitai kumatsa dem. Mi ta a kuya'anka amali a aza a Masar afada. Adama a na mpa da Vuzavagudu.

¹³ Mpasa n dada n kokpo urotu a i'uwa i na yi dem. Me ene baci mpasa n nanlo, mi ta a kupasa da. Babu madukpa mu ukpa ma na ma kuciya da a ayin a na baci n tukai aza a Masar n atakaci.

¹⁴ <<I kuyongo ta a kucibasa n kanna ka nampa a kaya dem. I ya'ansa ka

d

iva ka nampa ka u Vuzavagudu, ali a kubana wu ntsukaya n na i kutawa ya matsa kata wo okpo da wila u na i kutono ayin dem.

¹⁵ Ali ayin e cindere ada a kutakuma boroji vu na vi n yisiti ba. Kanna ka iyain, yu utaka n yisiti a i'uwa i da. Vuza na baci u takumai boroji vu yisiti a katsuma ka ayin e cindere a nanlo i ta o kuloko yi a katsuma ka aza a Isaraila.

¹⁶ A kanna ka iyain ka

d

iva ka, n kanna ke cindere i ya'an obolo a cida. Kata i ya'an ulinga a katsuma ka ayin a nanlo ba, sai de i fobuso ili i na i ku lya'a koci yi da ya kuya'an.

¹⁷ Kata i cibasa n kanna ka

d

iva ko boroji vu babu yisiti ka nampa, adama a na a kanna ka nanlo ka'a mu utakai da a idika i Masar kumaci-kumaci. A kugita anana ali m muku n da nu ntsukaya n da dem, yi ta a kucibasa n kanna ka nampa wo okpo da wila.

¹⁸ O wotoi u iyain a kanna ka ayin kupa n a nashi n kulivi i takuma boroji vu babu yisiti, ali a kubana n kulivi ku kanna ka kamanga n ke te.

¹⁹ A katsuma ka ayin e cindere a nanlo, kata a cina yisiti a i'uwa i da ba. Vuza na baci a

cinai a kutakuma ili i na yi n yisiti, ko komoci ko a_ka^tsuma_ ka uma a Isaraila, lokoi ni punu a_ka^tsuma_ ka uma a Isaraila.

²⁰ A_ka^tsuma_ ka ayin nanlo a_ubuta u na yi idashi dem, kata_ i takuma ili i na yi n yisiti ba, i takuma boroji vu na vi babu yisiti.>>

²¹ Da Musa u dekei nkoshi m gbara-gbara mi Isaraila dem, da u danai le, banai i zagba nlala n na i kukida n limata i kpa'a i da_ma_ka^diva_ ma Kupasamgbanai.

²² Yaba dem u tsuwan mpasa m malala ma_ni a masasu. Kata_u pitiku una u izobu punu a mpasa ma. U yeve u vishangu a_utsutsu u kefeku, gadⁱ n akambu dem. Kata_vuza wu uta utsutsu u kefeku u kpa'a u ni ba, ali a kubana usana.

²³ Ayin a na baci Vuzavagudu wi a_kukara'a adama a na wu una aza a Masar, wi ta_e kene mpasa gadⁱ n akambu a_utsutsu u kefeku u da, kata_u pasa u kasukpa_da. U kukasukpa_kuni ka ka uwa a i'uwa i da_kata_wu una da_ba.

²⁴ I tono ili i nampa adama a na yo okpo ili i kutono i da_nu ntsukaya n da, ayin dem.

²⁵ Ayin a na baci i yawai a ifika i na Vuzavagudu u ya'ankai da_uzuwakpani u kuneke da, kata_i lya'a kelime n kucibasa n ka^diva_ka nampa.

²⁶ Muku n da me ece da baci, <<Yidai ka^diva_ka nampa ka ki o kuyotsongusu?>>

²⁷ Kata_i dana le, na va ka^diva_ka kupasamgbanai ka alyuka ka na Vuzavagudu wu utakaj tsu a ifika i Masar. Da wu unai aza a Masar ama da u ka^sukpa*j* i'uwa i tsu. Da uma a_kudangi da a cikpai ni.

²⁸ Da aza a Isaraila a ya'in derere tsu na Vuzavagudu u danai Musa n Haruna.

²⁹ N kayin ka gbayin, da Vuzavagudu wu unai ngaji ma aza a Masar raka. U gitai m magaji ma Firi'auna vuza na wi idashi a kakuba ko tsugono, ali a kubana a magaji ma vuza na wi de ushiyi a kunu ku ubashii, kobolo m muku n iyain mi ilikuzuwa raka.

³⁰ Firi'auna n anan taji a ni kobolo n aza a Masar raka a dangai n kayin, da a kanai mashi n yoroli a idika i Masar raka, adama a na ukpa u kawuriya u da.

Aza a Isaraila a utai a idika i Masar

³¹ Firi'auna u suki a bana e deke Musa n Haruna n kayin ka nanlo, u danai, <<Dengai i Kasukpaka mu uma a va, ada n uma a da aza a Isaraila ya'in tsu na i danai va, banai i cikpa Vuzavagudu.

³² Dikai kuzuwa ku da n ushiga wu nlala n anaka tsu na vu danai. Ama kata i zuwaka mu unasingai bi'i, kata i laza.>>

³³ Da ta na aza a Masar a gbagbalai uma a a ya'an moloko a uta punu a idika, da a danai, <<Ta baci nannai ba, ci ta a kukuwa raka.>>

³⁴ Uma a Isaraila a dikai kiya ku na ki uzubuki n yisiti ba, da a tsungi ku da nvene n le da a katalai punu a ucanuku u le, da o woki a avangatsu e le.

³⁵ Da aza a Isaraila a ya'in tsu na Musa u danai le a ya'an. Dada e ecei aza a Masar ili ya azurufa, kobolo n azanariya, kobolo n aminya.

³⁶ Vuzavagudu u zuwai aza a Isaraila a ciyai wishi a ubuta wa aza a Masar. Da e nekei le ili i na e ecei le dem. Ta aza a Isaraila a purai uciyi n abundai wa aza a Masar nannai.

³⁷ Da uma a Isaraila a dāngai a kaṣukpai Ramase, a kānai uye a kubana o Sukotu. Kabundai ka uma ka na a walai e ene ele da akpān amangatawāntali (600,000) ali bi'i koci, babu amaci m muku.

³⁸ Kabundai ka uma ka aza na i aza a Isaraila ba, da o tonoi le, ushiga wa anaka nu nlala u tonoi le feu.

³⁹ Da a ya'in boroji vu na vi yisiti ba n kiya ku na a utakai a idika i Masar. Boroji vu babu yisiti, adama na utakai le ta m moloko a idika i Masar, a ciya o fobusoko kaci ke le ilikulya'a ko boroji ba.

⁴⁰ Muku mi Isaraila a dasangu ta a idika i Masar, ali aya amangatawanashi n kamangankupa (430).

⁴¹ A kanna ku ukocishi ka aya amangatawanashi n kamangankupa (430) ka nanlo, dada Vuzavagudu wu utakai n uma a ni a idika i Masar katsura-katsura.

⁴² N kayin ka nanlo ka da Vuzavagudu u zuwai ashi adama a na wu utakai le a idika i Masar. Kayin ka nampa, ka Vuzavagudu ka'a, adama a nannai aza a Isaraila raka i ta a kuzuwaka kayin ka nanlo ka ashi ali a kubana wu ntsukaya n na n kutawa,

Wilā u kađiva ka kupasamgbanai

⁴³ Da Vuzavagudu u danai Musa n Haruna, na va dada wilā u kađivā ka kupasamgbanai,

Kata i kaṣukpa komoci ka lya'a ilikulya'a ya ba.

⁴⁴ Ama kagbashi dem ka na i tsulai wi ta a kufuda wa lya'a ilikulya'a ya, wi baci n ukidi u kavaja.

45 Komoci ka na baci ka cipai wa da ko vuza zamalinga, wa kulya'a ilikulya'a ya ba.

46 <<I takuma inyama ya punu a asuvu a kpa'a ku te, kata qu utaka n i da pulai ba, kata kpamu i takuma inyama ya i boso etele a ba.

47 Uma a Isaraila raka a ya'ansa kadiva ka nampa.

48 Komoci ka na baci ki punu idashi n ada da u cigai kuya'an feu kadiva ka kupasamgbanai ka Vuzavagudu, mayun da maku ma vali ma na mi a kpa'a ku ni dem u ciyaqukidi u kavaja. Kata ayin a nanlo u yeve u uwa aqubuta u kadiva wa kobolo n ada, wo okpo ta vuza likuci feu. Mavali dem ma na a kidai kavaja ba, kata u lya'a ilikulya'a ya ba.

49 Wilaq u kana ta yaba dem ko vuza likuci ko komoci ka na ki punu idashi n ada.>>

50 Da muku mi Isaraila n ya'in tsu na Vuzavagudu u danai Musa n Haruna.

51 A kanna ka nanlo ka da Vuzavagudu wu utakai m muku mi Isaraila a idika i Masar, katsuraq-katsura.

13

Kerengu ku maku ma iyain

1 Vuzavagudu u danai Musa,

2 <<Maku ma iyain ma vuma ma aza a Isaraila, ko vuma ko manama, ma va ma'a, vu neke ma'a a kubana wa va.>>

3 Da Musa u danai uma a, <<Cibasai n kanna ka nampa ka na yu utaj*q* a idika i Masar, aqubuta wu ugbsashi, n utsura u Vuzavagudu wu utakai da, da u tukai da na. Kata i takuma boroji vu na vi n yisiti ba.

4 A kanna ka nampa ko wotoi u Abibu* ka dada
yu utaj a idika i Masar.

5 A ayin a na baci Vuzavagudu u bankai da a
idika i uma i Kana'ana, n Hitiya n Amoriya n
Hiviya n Jebusiya, i na u kucinakai ikaya i nu u
kuneke wu i da. Idika i na yi m mani'in n tsuta,
kata vi ya'an kađiva vu cibasa n kanna ko wotoi
ka nampa ka a kaya dem.

6 I takuma boroji vu na a ya'in n yisiti ba ali
ayin e cindere, a kanna ke cindere, i ya'an kađiva
ka u Vuzavagudu.

7 Yi ta a kutakuma boroji vu babu yisiti va ali
ayin e cindere, a katsuma ka ayin a nanlo, kata a
cina ili i na yi n yisiti a katsuma ka da, ko punu a
ubutau na yi dem ba.

8 A kanna ka nanlo ka da va kudana maku ma
nu, <Ili i na i zuwai da mi kuya'an kađiva ka
nampa ka, ka dada adama a ili i na Vuzavagudu
u ya'ankai mu, wu utukai mu a idika i Masar.>

9 Kađiva ka nampa ki ta o kokpo an urotu e
kukiye ku nu, n ili i kucibasa kpamu a kucan ku
nu adama a na wilau Vuzavagudu u yongo punu
a kađu ka nu, kata vu dansa n una u nu. Adama
a na Vuzavagudu da wu utukai nu a idika i Masar
n utsura u gbayin.

10 Yi ta a kucibasa n kanna ka kađiva ka nampa
ka a ayin a na a zuwai, a kaya lakam.

11 <<Ayin a na baci Vuzavagudu u tukai da a
idika i Kana'ana, da u nekei da i da, uteku tsu na

* **13:4 13:4** Abibu dada wi ishi wotoi u iyain u kaya e mekecu ma
aza a Ibirahi, derere n tsu na a tsu gitu kukece o wotoi u tatsu a
kubana u nashi gogo na. Dada kpamu e ci deke Nisan

u ya'in uzuwakpani n a_də_n ikaya i da_u kuneke
da_tə idika ya,

¹² kəta_i neke Vuzavagudu umaci u iyain u
muku n ali n vuma, kobolo n umaci u iyain u
muku n ali wu nnama adama a na n Vuzavagudu
n da.

¹³ Kogono ka majaki dem ka na a_gitəj kumatsa
vi tə_a kufuda va tsupa m maku ma malala. Ama
vi ciga baci kuya'an nannai ba, vu kodo majaki
ma kudeku. Ama maku ma vuma dem vi tə_a
kufuda va tsupa ma'a.

¹⁴ <<A kubana a ayin o yoku maku mə_nu me
ece wu baci, <Yidəj na va?> U shuku yi, <N utsura
u Vuzavagudu u da wu utakəj tsu a idika i Masar,
a ubutə_u na ci ishi a tsugbashi.

¹⁵ Ana Firi'auna u ya'in ugbamukaci, da u iwain
kukəsukpa_tsu tsu laza. Da Vuzavagudu wu unai
muku n ali n na a_gitəj kumatsa n vuma nu
nnama dem a Masar. I dada i zuwai da ci a
kuya'anka muku n iyain mu nnama alyuka u
Vuzavagudu. Kəta_tsu tsupaka maku ma iyain ma
vuma dem a ubutə_u Vuzavagudu.>

¹⁶ Na va wi tə_o kokpo an urotu e kukiye ku nu
n ili i kucibasa a_kucən ku nu, a na Vuzavagudu
wu utakəj tsu a idika i Masar n utsura u gbayin u
kukiye ku ni.>>

Uma a a_kasukpaj Masar

¹⁷ Ana Firi'auna u kasukpaj uma a lazai, Kashile
ka_kasukpa_le o tono n uye wa asuvu ba, u na
u walai a idika ya aza a Filisitiya. Adama a na
Kashile ka dana ta, <<I tə_a kufuda kusaba'a a_də
e le kəta_a suma o kubono a Masar ayin a na baci
e enei kuvon.>>

¹⁸ Da Kashile ko tonoi n ele a uye u na u tonoi m meremune u na u walai a Mala ma Shili. Ayin a na aza a Isaraila a_kaṣukpaj Masar i ta_ufobushi a na osoji o kuvon.

¹⁹ Da Musa u dikai etele a_Isufu, adama a na ayi Isufu u zuwa ta_de muku mi Isaraila a kucina u danai, <<Mayun Vuzavagudu wi ta_a_kutawa_wa_banq_da, kata_i dika etele a_vā_ayin a na baci yi a kulaza kukasukpa ubuta u nampa.>>

²⁰ Da muku mi Isaraila n kaṣukpaj Sukotu, da a banai a_dasangi e Etam a_kañina_kafu a uwa e meremune.

²¹ N kanna Vuzavagudu u tsu wala ta_kelime ke le n kabashi ke keleshu adama a na u yotsongu le uye, n kayin tamkpamu u wala n ele n kabashi ke keleshu ka kutashi ka akina. Adama a na e ene ubuta, ciya_a fuda a ya'an nwalu n le n kanna n kayin dem.

²² Vuzavagudu u takpa kabashi ke keleshu n kanna ko ka kutashi ka akina n kayin a_ubuta u uma a_ni ba.

14

Aza a Isaraila a kupasa Mala ma shili

¹ Dada Vuzavagudu u danai Musa,

² <<Dana aza a Isaraila a kpatala o bono kacapa a vaku a Pi-hahiro devu n likuci i Bal-zefon. Ubuta_wa wi ta_e mere ma_likuci i Magidolu m mala.

³ Firi'auna u sheshe ta, <Uma a Isaraila i ta_de a_kukara'asa_keberiketi a idika ya, meremune ma_kañai le ta.>

⁴ Mi ta_a kuzuwa Firi'auna u ya'an ubgamukaci, wi ta_a kuguva le, utsura u na n kulya'a Firi'auna n osoji a ni wi ta_o kokpo ukuna u tsugbayin a kubana wa_va_. Nannai da aza a Masar e kuyeve a na mpa da Vuzavagudu.>> Da aza Isaraila a ya'in tsu na a danai le.

⁵ Ana a danai mogono ma Masar uma a laza ta, ayi n aza a gbara-gbara_a ni a ya'ansakai ađu e le da a danai. <<Yidai i zuwai da ci ya'in ili i tsulau nannai, da tsu kasukpai aza a Isaraila a lazai? Da tso okpoi na babu aza a na a kuya'anka tsu tsugbashi!>>

⁶ Da Firi'auna u zuwai o fobusoi ekeke o odoku o kuvon a ni n osoji a ni kpamu.

⁷ Da u dikai ekeke o odoku o kuvon amangatawantali (600) a singai, kobolo n ekeke o odoku a Masar a na a buwai dem. Yaba dem n kovonshi vi ni.

⁸ Da Vuzavagudu u doku u zuwai Firi'auna mogono ma Masar ma ya'in ubgamukaci, adama a nannai, da u kanai kukiyangu aza a Isaraila a na i a kulaza n kađu ke le idašhi.

⁹ Dada aza a Masar n ekeke o odoku o kuvon a Firi'auna raka, n aza a na a tsu kumba odoku a. A kiyangi aza a Isaraila da a cinai le a vaki a_kakina_ka Mala ma Shili devu m Pi-hahiro a kapashi ko yoku ka Bal-zefon.

¹⁰ Ana Firi'auna wi a kuyawa devu, da aza a Isaraila a kpatalai ašhi da enei aza a Masar a kutawa_a kacapa_ke le. Da wovon u kanai le n abundai, da a lapai una_a kubana u Vuzavagudu.

¹¹ Da aza a Isaraila a danai Musa, <<Yidai i zuwai da vi ya'ankai tsu nannai, vu utakai tsu a idika i Masar, vu tukai tsu na adama a na tsu

kuwa_e meremune? Asaun i de a Masar a na a_kucidang'u tsu ba? Yidai i zuwai da vu zuwai tsu tsu kašukpaɪ idika i Masar?

¹² Tsu dana wu ukuna u nampa a_tsu bi'i na de a Masar ba? Wi ishi ta_a kula'a n kuga'an vu kašukpa_tsu ci ya'anka aza a Masar tsugbashi, an tsə_kuwa_na e meremune.>>

¹³ Ama Musa u danai uma a, <<Kaṭa_i pana wovon ba. Shamgbai de bini a_ ubutə_u na yi de dem, Vuzavagudu wi ta_a kisa da_anana. Uteku n anana yo kudoku ye kene aza a Masar a nampa ba.

¹⁴ Vuzavagudu n kaci ka_ni wi ta_a kushilikaka_da, aḍa_kata_i ya'an ili i yoku ba.>>

¹⁵ Dada Vuzavagudu u danai Musa, <<Yidai i zuwai da vi a_kushi'akə_mu? Dana uma a lya'a kelime nu nwalu.

¹⁶ Kata_vu dengusa_kalangu ka_nu vu sapangu mala ma, ma mi ta_e kupece adama a na aza Isaraila a wala punu e mere a idika yu udekpu.

¹⁷ Mi ta_a kuzuwa aza a Masar o okpo n ugbamukaci kəu ali kaṭa_a_dangə_adama a na o tono le. A ayin a nanlo da mə_kuciya_tsugbayin a_ ubutə_u Firi'auna n osoji a ni dem n ekeke o odoku a_ni n akumbi e ekeke o odoku a feu.

¹⁸ A ayin a na baci n ciyai_tsugbayin u Firi'auna n ekeke o odoku a_ni ali n akumbi e le, dada aza a Masar e kuyeve a na mpa da Vuzavagudu.>>

¹⁹ Kalingata ka_Kashile ka na ka tsu wala kelime ka aza o kuvon a Isaraila, da u bonoi kacapa ke le. Da feu kabashi ke keleshu ka na ki o kutono le va feu ke sheruwengi ko bonoi kacapa ke le.

20 Da keleshu ka ka shamgbai e mere ma aza a Masar n aza a Isaraila. E kuneke kayimbi a kakambu ka aza a Masar, kutashi tamkpamu a kakambu ka aza a Isaraila. Ta keleshu ke pecei uma a nannai n kayin babu uteku u na a kuyawanai dedevu.

21 Da Musa u tsu dengusa kukiye ku ni a gadī vu mala. Da Vuzavagudu u suki n wunlaj wu utsura u kasana u na u gitaj kulapa a katsuma ka kayin ka nanlo dem, ali da mini ma me pecei ubgoku u re. Da mere ma mo okpoi udekpu.

22 Da aza a Isaraila a walai punu e mere a mala ma a idika i dekpu m mashilya ma mini a kakambu ku usingai n ku ugula dem.

23 Da aza a Masar a kiyangi le, kobolo n odoku a Firilauna, kobolo n ekeke o odoku o kuvon n akumbi a, da o tonoi le a ku'uwa punu e mere ma mala ma.

24 Ama n usana kāfū kafu kayin ka asa, da Vuzavagudu de gadī vi keleshu ka akina da u lanaki osoji a aza a Masar, da u kanai kuzuwa wovon a qđu e le, da a ripulai.

25 Da anci e ekeke e le a kanai kuliba o kolyo'o, o doku a fuda a wala ba. Adama a nannai, da aza a Masar a kanai ku dananai, <<Ya'an tsu suma tsu kašukpa uma a nanlo nannai, adama a na Vuzavagudu wi ta a vishili n a tsu adama e le.>>

26 Dada Vuzavagudu u danai Musa, <<Dengusa kukiye ku nu a gadī vu mini va adama a na mo bono ma pala aza a Masar rāka n ekeke o odoku e le kobolo n akumbi o odoku a dem.>>

27 Ubuta bi'i kali-kali da Musa u dengusai kukiye ku ni da u sapangi mala, gogo lo da mini

mo bonoi uteku u na ma mi ishi. Aza a Masar a gbagbalai adama a na a isa kaci ke le, da Vuzavagudu u ni'wantangi le punu raka a mala ma.

²⁸ Da mini ma mo bonoi da ma palai ekeke o odoku a Firi'auna n akumbi a dem kobolo n osoji a Firi'auna a na o tonoi aza a Isaraila a ku'uwa a mala ma. Ko vuza te u la'a ba.

²⁹ Ama aza a Isaraila a walai a idika i dekpu, da mini ma ma ya'in nshilya n re me te a ugula me te a usingai.

³⁰ A kanna ka nanlo, da Vuzavagudu wi isai aza a Isaraila e ekiye aza a Masar. Da aza a Isaraila e enei even a ikyamba ya aza a Masar a kakina ka mala ka.

³¹ Ana aza a Isaraila e enei utsura u gbangam u na Vuzavagudu u yotsongi aza a Masar, da a panai wovon u Vuzavagudu. Da o doku da e nekei ađu e le u Vuzavagudu m Musa kagbashi kā ni.

15

Vishipa vu Musa

¹ Da Musa n aza a Isaraila a ya'in vishipa vu nampa va a kubana a ubutā u Vuzavagudu, mi ta a kuya'an vishipa vu kucikpa Vuzavagudu, adama a na ayi da u ciyai ulya'i u gbayin. U vakangi kodoku n kakumbi kā ni dem a mala.

² Vuzavagudu da katsura kā va ayi da kpamu vishipa vu va, ayi da wishi u va. Ayi da Kashile kā va, mi ta a kucikpa yi, Kashile ke esheku a va, n kucikpa yi ta.

³ Vuzavagudu kovonshi ka'a, kula ku ni ku da feu Vuzavagudu.

⁴ Ekeke o odoku a Firi'auna n osoji a ni, u vakangi le a mala. Aza a gbara-gbara a uzagbi a Firi'auna u ni'wantangi le a Mala ma Shili.

⁵ Da mini mu ugavi ma palai le, da a libai sai daka tsu katali.

⁶ Kukiye ku singai ku nu Vuzavagudu ki ta n tsugbayin n utsura, n kukiye ku singai ku nu ku dada vu langasai irala.

⁷ N tsugbayin tsu utsura tsu nu tsu da vu poloi aza a na i a tsurala n avu. Da vu tsunki le wupa u nu, vu songi le n akina a nu tsu mita me dekpu.

⁸ N utsura wa ayinviki a na a utai a vunu vu nu, da mala mo bolongi a ubutu te. Mini ma abundai mo bonoi ma ya'in mashilya, mala ma kutsai an katali e mere ma mala ma.

⁹ <<Vurala vi le vu danai,

<N kusaba le ta, n kulya'a le ta,
n ku pecuku ta ucanuku wa,
n kudika ta ili i na mi a kuciga,
n kutala ta kotokobi ka va
ka ta ekiye a va a una le.>

¹⁰ Ama da vu uvulai n ayinviki a nu,
da mala ma palai le,
da a libai tsu katamba
punu a mini ma gbayin.

¹¹ <<Yayi a katsuma ka amali wi uteku tsu nu Vuzavagudu?

Yayi wi uteku tsu nu a katsuma ka tsugbayin n cida, n utsura n tsugbayin a kuya'an ili i mereve?

¹² Vu barakpai kukiye ku usingai ku nu da idika i sodongi le.

¹³ <<N ucigi u gbayin u nu u da vu ci ya'an kaguba
ka uma a nu a na vi isai.

A katsuma ku utsura u nu u da va kuguba le
a kubana ubuta wi idashi u cida u nu.

¹⁴ Idika kakau yi taa kupana kata*i* dagaza,
unamgbu u katsuma u kanaata*a*za a Filisitiya.

¹⁵ Ngonon Edom mi taa kudagaza,
aza a gbara-gbara a Mowabu i taa kulima
adama atakaci,

aza Kana'ana i taa kuni'wan,

¹⁶ wovon n udagaji wi taa kukanaa le.

Ama adama a utsura u kukiye ku nu,
i taa kushamgba n utsura an katali,

ali sai ayin a na uma a nu a lazai, Vuzavagudu,
ali sai ayin a na uma a na vu utakai a lazai.

¹⁷ Vi taa kudika le katavu shikpale,
a kusan ku nu,

ubuta u na avu Vuzavagudu vu lapulukai kaci ka
nu,

A Alisaa a na avu Vuzavagudu, vu lapulukai
kaci kanu.

¹⁸ Vuzavagudu wi taa kulya'a tsugono,
ali ayin babu uteku.>>

¹⁹ Ana odoku a Firi'auna n ekeke o odoku n
akumbi e le a uwai a mala ma, da Vuzavagudu
u bonokoi m mini ma, u palai le m ma'a, ama aza
a Isaraila a walai a idika i dekpu punu e mere ma
mala ma.

²⁰ Da taku vu Haruna Miriyamu keneki, u difikai
makanlu e ekiye a ni da ta na amaci n abundai o
tonoi ni, a kanai tsuwa'i n e je'i.

²¹ Da Miriyamu u ya'in vishipa vu nampa, <<Ci
ya'ankai Vuzavagudu vishipa, adama a na ayi da

u ciyai ulya'i u gbayin. Ayi da u ni'wantangi odoku n akumbi e le dem a mala.>>

Mini mo okono mo okpoi mu uyo'o

²² Dada Musa u tonoi n aza a Isaraila, ana a kasukpai Mala ma Shili, da u zuwai le a wala e meremune ma na e ci deke Shuru. A ya'an ta_ayin a tatsu, ele a kuwala e meremune ma nanlo ama e ene mini ba.

²³ Ana a yawai a Mara a fuda o so'o mini ma ba, adama a na mini ma mi ta_n okono. (I dada i zuwai da e dekei ubuta_wa Mara.)

²⁴ Da uma a ya'ankai Musa mololo, a danai, <<Yidai tsa damgba tso so'o?>>

²⁵ Da Musa u shi'ikai Vuzavagudu, da Vuzavagudu u yotsongi ni kacaka ka madanga. Da u dikai u vakangi ka'a punu a_mini ma, da mini ma mo bonoi uyo'o. A_ubuta_wa de da Vuzavagudu u nekei le kupilisa n wila, da kpamu u kondoi le.

²⁶ Da u danai, <<I pana baci kalakatsu ka Vuzavagudu Kashile ka_da_mayin, da i ya'in ili i na i ga'in ni kpamu, da i tonoi ili i na u danai derere. Da kpamu i tonoi wila u ni raka, mpa mi a_kutuka da_n ilanishi tsu na n su'uki aza a Masar ba, adama a na mpa da Vuzavagudu vu na u tsu potsotongu da.>>

²⁷ Dada uma a a yawai e Elim, a_ubuta_u na wi n a_{shi} a_mini kupa n e re ni nshuwa amangatatsunkupa. Da a vaki lo devu n ubuta_u mini wa.

16

Kashile ke nekei nroni m mana

¹ Aza a Isaraila raka a kasukpai Elim, da a banai e meremune ma na e ci deke Sin. Wi ta e mere me Elim n Sinai. Ili i nanlo i ya'an ta a kanna ke gendu ko wotoi u ire ana a utai a Masar.

² E meremune ma de, da aza a Isaraila raka a ya'ankai Haruna m Musa mololo.

³ Aza a Isaraila a danai le, <<Wi ishi ta a kula'a n kuga'an Vuzavagudu wu una tsu de a Masar. Adama a na a Masar de ci ci lya'a ta ili i na ci cigai n inyama dem ayin tutu. Ama vu tukai tsu na e meremune, adama a na vu una tsu n kambulu.>>

⁴ Da Vuzavagudu u danai Musa, <<Mi ta a kuzuwa ilikulya i yikpa a idika tsu na o ci yo'o mini, kanna dem vuza wu uta u ciya ilikulya'a i na i kuyawa yi a kanna. Tsu nampa tsu da n kukondo le ko a kufuda o tono kadanshi ka va ko a kufuda ba.

⁵ A kanna ka tali o bolongu ilikulya i na i kuyawa una u kulya'a kure, i la'a uteku tsu na i ishi a ci ya'ansa, ka ta a lapula i da.>>

⁶ Da Musa n Haruna a danai uma a, <<Anana n kulivi ku nampa yi ta e kuyeve an Vuzavagudu ayi da vuza na wu utakai da a idika i Masar,

⁷ n usana yi ta e kene tsugbayin tsu Vuzavagudu, adama a na ayi u pana ta kasala ka na yi a kuya'ansa ayin dem. A tsu da anan ya, ali da yi a kuya'anka tsu mololo?>>

⁸ Da Musa u danai kpamu, <<Yi ta e kuyeve a na ayi da Vuzavagudu ayin a na bac i u nekei da boroji vu na yi a kuciga dem n usana da kpamu u nekei da inyama n kulivi. Adama a na u pana ta mololo ma na i ya'ankai ni. A tsu da anan ya?

Vuzavagudu da yi a kuya'anka mololo, a tsu da ba.>>

⁹ Da Musa u danai Haruna, <<Dana umaci wa aza a Isaraila raka, <Tawai u Vuzavagudu gbende vu da, adama a na u pana ta mololo ma da.>>>

¹⁰ Ana Haruna wi a kadanshi n uma a Isaraila raka, da a lanai ubon u meremune, da e enei tsugbayin tsu Vuzavagudu e eleshu.

¹¹ Vuzavagudu u danai Musa,

¹² <<M pana ta kaṣala ka aza a Isaraila ka. Dana le, <N kulivi, yi ta a kuciya inyama i kutakuma, n usana dem yi ta a kuciya ilikulya. Ta lo i kuyeve a na mpa da Vuzavagudu Kaṣhile ka da.>>>

¹³ N kulivi ku nanlo, da nroni n tawai n kimbai le raka. Da n usana, ciza tsu matsai n abundai tsu kara'i ubutau na i va.

¹⁴ Ana ciza tsu saruwai tsu kotsoi, da ili i yoku wari tsu egele yo okpoi lo a idika ya.

¹⁵ Ana aza a Isaraila e enei nannai, da e ecenei, <<Yidai tamkpamu nannai?>> Adama a na ishi e yeve ili ya ba.

Da Musa u danai le, <<Ilikulya i da Vuzavagudu u nekei da i lya'a.

¹⁶ Ili i na Vuzavagudu u danai i dada na, <Yaba dem u bolongu tsu na u kuyawa yi kulya'a. Kenuki mokoko me te adama a uteku u kabundai ka na ki punu a kapam ka.>>>

¹⁷ Da aza a Isaraila a ya'in tsu na a danai le, aza o yoku o bolongi n abundai aza o yoku kpamu kenke'en.

¹⁸ Ana a gisangushi i da n kakpanu, da yaba dem u ciyai tsu na u kuyawa yi. Aza a na o bolongi n abundai a buwa n ili ba, aza a na o bolongi kenu

da a buwai n i na i kuyawa le. Kpa'a dem kuciyai tsu na ki a kuciga.

19 Da Musa u danai le, <<Kata_vuza u lya'a u buwaka adama a mkpa'a ba.>>

20 Ama aza o yoku a iwan taqupana, da o foboi i yoku ali a kubana usana. Azun a shanai punu ali i da i gitajukutuushami u gbani-gbani, da ta na Musa u ya'in wupa n ele.

21 Usana dem yaba dem u tsu bolongu taqi na u cigai, ama i na i buwai kanna ka sudukpa baci katai derikpe.

22 A kanna katali yaba dem u bolongi ali ugboku u re wu nkoko'o n re tsu na ishi o tsu bolongu, da nkoshi m gbara-gbara m banai u Musa da a danai ni.

23 Da u danai le, <<Ili i na Vuzavagudu u danai i dada na, mkpa'a kanna ka Ashibi ka'a ka cida kanna ka kuvuka, kangalai ili i na i kukangala katakpamu i laluku i na kpamu i kulaluku, zuwai ili i na i buwai dem a kubana usana u yoku.>>

24 O foboi ilikulya ya tsu na Musa u danai le, ana kayin ka asai ilikulya ya i shama ba, i uwa feu azu'un ba.

25 Da Musa u danai le, <<Lya'i i da anana, adama a na anana kanna ka Ashibi ka'a kanna ka kuvuka ka na kpamu e nekei Vuzavagudu, ye kene ilikulya lo pulai a idika ba.

26 Yi taqa kufuda ye kene ilikulya pulai ali ayin atali ama a kanna ka Ashibi i kene ili ba.>>

27 A kanna ke cindere aza o yoku a banai adama a na o bolongu ilikulya ama e ene ili ba.

²⁸ Da Vuzavagudu u danai Musa, <<Wannai dai uma a va a kukasukpa ku'iwan kadanshi ka va n kuyotsongusu ku va?

²⁹ Cibai a na Vuzavagudu da u nekei da Ashibi. I dada i zuwai da u nekei da ilikulya i na i kuyawa da ali ayin e re. Yaba dem vu da u dasangu a kpa'a a kanna ke cindere ka nanlo kata wu uvuka u bana a ubutu ba.>>

³⁰ Da uma a a uvukai a kanna ke cindere.

³¹ Dada uma a Isaraila e dekei ilikulya ya mana, I da yi ta kenke'en wari ci igebetsu, uyo'o ce emeshe a ishigi.

³² Da Musa u danai uma, ili i na Vuzavagudu u danai i dada na, <<Vuzavagudu u danai, <Foboi mokoko me te ma mana, adama a na mi ta a kuciga ntsukaya n na n kutawa me ene, e yeve icu'u yi ilikulya i na n nekei da a ayin a na yi e meremune a na mu utakai da a Masar.>>

³³ Da Musa u danai Haruna, <<Kenuku mana vi yoku vu zuwa e kedele a ubutu u na ci ci ya'anka Kashile aganda adama a ntsukaya n na mi lo a kutawa.>>

³⁴ Tsu na Vuzavagudu u danai, da Haruna u zuwai vu da e kelime ka Akpati vu Uzuwakpani, adama a na vi ya'an wadani.

³⁵ Aza a Isaraila a ya'an ta aya amangere ele a kulya'asa mana, sai ayin a na a yawai a likuci i na uma i idashi. A lya'asa ta mana ali sai ayin a na a yawai a kakina ka Kana'ana.

³⁶ Mokoko mi ta derere n ugboku u te u ifa.

¹ Uma a Isaraila raka a kasukpai une u Sin, da a kanaï uye a kubana a ubuta kakau tsu na Vuzavagudu u danai le. Da a vaki lo kpamu e Refidim, ama mini mi lo a na uma o kuso'o ba.

² Da uma a ya'ankai Musa mololo. A danai, <<Neke tsu mini mo kuso'o.>> Da Musa wu ushuki, <<Yidaī da yi a kuya'an ka mu mololo? Yidaī kpamu i zuwai da yi o kukondo Vuzavagudu vu da?>>

³ Adama a na i ta a kupana kakuli a ubuta u nanlo, da a ya'ankai Musa mololo. A danai, <<Yidaī i zuwai da vu utakaī tsu a Masar adama a na a tsu m muku n tsu, n kuzuwa ku tsu, tsu kuwa na n kakuli?>>

⁴ Da Musa u salakai Vuzavagudu, u danai, <<Nini dai n kuya'an n uma a nampa? I ta devu a na a vara mu a una.>>

⁵ Da Vuzavagudu wu ushuki Musa, <<Bana e kelime ka uma ka kenu. Vu dika nkoshi m gbara-gbara n yoku i walaka n kalangu kə nu e kukiye ka na vu lapakai Kuyene ku Nilu ka.

⁶ N kuyongo ta n avu a kakpanlai ka Kusan ko Horebu. Lapa kakpanlai ka, mini mi ta a kuta adama a na i so'o n uma a nu.>> Da ta na Musa u ya'in nannai a aashi o nkoshi m gbara-gbara mi Isaraila.

⁷ Da u dekei ubuta wa Masaha m Mariba, adama a na ta de aza a Isaraila a ya'in mololo, da kpamu o kondoi Vuzavagudu, a danai, <<Vuzavagudu wi ta n a tsu ko ta nannai ba?>>

Aza a Isaraila a lyaī aza e Emeleki n kuvon

⁸ Aza e Emeleki a banai wa aza a Isaraila e Refidim adama a na a ya'an kuvon.

⁹ Da Musa u danai vuza yoku vuza na e ci
deke Jesuwa, <<Zagba uma a tsu o yoku a na
a kubana vishili n aza e Emeleki. Mkpa'a mi
ta a kushamgba gadi vu masasan a kinda da n
kalangu ka Kashile e ekiye a va,>>

¹⁰ Dada Jesuwa u shilkaj n aza e Emeleki tsu
na Musa u danai ni. Da Musa n Haruna n Horu a
banai gadi vu masasan.

¹¹ Uteku u na Musa u dengusai ekiye a ni ta
ta na nannai aza a Isaraila a kanai kulya'a aza
e Emeleki n kuvon. Ama u cipaka baci ekiye a ni,
ayin a nanlo a da aza e Emeleki a kukana kulya'a
le tamkpamu.

¹² Ana ekiye a Musa o o'oi, da a lansai katali da a
zuwakai ni u dasangi. Da Haruna n Horu e kebei
ni ekiye ku te ku te adama a na ekiye a o yongo
udengushu ali kanna ka yikpai.

¹³ Nannai da Jesuwa u lya'i aza e Emeleki n
kuvon.

¹⁴ Da Vuzavagudu u danai Musa, <<Dana arabi
bali a nampa tsu na vi lya'i aza Emeleki, kata vi
keceke Jesuwa adama a na a ciba kata a cinukpa
n aza Emeleki raka-raka aduniyan ko wannai.>>

¹⁵ Da Musa u ma'i katalikalyuka da u ne'i ubuta
wa kula, <<Vuzavagudu da urotu u keleje u va,>>

¹⁶ Da u danai, <<A dengusa ta urotu u keleje
u Vuzavagudu gadi, Vuzavagudu wi ta a kulya'a
kelime n kushilik a n aza a Emeleki tsukaya kakau
a kubana.>>

18

Jeturo u banai we enei Musa

¹ Ayi Jeturo ganu va aza a Midiya akaya a Musa, u pana ta ili i na Kashile ka ya'ankai Musa n aza Isaraila, tsu na wu utakai le a idika i Masar.

² Ana Musa u danai vuka vi ni Zipura u bana we ene esheku, da Jeturo akaya a ni a rabasai ni,

³ m muku n ni n re. Maku me te kula ku ni ku da Goshum adama a na Musa u dana ta, <<Mo okpo ta komoci a idika i na yi i va ba.>>

⁴ Da u ne'i maku me te ma feu kula Eliyaza, da u danai adama a na, <<Kashile ke esheku a va ayi da kabanki ka va wi isa mu ta a ubutu u kotokobi ka Firi'auna.>>

⁵ Ayin a nanlo, ayi Jeturo akaya a Musa n vuka vu Musa va m muku dem a tawai kene yi e meremune a ubutu u na u vaki devu n kusan ku Kashile.

⁶ Jeturo u suku ta akaka u Musa u danai, <<Mpa, akavu mi ta lo a kutawa n vuka vu nu m muku n re n nu feu.>>

⁷ Ana a yawai da Musa u banai e kelime ka akaya a ni, da u kudangi da wo obongi ni. Ana o kotsoi ikyashi da a lazai a uwai a kapam ka ni.

⁸ Dada u danai akaya a raka ili i na Vuzavagudu u ya'in n Firi'auna kobolo n aza a Masar raka adama a aza a Isaraila, n atakaci a na e enei a uye, n tsu na Kashile ki isai le.

⁹ Ayi Jeturo u ya'an ta mazanga kau a na u panai ili i singai i na Vuzavagudu u ya'ankai aza a Isaraila, a na wi isai le e ekiye a aza a Masar.

¹⁰ Da u danai, <<Cikpai Vuzavagudu, vuza na wi isai nu e ekiye aza a Masar kobolo n ekiye a Firi'auna. Kobolo n vuza na wi isai aza a Isaraila e ekiye aza a Masar.

11 Gogo na n yeve ta_Vuzavagudu u la'a ta_amali a na a buwai dem, adama a na wi isa le ta_e ekiye a aza a na a takacikai le n tsugoyi.>>

12 Da Jeturo, akaya a Musa u tukaj n alyuka o kusongu kobolo n kune'e u Kashile. Da Haruna nu nkoshi m gbara-gbara ma aza a Isaraila a banai adama a na a lya'a ilikulya de n Jeturo akaya a Musa, e kelime ka_Kashile.

13 Kanna ke ire, da Musa wo okpoi vuza va afada vu uma, da uma a shamgbai n usana sai kulivi dem adama a afada.

14 Ana akaya a Musa e enei ili i na Musa wi a kuya'anka uma, da u danai, <<Yidai va kuya'an n uma a nampa? Nini dai avu ende'en va_kudasangu a kuya'anka uma a nampa afada, uma a na i kashani ili i na i dikai usana ali a kubana kulivi?>>

15 Da Musa wu ushuki, <<A tawa ta_wa va adama a na e yeve ili i na Kashile ki a kuciga a ya'an.

16 Ayin a na baci de dem a ya'in mawansa da a_tawai wa va, n tsu uwa ta_e mere me le kata_n tonuko le ili i na wilu Kashile u dansai.>>

17 Da akaya a Musa a danai ni, ili i na vi a kuya'an i da i ga'an ba.

18 Avu n uma a na i a_kutawa a_nu gbani da yi o ko'wuso kaci ka_da. Avu ulinga u la'a wu ta_abundai, vi a kufuda u da avu ende'en nu ba.

19 Panaka mu gogo na, n kuneke wu ta_odoki kata_kpamu Kashile ka_banka wu. Vi ta_o kokpo kasuki ka uma a_ubuta u Kashile, kata_vu dana yi mashi me le,

20 kataavu vi yotsongu le wilau Kashile, katavi ya'anka le kuyotsongusu adama a uteku u na a kuwala, n ili i na i ga'in a ya'an.

21 Ama zagba uma ausubi punu akatsuma ka uma ka. Ali a na i a kupana n wovon u Kashile, i kpamu a kuya'an ukuna u mayun, a ci ciga kulya'a uma ba. Katavu zuwa le o okpo aza e kelime a ugboku uma kakpan ke te ke te (1,000), n uma amangatawun a tawun (100), n uma amangerenkupa n kupa kobolo n uma ugboku kupa-kupa kpamu.

22 Vu zuwa le o okpo aza a afada a uma ayin tutu, ama kadanshi ka na baci ka la'i le dem atukawu n ka'a. Kadanshi ka na ka la'i utsura u le ba a ya'an ka'a, na lo va dada u kuzuwa ulinga u nu u jebe adama a na i taa kubankwu.

23 Vu tono baci ukuna u nampa, da Kashile ka zuwai nu kpamu vi ya'in nannai, ada yo ko'o ba, uma a nampa dem i tao kubono a kpa'a n kadama ke le ukoci.

24 Da Musa va u panakai akaya ani, da u ya'in ili i na u danai ni raka.

25 Da u zaghbai uma a usubi akatsuma ka umaci wa aza Isaraila dem da u zuwai le aza e kelime. U zuwai le o okpo aza o kutono n ugboku uma kakpan ke te ke te (1,000), n uma amangatawun a tawun (100), n uma amangerenkupa n kupa kobolo n uma ugboku kupa-kupa kpamu.

26 Da o okpoi tsa a aza a afada a kubana ubutau uma ayin dem, ili i na baci i la'i le a banka Musa ama kadanshi ka wawa'a a dansa ka'a we le.

27 Ana Musa n akaya ani Jeturo e pecemgbenei da Jeturo va u kanai uye o kubono a kpa'a.

19

Aza a Isaraila a Kusan ku Sinai

¹ A wotoi u tatsu ana aza a Isaraila a kaṣukpai Masar, a kanna ka nanlo da a yawai e meremune ma Sinai.

² Ayin a na a kaṣukpai Refidim, da a yawai e meremune ma Sinai da a vaki lo devu n kusan.

³ Da Musa u kumbai de adama a na u cina Kashile Vuzavagudu, da Vuzavagudu u dekushei ni punu a kusan ka, da u danai ni, <<Ili i na va kubana va dana ntsukaya n Yakubu i dada na, kobolo n ili i na va kudana aza a Isaraila:

⁴ <Avu a kaci kq nu ve ene tq ili i na n ya'ankai aza a Masar. Uteku u na kajimba ka ci dikai muku n ni e evelyu a ni, ta feu n dikai da nannai da n tukai da na wa va.

⁵ Gogo na yu ushuku baci kupanaka mu kata kpamu i tono uzuwakpani u va, yi tq o kokpo uma a va a na a la'i n kusuba a katsuma ka aduniyan raka, n nannai dem aduniyan gbende a va a da.

⁶ Yi tq o kokpo tsugono tsu anan ganu tsu va, n idika i cida i va.> Na dada akaka a na va kudana aza a Isaraila.>>

⁷ Ana Musa u cipa a kusan ka, da u bonoi u dekei nkoshi m gbara-gbara, da u tonokoi le raka ili i na Vuzavagudu u danai ni.

⁸ Da uma a gbende a ushuki, a danai, <<Ci ta a kuya'an ili dem i na Vuzavagudu u danai.>> Da Musa u bonokoi Vuzavagudu ili i na uma a a danai.

⁹ Da Vuzavagudu u danai Musa, <<Mi tq a kucipa wa nu tsu keleshu ku uguyi ka amiki, kata uma a panaka mu a kadanshi n avu, ciya

a ushuku n avu.>> Da Musa u doku u danai Vuzavagudu kpamu ili i na uma a danai.

10 Da Vuzavagudu u danai Musa, <<Bana a ubutə u uma a_nu kata vu takpa le nshinda dem anana nu mkpa'a. Vu zuwa le a za'q aminya e le,

11 kata o fobuso a kanna ka tatsu, adama a na a kanna ka nanlo ka'a Vuzavagudu u kucipa_gadi vu Kusan ku Sinai a_ashi a uma.

12 Vu zuwaka le uteku n kusan ku nanlo ka vu kara'aka, kata vu dana le, <Ya'in mayin kata i yawa devu ko i sa'wa kusan ka ba. Vuza na u banai u sa'wai, i ta_a kuna yi.

13 Mayun vuma vu nanlo i ta_a kuvara yi n atali ko a tawa yi n aya, kata a sa'wa yi n kukiye ba. Ko vuma da baci ko manama a_kukasukpa yi n wuma ba.> I ta_a kufuda kubana a kusan ka a ayin a na baci a panai a_likaj kavana kaqagiri.>>

14 Ana Musa u cipaj a kusan ka da u takpai yaba dem nshinda, da a za'i aminya e le.

15 U danai le, <<Fobusoi kaci kaqadə adama a kanna ka tatsu, kata kpamu i vaku n amaci a da ba.>>

16 N usana a kanna ka tatsu, da akpanga nu mkpayayan n uladi a_cipaj lo. Da keleshu kaqamiki kaqkimbaj gadi vu kusan va. Da uma a panai ciliki tsu kavana n kaca'a kau. Ana uma raka_a panai ili i nanlo dem, da e je'ekei ikyamba.

17 Da Musa wu utakai le a_apam e le, adama a na a gasa n Kashile, da a shamgbai lo daka vu kusan va.

18 Da kangka palai Kusan ku Sinai adama a na Vuzavagudu u cipa_ta_lo uteku tsa akina.

Kāngā kpamu adanshi i ta_o kusongu kuma'a da ka dāngai gadi. Da kusan ka ku gbađai.

¹⁹ Da izumgbī i ciliki i kavana i doki kau. Da Musa u ya'in kadanshi, da Kašile ku ushuki ni an kakpanga.

²⁰ Da Vuzavagudu u cipai a Kusan ku Sinai, da u dekei Musa u kumba a gadi vu Kusan va. Da Musa u kumbai kusan ka.

²¹ Da Vuzavagudu u danai ni, <<Cipa vu bana vu barangū uma a mayin kāta a pasa uteku wa adama a na a dana ya'an e ene mu ba, a ya'an baci nannai uma n abundai i ta_a kukuwa.

²² Ko anan ganu a na a kiwanai kuyawasa ḫevu n Vuzavagudu u ga'an ta_takpaka bi'l kāci ke le nshinda, ko Vuzavagudu u ya'an wupa n ele kāta_wu una le.>>

²³ Da Musa wu ushuki Vuzavagudu, <<Ko vuza u kukumba a Kusan ku Sinai ka ba, adama a na vu barangū tsu ta_de, vu danai <I zuwa uteku i karaka_Kusan ka kāta_i lānā_ku da ciya_ku ya'an ciđa.>>>

²⁴ Da Vuzavagudu u danai Musa, <<Cipa vu bana vu tāwā_n Haruna na u shamgba n avu. Ama anan ganu naza a na a buwai kāta a dana i ta_a kuciga kupasa uteku wa adama a na a tāwāna ba, ta baci nannai ba mi ta_a kuya'an wupa kāta_mu una le.>>

²⁵ Dada Musa u cipai, da u danai uma ili i na Vuzavagudu u danai.

20

Wila Kupa u Kashile

¹ Da Kašile ka ya'in kadanshi ka nampa rāka.

² <<Mpa da Vuzavagudu Kashile kada, vuza na wu utakai daa Masar a ifika i na yi ishi a ugbashi.

³ <<Kata vu tono kamali ba, sai mpa Kashile ende'en.

⁴ <<Kata vi ya'anka kaci ka nu amali o yoku a na o yotsoi ili i na yi gadi ko idika ko i na yi amini ba.

⁵ Kata vu kudanku le ko vu cikpa le ba. Mpa da Vuzavagudu Kashile ende'en, Kashile ka na katsu kpada kuciga cishe'e. Vuza na u kutakacika muku adama aunushi wu isheku i le, ali ntsukaya n tatsu ali a kubana n nashi ele na a iwain mu,

⁶ Ama ada na i cigai mu da i tonoi wila u va, mi tao kuyotsongu ucigi a kubana u muku ali a ntsukaya nu ntsukaya.

⁷ <<Kata vu kana kudeke kula ku Vuzavagudu gbani ba. Adama a na mpa Vuzavagudu mi taa kutakacika vuza na u ya'in nannai.

⁸ <<Zuka n kanna ka Ashibi, kata vu kana ka'a cida mayin.

⁹ Ayin atali i talo, a na avu va kuya'an ulinga.

¹⁰ Ama kanna ke cindere dem ka Vuzavagudu Kashile ka nu ka'a, adama a nannai kata vi ya'an ulinga ba, ko avu, ko maku ma nu kolobo ko mekere, ko kagbashi ka nu kolobo ko mekere, ko kuzuwa ku nu, ko komoci ka kpa'a ka nu dem.

¹¹ A ayin atali a dada Vuzavagudu u ya'in ili i nampa gadi n ifika m mala n ili dem, da wu uvukai a kanna ke cindere. Da Vuzavagudu u zuwakai ka'a unasingai da kanna ka Ashibi ko okpoi kanna ka cida.

¹² <<Cikpa eshevü n anavü, adama a na vi yongo ayin n abundai a idika i na Vuzavagudu Kashile kə nu ki e kuneke wü.

¹³ <<Kata vu una vuza ba.

¹⁴ <<Kata vi ya'an tsugbani n vuka vu vuza ba.

¹⁵ <<Kata vi ya'an uboki ba.

¹⁶ <<Kata vu dana vuza kakuna ka a'uwa ba.

¹⁷ <<Kata vu cikala kisa kpa'a ku vuza nu ba. Kata vi ya'an aashi a wuya n vuka vu vuza nu ba, ko kagbashi kə ni, ko anaka a ni, ko majaki mə ni, ko ili i yoku i ni ba.>>

¹⁸ Ana uma a panai akpanga n uladi nu mpanyanya n ciliki tsa avana, da e enei känga kə kimbai kusan ka, dada uma a panai wovon ali e je'ekei ikyamba da a shamgbai da'in.

¹⁹ Da uma a a danai Musa <<Avu ya'an kadanshi n a tsu, a tsu ta na tsa kupanaka wu ta, ama kata vu kasukpa Kashile ka ya'an kadanshi n a tsu ba, talo tsa kuwa.>>

²⁰ Da Musa u danai uma a <<Kata i pana wovon ba, Kashile kə tawa ta adama a na u kondo da, kata kpamu i pana wovon u ni talo ya ya'an unushi.>>

²¹ Da uma a a shamgbai da'in Musa tamkpamu u doki u yawai devu n keleshu ka na ki n kayimbi kpabam a ubutə u na Kashile ki.

Uteku u na a kuma'a katalikalyuka ka Vuzavagudu

²² Da Vuzavagudu u danai Musa, <<Dana aza a Isaraila ili i nampa, <Ye ene ta n kaci kə da ana n ya'in kadanshi n a da na de gadi.

23 Kąta i ya'anka kaci ką dą kamali ka azurufa ko ka azanariya adama a na i cikpa lę ba, sai mpa koci.

24 I ma'aka mu katalikalyuka ka n ci'in ta de i kuya'anka mu alyuka o kusongu n alyuka a na a kutuką m matana, maradika ko mokyon ko kanaka a ubutą u na mpa n zagbai i cibasa n kula ku va, mi ta a kutawą wą dą kąta n zuwaka dą unasingai.

25 Yi baci a kuma'aka mu katalikalyuka ka, kąta i ma'aka n atali a na e she'wei ba. I she'we baci n ili i kushe'weke, ki ta o kokpo ili yu unata wa va.

26 Kąta i ma'aka mu katalikalyuka ki idasak-patsu ba, adama na kąta i kasukpą ciyampa tsu dą e keteshe a ayin a na yi a kukumba ba.>

21

Wila tsu na a kuya'an n agbashi

1 <<Na va dada wilą u na ve kuneke uma a Isaraila.

2 Vu tsula baci kagbashi ka mavali ka aza a Ibirahi, wi ta a kuya'an tsugbashi aya a tali, a kaya ke cindere vi ta e kuneke yi ubaruwi, u kutsupa kpamu ili i yoku ba.

3 U tawa baci ende'en ni, wi ta a kufuda wa laza ende'en ni, ama u tawa baci n vuka vi ni, wi ta kpamu a kufuda wa laza n vu da.

4 Vuzakpa vi ni vu da baci u ya'ankai ni yolo, da u matsakai ni muku mo olobo ko nkere, vuka va m muku n ni i ta o kokpo n vuzakpa vi ni, ayi vuza va wi ta a kufuda wa laza ende'en ni.

5 Ama ayi kagbashi ka kutą baci e keteshe da u danai mpa mi ta a kuciga Vuzakpa vu va, n vuka

va m muku ma, n kulya'a ta_q kelime n kuya'anka
wu tsugbashi,

⁶ kata_q Vuzakpa vi ni u banka yi a ubut_q u
kucikpa Kashile. Kata_q u banka yi a utsutsu ko a
muntsa mu utsutsu, ayi vuzakpa va kata_q u tasa_q
yi atsuvu n vubele. Kagbashi ka wi ta_q a kulya'a
kelime n kuya'anka yi tsugbashi ali sai ukpa_q u ni.

⁷ <<Vuza u denge bacimekere ma ni da mo
okpoi kagbashi, e kuneke ma'a ubaruwi tsu na a
ci ya'anka maku mavali ba.

⁸ Mekere mo doku baci ma luwa vuzakpa vi ni
vu na u tsulai ni va ba, wi ta_q a kufuda kukasukpa_q
e neke yi katsupu ka_q ni, wi n kofon ka na wo
kudoku we denge yi a idika i limoci ba, adama
a na u kodo ta_q uzuwakpani u ni.

⁹ Vuzakpa va u tsula baci mekere ma ta na
adama o kolobo ka_q ni, u kucikpa u dika yi adanshi
mekere ma_q ni ma'a ma na u matsai.

¹⁰ U zuwa baci vuka vi yoku ta na, kata_q u sank_q
kagbashi ka vuka ka ilikulya, ko akashi a ku'uka,
ko uga'in wu idashi i yolo ba.

¹¹ U fuda baci ta na u ya'anka yi ili i tatsu i
nampa ya ba, wi ta_q a kufuda wa laza tsa agisana
a vuza vu ubaruwi babu kutsupa ki ili i yoku.

Wila adama a ukuna u muna

¹² <<Vuza na baci u lapai vuza ali sai ukpa, ayi
feu i ta_q a kuna yi.

¹³ Ama n kusheshe ku ni ku da baci wu unai ni
ba, da Kashile ka zuwai ili ya yo okpoi nannai, mi
ta_q o kuyotsongu wu ubut_q u na vuza va u kubana
u ciya_q u la'aka n wuma u ni.

¹⁴ Ama vuza va wu una baci vuza va n kuyeve ku ni, kata i takpa yi punu aq ubuta u katalika-lyuka ka va, kata yu una yi.

¹⁵ <<Vuza na baci u lapai esheku ko añaku i taa kuna yi.

¹⁶ Vuza na baci u bokoi vuza, ko a cinai ni n vuma va e ekiye aq ni ko wana dai u denge vuza va, ayi vuza na u ya'in uboki wa kata yu una yi.

¹⁷ Vuza na baci kpamu u shikai esheku ko añaku i taa kuna yi.

¹⁸ <<Ali i baci aq vishili da vuza te va u varai toku n katali ko u lapai ni n kaku'un, vuza va ta na u kuwaba, ama da u vaki adama a ulapi.

¹⁹ Vuza va u danga baci ali da u gitai kuwala n kalangu, vuza na u lapai ni va wi taa kula'aka, ama wi taa kutsupa vuza na u ukai muna ma adama a ayin a na u langasai ni, kata kpamu u lya'a kelime n kuya'an ciba ci ni sai ayin a na u potsoi rakaraka.

²⁰ <<Vuza u lapa baci kagbashi ka mavali ko ka mavuka n kalangu sai ukpai taa kutakacika yi.

²¹ Kagbashi ka kuwaba baci ba, da kucikpa u potsoi a kanna ke te ko aq katsumaka ayin e re, a ku kidaka vuuzakpa va afada ba, adama a na kagbashi ka ni ka'a.

²² <<Ali i baci aq vishili da a ukai vuka vu na vi n katsumaka muna da ali katsumaka kutai, ama a uka yi baci muna ma kau ba, vali vu ni vu da u kudana ili na a kutsupa yi, kata kaya'inkafada u yeve u kida ili na i ga'in a tsupa.

²³ Ama ayi vuka va u ciyaq baci muna mo yoku wuya-wuya, i taa kutakacika vuza va tsu na muna ma ma ya'in wuma n wuma.

²⁴ Kashi a tsupa n kashi, kanga a tsupa n kanga, kukiye a tsupa n kukiye, kune a tsupa n kune feu,

²⁵ Vu uka baci vuza muna avu feu i ta a ku ya'anka wu muna, vu songu baci vuza avu feu ta a kuya'anka wu nannai, vu lapa baci vuza feu a lapa wu.

²⁶ <<Vuza u dukpa baci kagbashi ka maval ko ka mavuka a kashi, ali da ka na^mgbai wi ta e kuneke yi ubaruwi adama a kashi ka.

²⁷ Ta kpamu nannai u fada baci kanga ka kagbashi ka maval ko mavuka, wi ta e kuneke yi ubaruwi adama a kanga ka.

²⁸ <<Kanaka k^asunwan baci maval ko vuka ali sai ukpa, k^at^aa vara kanaka ka n atali sai ukpa, ama k^at^aa takuma i nyama i ni ba, k^at^akpamu a takacika vuza vu kanaka va ba.

²⁹ Kanaka ka kiwana baci ta na m masunka, ali da a danai vuza va, ayi tana u ya'an ili i yoku ba, ali da kanaka ka kunai maval ko mavuka, i ta a kuvara kanaka ka a una, k^at^aa una feu vuza va.

³⁰ A dana baci ta na a tsupa le ikebe, ta ta na nannai u kutsupa le ta ili na a danai ni dem adama a na u ciya wi isa wuma u ni

³¹ Ta kpamu a kuya'an nannai kanaka kuna baci kolobo ko mekere.

³² Kanaka kuna baci kagbashi ka maval ko mavuka, ayi vuza kanaka va u kutsupa ta vuza-kpa vu kagbashi va ikebe ya azurufa kaman-gankupa, k^at^akpamu a vara kanaka n atali sai ukpa.

³³ <<Vuza u gava baci kpenle da u ka^sukpai ku da babu u ci^dangi ali da kanaka ka walai lo ko majaki, da ke derecei ka yikpai punu,

34 vuza na u gayai kpenle ka wi ta a kutsupa vuza vu kanaka va ili na baci de dem a kidakai ni u tsupa, ama vuza na u gayai kpenle ka ayi da u ku dika keven ki ikyamba ka.

35 <<Kanaka ka sunwan baci vutoku ali sai ukpa i ta e kudenge yi, vuza na wi n wuma wa kata e pece ikebe ya derere, ta kpamu a kuya'an n inyama i kanaka ka na ka kuwai va nannai e pece i da derere.

36 E yeve baci ta na kanaka ka ka kiwana ta n kusuwansa otoku, vuza kanaka va ta na u ya'an ili i yoku ba, wi ta a kutsupa. Ayi vuza na wu unai kanaka wi ta a kudika keven ki ikyamba i kanaka ya yo okpo i ni.>>

22

Wila u kulana ucanuku mayin

1 <<Vuza u boko baci kanaka ko malala, da u kidai ko u dengei, wi ta a kutsupa anak a tawun a una u kanaka ke te ka na u bokoi va, malala ma baci kpamu, wi ta a kutsupa n nashi a una u malala me te ma na u bokoi va.

2 A kana baci koboki ayi a kuciga ku'uwa kuya'an uboki da a lapai ni ali da u kuwai, vuza na wu unai ni va, u ya'an unushi u munuka ba,

3 ili ya i ya'an baci nannai n kanna, vuza na wu unai koboki ka, u ya'an ta unushi u munuka. A kana baci koboki wi ta a kutsupa ili na u bokoi va raka. Wi baci ta na n ili na u kutsupaka ba, a kucikpa e denge yi an kagbashi adama a na ciya u tsupa.

4 A_ciya_baci ta na manama ma na u bokoi va ko kanaka ko majaki ko malala e ekiye a_ni n wuma, u kutsupa t̄ ili na u bokoi va ali kure.

5 <<Vuza u banka baci n kuzuwa ku ni kalina da u kašukpai_ ku da ku ya'in koli a kashina ko kashina ki itacishi ka vuza. Ayi vuza vi ilikuzuwa ya, sai u dika ili i singai a_katsuma_ ki ili kashina ko i kashina ka ndanga kā_ni adama a na u tsupa ili na kuzuwa ku ni ka ku langaṣai.

6 <<Vuza u zuwa baci akina a kashina kā_ni da a lalai a kubana a kashina ko vutoku, ali da magan ma_yanji ko ilya i kashani ko kashina ka rāka_ka_kulai, ayi vuza na u zuwai akina a u kutsupa t̄ ili i na i kulai_ va.

7 <<Vuza u neke baci vuza ni vu na i idashi dedevu kobolo ikebe ko ucanuku u fobuko yi, da o bokoi ili ya, koboki ka a_kanayi baci sai u tsupa ili ya ali kure.

8 A_kanayi baci ta na koboki ka ba, ayi vuza kpa'a vu na e nekei u fobo ili ya, sai u bana u yotsongu kaci kā_ni a ubutā_u kaya'inkafada, adama a na o godumo yi ko kukiye ku ni ki ta_punu a uboki wa ko ki punu ba.

9 Aza e re i baci a kanananai ki ili i te, ko kanaka, ko majaki, ko malala, ko motogu ko ili na i puwānkai_, da vuza te u danai, <I dada na> U ga'an t̄ a bana e kaya'inkafada u godumo, vuza na baci ta na a_kanayi n unushi wi t̄ a kutsupa vuza ni va ali kure.

10 <<Vuza u neke baci vuza ni na i idashi devu kobolo ka_bana_ ka majaki ko kanaka ko malala da ma_kuwai_ ko ma_ciyai_ usan_ ko ma_puwānkai_ babu ta na vuza na we enei,

¹¹ ele aza e re e le i ta_a kubana e kelime ka Vuzavagudu, kata_vuza na e nekei kabana ka u ya'an akucina, a na o kuyotsongu wi punu n kukiye a ili i vuza ni ya ba. Ayi vuza vi ili va mayun da wu ushuku n akucina a, i o kudoku kpamu a tsupa yi ili ba.

¹² Vuza na e nekei kabana ka da baci ta na o bokoi e ekiye a_ni, wi ta_a kutsupa vuza vi ili va.

¹³ Manama ma kakamba ma baci ta na mu unai kanaka ka ko malala ma, kata_vu tuka n keven ki ikyamba ka adama a na a vuza vi ili va u ciya we ene. A kutsupa yi kanaka ko malala ma na manama ma kakamba ma mu unai va ba.

¹⁴ <<Vuza u kopuku baci ili kuzuwa u vutoku vu na i idashi dedevu kobolo da ili ya i ciyai usan ko i kuwai, a ayin a na vuza vi ili va wi lo ba. Vuza na u kopuki va wi ta_a kutsupa ugana u na a kidakai ni raka.

¹⁵ Ama vuza vi ili ya wi baci ta na lo, wakuciya katsupu ba. Ama u tsupa baci ikebe adama a na u ya'an ulinga n ilikuzuwa ya, ikebe i nanlo i da i kokpo unaq u katsupu wa.

Wila adama a ukuna u gbani

¹⁶ <<Mavalı maq yansa baci mavuka ma na mi n tsukere ci ni da mi babu kamana kpamu ali u vaki n ayi, sai ta na u tsupa yi ikebe i mazama i ni, ayi da kpamu u kuzuwa yi wo okpo vuka vu ni.

¹⁷ Ama esheku ta na a_sankabaci, ikebe i yolo i na u langasaj ni i dada u kutsupa koci.

¹⁸ <<Kata_i kasukpaq vuka vu na vi nu nkunu n wuma ba.

19 <<Vuza na baci u ya'in tsugbani m manama i ta_a kuna yi.

20 <<Vuza na baci u ya'in alyuka u kamali, ba a ubuta u Vuzavagudu ba, a una yi.

21 <<Kata_vu takacika komoci ko vu doro yi ba, ama vu ciba avu feu vi ya'an ta_idashi i limoci a idika i Masar.

22 Kata_vu takacika amaci a na ali e le a_kuwai ko muku n na mmaci n le n kuwai ba.

23 Vi ya'an baci ta na nannai a_shika_baci a kubana wa_va mi ta_a kupanaka le.

24 Wupa u va_wi ta_a kudanga, kata_mu una da_n kotokobi. Amaci a_da_i ta_o kokpo agapa. Muku n da_kpamu i ta_o kokpo mkpan.

25 <<Vu neke baci Vuza okopu a ikebe a_katsuma_ka uma a_va a ubuta wa aza a unambi a na i punu a_katsuma_ka_da, kata_vu lansa_punu kodokpotsu a ili na vu kopuki va ba.

26 Vi isa baci ogbodo a kupalaka utaqi u vuza nu tsu uzuwi u kaguta, u ga'an ta_vu bonoko n ada kafu kanna ka_yikpa,

27 adama a na dada u kupalaka kaci ka ni, vu bonoko baci ta na n ada ba, yidai u tsusaki? Da baci u lapai una_a kubana wa_va. Mi ta_a kupanuka yi adama a na mpa vuza va asuvayali da.

28 <<Kata_vi ya'an kadanshi ki ishikushi u Kashile ka_nu, ko vi shika vuza na wi a kulya'a tsugono a_katsuma_ka_da ba.

29 <<Kata_vu sanka mu kune'e ki ili i kashina i nu m makyan ma na vi ciyai feu ba. Mayun da vi neke mu maku ma iyain ma_nu ma na a_gitai kumatsa.

³⁰ Ta kpamu nannai vu tukā m medendem ma na a gitāi kumatsa, m mokyon mā nu. Vu kaṣukpā maku ma na a matsai va ma ya'an ayin e cindere ayi bi'l kobolo n añaku, a kanna kā kunlāj i tukā mu.

³¹ <<Yi tā o kokpo uma a cida a va, Kāta i takuma inyama i na manama ma kakamba mu unai ba, na lo va u ga'an tā i taduku nshe'e.

23

Wilā adama a kuya'an ku ukuna u singai

¹ <<Kāta vi ya'an utonu n kadanshi ka a'uwa ba, kāta kpamu vu bolongu unā n uma a gbani-gbani adama a na vu ushuku n kadanshi ka a'uwa ba.

² Kāta vu ushuku kutono kabundai ka uma adama a na i ya'an ili i gbani-gbani ba. Vi baci kpamu e kuneke ngan a ubutā u kaya'inkafada, kāta vu saba'a kadanshi ka mayun adama a na vu tono i na kabundai ka cigai ba.

³ Kāta vu la'a n kuciga vuza vu unambi a ubutā u kadanshi ka afada a ni ba.

⁴ <<Vu cina baci kanaka ko majaki ma vurala vu nu a kuciga kupuwānka yi, dika vu banka yi.

⁵ Ve ene baci majaki ma vuza na u iwain nu mā yikpai n ucanuku ali da u tsugbai ni, kāta vu kaṣukpā mā'a ba. Vu bana vu banka yi m mā'a.

⁶ <<Kāta vu saba'a ukuna u mayun a ubutā wa aza a unambi a nu a ubutā wa afada ba.

⁷ Ya'an da'in n kadanshi ka nsata ma a'uwa, kāta vu una vuza na wi babu unushi ko vuza vu usubi ba. Adama a na mpa mi tā a kilukpā vuza na u ya'in unushi u nanlo dem.

⁸ Kata_a vi ya'an n kalya'a ba, adama a na kalya'a ka tsu zuwa wu ta_a vi yimbañ_a vu kpað_a kene ili i na yi derere mayin. Kalya'a ka tsu zuwa ta_a vuma vu usubi u kpað_a ku uta_a ili i mayun e keteshe.

⁹ <<Kata_a vu takacika komoci ba, adama a na ada_a a kaci ka_a da_a i yeve ta_a tsu na limoci yi, yi ishi ta_a limoci a idika i Masar.

Wila_a u ayin a kuvuka

¹⁰ <<Aya_a a_a tali a_a da_a va_a kuya'an avu a_a kuca_a kashina ka_a nu n vi kya'i ili i na vi ca*i* va,

¹¹ ama a_a kaya_a ke cindere vu kasukpa_a ubut_a wa_a wu uvuka. Kata_a aza a unambi a_a katsuma_a ka_a da_a a_a ciya_a feu ili i na a kulya'a punu. Ili i na baci tamkpamu i buwai nnama n kakamba n ciya_a feu a takuma. Ta feu va kuya'an n kashina ki itacishi n kashina ka Zaitu ka_a nu nannai.

¹² <<Ayin a_a tali a_a da_a va_a kuya'an ulinga, a_a kanna ke cindere ka dada va_a kuvuka, adama a na anaka, ni njaki n nu a_a ciya_a feu a_a uvuka. Kata_a muku ma agbashi a na a matsakai da_a n omoci a na i punu idashi wa_a da_a ele feu a_a ciya_a a_a uvuka.

¹³ <<Zuwai atsuvu i pana mayin n ili i na n danai. Kata_a i deke ula a_a amali o yoku ba, kata_a kpamu yu ula le punu a_a una_a u da_a ba.

Agfiva_a a tatsu a_a katsuma_a ka_a kaya_a

¹⁴ <<Kaya_a lakam yi ta_a a_a kuya'an kaðiva_a ka_a nampa ali kutatsu, adama a na i neke mu tsugbayin.

¹⁵ I ya'an kaðiva_a ka_a nampa ko boroji vu na vi n yisiti ba, i takuma boroji vu babu yisiti va_a ali ayin e cindere, tsu na n danai da_a. I ya'an kaðiva_a ka_a nampa a_a ayin a_a na i zuwai a_a kaya_a lakam a_a

ka_tsum_a ko wotoi u Abibu, adama a na a wotoi u nanlo u dada yu utai a idika i Masar. Ka_ta vuza u t_aw_a w_a v_a ekiye agada ba.

¹⁶ I ya'ansa ka_diva_ka ayin a vukya'a, n ava'inka a iyain a icashi i kashina i da. Ka_ta a uteku, i cibasa kpamu n ka_diva_ka libani i vutara a ayin a na baci i bolongushi ili i kashina i da.

¹⁷ A_kaya dem maval_i mi ta_a kut_aw_a a ubuta u Vuzavagudu Ubangari kutatsu.

¹⁸ <<Ka_ta i ya'anka mu alyuka a mpasa kobolo n ili i na a ya'in n yisiti ba. Ka_ta feu i ka_sukpa ushuma punu a inyama ya alyuka, ya asa ali a kubana a usana ba.

¹⁹ <<Vu tuk_a n ava'inka a na a la'i n kuga'an a ili i kashina i na i gitai kuge'we i nu a kpa'a ku Vuzavagudu Kashile ka_nu.

<<Ka_ta kpamu vu su'wan maku ma maradika ma na mi a kapa mani ma_anaku a_ani ba.

Kalingata ka kulapula uye adama a aza a Isaraila

²⁰ <<Lana, mpa n kusuku ta_kalingata kelime ka_nu adama a na wi indana wu a ubuta u na vi a nwalu dem, ciya_vi yawa m mat_ana a ubuta u na n fobusokoi nu.

²¹ Ka_ta vu zuwa atsuvu kpamu vu pana mayin n ili i na u kudana. Ka_ta i shilik_a n kadanshi ka_ni ba, adama a na ayi wa kucinukpaka da_n ugbamukaci u nanlo ba. Adama a na kula ku va_ki ta_kpunu w_ani.

²² <<Vu panaka yi baci mayin da vi ya'in i na n danai, mi ta_o kokpo vurala a ubuta wi irala i nu, mi ta_kpamu a ku*li*wan aza a na a iwain nu.

²³ <<Kalingata ka vaki ta a kuwala kelime kada, kata u tono n ada u tuka da a idika ya aza Amoriya, n aza a Hitiya, n aza a Periziya, n aza a Kana'ana n aza a Hiwiya n Jebusiya. Mi ta a kuna le raka.

²⁴ Kata i kudanku amali e le ko i cikpa le ba, kata i tono ili i gbani-gbani i na i a kuya'an ba. I fada amali a kata i boso atali a na a tsu lyuka kpamu miri-miri.

²⁵ I cikpa Vuzavagudu Kashile kadakoci, i ya'an baci nannai mi ta a kuzuwaka da unasingai wi ili kulya'a m mini. Mi ta a kurada ibalishi i na i kutawa wada dem.

²⁶ Babu vuka vu na katsumaka ni ka kuta a katsumaka da, a kuciya punu kpamu madari a idika i da ba. Mi ta a kuzuwa da i yongo n aya kau.

²⁷ Mi ta a kusuku ili i na i kuneke wovon a idika i na i kureme dem kafu i yawa de, kata a ripula. Mi ta a kuzuwa irala i da raka a kpatala kata a suma.

²⁸ Mi ta a kusuku itata e kelime kada, adama a na i loko aza a Hiwiya n aza a Kana'ana n aza a Hitiya.

²⁹ Ama a kaya ke te ka'a n kuloko le ba, ta lo idika ya yo kokpo an agali, kata nnama n kakamba ma n yimkpa ali n lya'a utsura u da ba.

³⁰ Kenu-kenu da mi o kuloko le, ali i yimkpa tsu na i kufuda ya lya'a utsura wi idika ya, kata i da yo okpo i da.

³¹ Mi ta a kuzuwa uteku wa u gita a mala ma shili a kubana a mala ma aza a Filisitiya, a kubana gadi vu meremune a kubana e kuyene ku Yufiretu. Mi ta e kuneke da uma a na i idash*i* a

idika ya e ekiye a_da, k_at_a_i loko le punu kelime ka_da.

³² K_at_a_i ya'an uzuwakpani n ele ko n a_mali e le ba.

³³ K_at_a_i k_asukpa_a_dasangu punu a idika ya ba, i k_asukpa_baci ta na i t_a_a kuzuwa da_i ya'anka mu unushi. Adama a na i t_a_a kuzuwa da_i ya'anka a_mali e le tsugbashi, i t_a_o kokpo kpamu an maza wa_da.>>

24

Kukana_ku Uzuwakpani

¹ Dada Vuzavagudu u danai Musa, <<T_aw_a_i kumba na gad_i avu n Haruna, n Nadabu n Abihu n aza a_gbara_gbara amangatatsunkupa a aza a Isaraila, i shamgb_ada'in k_at_a_i cikpa mu.

² Musa ende'en ayi da u kuyawa devu nu mpa, aza a na a buwai kata a gbaga devu ba, kata kpamu aza a Isaraila a na a buwai feu a kumba kusan ka n ayi ba.>>

³ Ana Musa u banai u danai uma ukuna u wila_n udani u Vuzavagudu, da uma a ushiki n kalakatsu ke te da a danai, <<Ci t_a_a kuya'an ili i na Vuzavagudu u danai dem.>>

⁴ Da Musa u danai ili i na Vuzavagudu u danai ni raka. Da u dangai n usana kali-kali da u ma'i katalikalyuka daka vu kusan va. Da u darai atali kupanere o okpoi agisana a kumaci kupanure ka aza i Isaraila.

⁵ Da u suki olobo o yoku a aza i Isaraila a ya'an alyuka o kusongu, k_at_a_kpamu a lyuka obomburon tsa alyuka a_matana_a kubana a ubuta_u Vuzavagudu.

⁶ Da Musa u pecei mpasa mu nnama n na a kidai va ku re, n te u tsungi e nvene, n te kpamu da u vishangushi n da a katalikalyuka.

⁷ Dada u dikai Katagarda ku Uzuwakpani da u kecekei uma a. Dada a_ushuki, <<E, ci ta_a kuya'an raka_ili i na Vuzavagudu u danai tsu ci ya'an, kата kpamu tsu tono i da.>>

⁸ Da Musa u dikai mpasa ma da u vishanki uma da u danai, <<Mpasa n nampa ma n dada n na n kuyotsongu uzuwakpani u na Vuzavagudu u ya'in n ada_a na u nekei da_wila_wa.>>

⁹ Musa n Haruna n Nadabu n Abihu, n aza a_gbara-gbara a Isaraila amangatatsunkupa a kumbai a kusan ka.

¹⁰ Da e enei Kashile ki Isaraila. A daka va adasukpatsu a_ni va adanshi wingingi wa atali u na e ci deke safaya a kutasa kelyu-keylu uteku tsu mindatsu ma na mi a kakana kanna.

¹¹ Aza a_gbara-gbara a Isaraila e enei Kashile, ama kukiye ku Kashile ku sa'wa le ba, da a lya'i n o so'i a_ubuta_u Vuzavagudu.

¹² Da Vuzavagudu u danai Musa, <<Tawa vi cina mu gadsi vu kusan na, kата vi shamgba punu, mi ta_e kuneke wu nsemberu ma atali n na mi udani n wila_u na n danai, adama a na i yotsongusu uma.>>

¹³ Da Musa n kaba_anki ka_ni Jesuwa o fobusoi, da Musa u kumbai kusan ku Kashile ka.

¹⁴ Da u danai nkoshi m gbara-gbara, <<Vanai tsu na, sai ayin a na tsu bonoi. Haruna n Horu i ta_o kokpo n ada, vuza na baci wi n kadanshi u bana we le.>>

¹⁵ Ana Musa u kumbai kusan ka, da eleshu a palai kusan ka.

¹⁶ Da tsugbayin tsu Vuzavagudu ci cipai lo a Kusan ku Sinai. Ali ayin a tali eleshu a palai kusan ka, da a kanna ke cindere, da Vuzavagudu punu e eleshu a u dekei Musa.

¹⁷ A ubutaw i Isaraila wa lo, da e enei tsugbayin tsu Vuzavagudu ci yotsoi akina a na i a kulya'a gadi vu kusan.

¹⁸ Da eleshu a palai Musa a ayin a na wi a kukumba gadi kau a kusan ka. Dada u shamgbai de, ali ayin amangere kanna n kayin.

25

Kune'e adama a Mayali ma Kuciba n Kashile

¹ Da Vuzavagudu u danai Musa,

² <<Dana aza a Isaraila a tukamu n kune'e ku le. Avu da va kisaka mu kune'e ka u yaba dem vu na kađu kađu ni ku ushuki kuneke.

³ Na va dada kune'e ku na i kisa we le, aza-nariya, azurufa kobolo n iyum i shili,

⁴ mini mu usuni, mini ma majiga, m mini ma majigi, n arikinla a singai, n cileme tsu nradika,

⁵ n ukpan wu nkyon u na a rumbuki n garula, n ukpan wu nradika u singai, m madanga me megele,

⁶ m mani'in ma kalanji adama a makuni, n icita adama a mani'in me kerengu, n ili i magulanji,

⁷ n atali o onis, n atali a na a buwai a singai a singai adama a na a padara efodu m mabambata ma makanga ma efodu ma.

⁸ Vu zuwa le a ma'aka mu ubutaw i dasashi u cida, kata mpa n dasangu punu n ele.

⁹ Vi ya'an Mayali ma Kuciba n Kashile ma nampa n ili i na i buwai dem derere ci iyoci tsu na n kuyotsongu wu.

Akpati vuuzuwaakpani

¹⁰ <<Vu zuwa uma a ya'an Akpati va, m madanga me megele. Ugadi u ni u yawa udashi u tatsu n udyawi amangatatsu n kupa n u tawun, wanshi u ni kpamu udashi u re n udyawi kamanga n u tawun, kashani kani ka yawa udashi u re n udyawi kamanga n u tawun.

¹¹ Vu kuma kucinaku ni n suvu a ni dem n azanariya koci, kata vu gece kaga'in ku unau ni wa kpamu n azanariya.

¹² Kata vu luwankawani ma azanariya n nashi, kata vu uka n da e ene a akpati va. Nkawani n re a kakambu ka nampa n re a kakambu ka nan de.

¹³ Kata i ya'an kpamu alangu nu ndanga mi ngele, kata i kuma a da n azanariya.

¹⁴ I uka alangu a punu a asuvu a nkawani ma Akpati ma, adama a ikanatsu i kudika.

¹⁵ Alangu a nampa ta punu o kuyongo u uki a nkawani ma akpati ma, kata vuza u todo a da ba.

¹⁶ Kata i zuwa punu nshemberu ma atali n re n na mi n kadanshi ku ukuna u wilawa, n na n kuneke wu.

¹⁷ <<Vi ya'an kakuyamkpatsu ka kutsupa unushi ka n azanariya koci, ugadi u ni u yawa udashi u tatsu n udyawi amangatatsunkupa n u tawun, wanshi u ni kpamu udashi u re n udyawi kamanga n u tawun.

¹⁸ Vi ya'an Corobi vu re n azanariya a na a yimai, kąta vu zuwa i da a akambu e re dem a kakuyamkpatsu ka Akpati ka.

¹⁹ Kąta a ya'an i da, i te a kakambu ka nampa i te kpamu a kakambu ka nan de, i ya'an i da u matyangi punu n kakuyamkpatsu ka akpati ka.

²⁰ I zuwa ili ya a mindanai a kinda kakuyamkpatsu ka, i zuwa evelyu e le ubapi udengushi adama a na a pala kakuyamkpatsu ka.

²¹ Kąta vu zuwa punu nshemberu ma atali n na mi udani n kadanshi ka ukuna u wilę wa, u na mpa n kuneke da, kąta vu kuyangę n kakuyamkpatsu ka Akpati ka.

²² A gadı vu kakuyamkpatsu ka e mere me Corobi vi re vu na vi gadı va akpati vu wilę va, mi tą a kugasa n avu de kąta n neke wu wilę u va rąka adama a uma a Isaraila.

Kirukpa ku Boroji ku Vuzavagudu

²³ <<Kąta vi ya'an kirukpa ku madanga me megele, ugadı u ni u yawa udashi u tatsu, wanshi u ni u yawa udashi u te n kagimi. Kąta kashani kąni ka yawa udashi u re n udyawi kamanga n u tawun.

²⁴ Kąta vu padara vu da n azanariya koci, vu ma'a kaga'in ku una ka n azanariya a kukara'a.

²⁵ Kąta vu she'we ili tsu makawani a kukaraka, kąta wanshi u ni u laza kataka ke kukiye ba. Kąta vu tono kaga'in ka vu ma'a ka'a n azanariya.

²⁶ Luwa nkawani n nashi ma azanariya, kąta vu uka n da de a ngon n nashi n kirukpa ma dem.

27 I kobo nkawani ma ḋevu n nshikpu ma, adama a na a baṇa alangu a na a ci ḋikaka kirukpa ka.

28 Vi ya'an ashampatsu a m madanga me megele, kata vu padara n azanariya, a dada a kudika kirukpa ka.

29 Kata vi ya'an apara ni nvene n atan a na a ya'in n azanariya koci, kobolo kpamu nu nsasu n akanatsu n na a tsu ya'anka ulinga a ubuta u kutsungu ili i kudarukpa alyuka o kuso'o.

30 Ayin tutu vi tā a kuzuwa punu Boroji vu na o fobusoi adama va.

Kashampatsu ka makuni

31 <<Vi ya'an kashampatsu ka makuni ka n azanariya koci a na a yimai, kashampatsu ka n anci a ni, iyoci ya apalu a ni, mbom n ni n ubazukpi u ni wokpo ubuta u te.

32 Ya'an acaka a tali a uta de a kakambu ka ni, acaka a tatsu a kashampatsu ka makuni ka a uta a kakambu ke te, acaka a tatsu kpamu a kakambu ka na ka bwai.

33 Ata'an, a tatsu a na a ya'in n iyoci ya apalu a alumo, nu mbom, nu ubazukpi, okpo a kacaka ke te, a tatsu a kacaka ka nan de, ta u kuya'an nannai raka na acaka a atali a na utai a kashampatsu ka.

34 De a kashampatsu ka i tā a kuya'an atan a našhi n iyoci ya apalu a alumo nu ubomi kobolo nu ubazukpi u ni.

35 Mobom me te mi tā a kuya'an a ḋaka vu kacaka ku ugiti, ka na ku utai a kashampatsu ka ma makuni, mobom me ire a ḋaka vu kacaka

ke ire, mobom ma tatsu kpamu a kacaka ka tatsu, dem vi le acaka a tali.

³⁶ Mobom ma n acaka a i ta umatyangbani n kashamkpatsu ka na a yimai n azanariya koci.

³⁷ Ma'an nkuni n cindere kata vu zuwa le gadi adama a na akana ubutae kelime ke le.

³⁸ Ikabatsu i kukimaka akina a, n ambu a, a ya'an a da n azanariya koci.

³⁹ Kata vi ya'an ashampatsu a nkuni a ni n ikobomgushi i le n azanariya koci a na amiki e le a yawai kilo kamangankupa n vu naishi.

⁴⁰ Vu fuda vi ya'an ili ya uteku ci iyoci i na n yotsongi nu de a kusan ka.

26

Mayali ma Kashile

¹ <<Kata vu ma'a Mayali ma Kashile ma n akashi a utsutsu a singai kupa a na a ya'in n arikinla n tsugbere tsa akada tsu mini mu usuni n tsu mini ma madiyai n tsu mini ma garula. Kata kaca'i ka ya'an akashi a n tsuzogu ci Corobi.

² Akashi a a ya'an ushan dem derere, ugadi udashi amangere n u re wanshi kpamu udashi u tali.

³ Kata i jilya akashi a utsutsu a tawun a ubuta u te, i ya'an kpamu nannai naza a tawun a na a buwai va.

⁴ Avu ya'anka akashi a utsutsu a nroki n kusaku m mini mu usuni a kagajin ku uteku, a zuwa n da a akashi a utsutsu a na a jilyai a ubutau te wa ali n ugboku u ire wa dem.

⁵ Vi jilyaka kakashi ku utsutsu ku ubolongi ka nroki n kusaku amangerenkupa. Nannai da

kpamu va kuya'an n kakashi ka na ka buwai va nu nroki amangerenkupa feu, nroki n kakambu ka nan de a kindasanai nu nroki n kakambu ka nampa.

6 Vi ya'an ikanatsu n azanariya ali amangerenkupa, vu bolongu ugboku u re wa n ashiyatsu a, adama a na Mavalì ma Kuciba n Kashile ma ya'an me te kpukuru.

7 <<Kata_kpamu vu lapula akashi a utsutsu n cileme tsu nradika, adama a Mavalì mo Obolo ma na a kupalaka gadi vu Mavalì ma Vuzavagudu ma, akashi kupa n ke te da va kuya'an.

8 Akashi a utsutsu kupa n ke te a nampa dem a ya'an derere, ugadi u ya'an udashi amangere n u tawun, kata_wansi u yawa udashi u tali.

9 Vu bolongu akashi a utsutsu a tawun a nanlo a dem a ubuta u te, kata_o okpo kakashi ke te. Kata akashi a tali a na a buwai na lo va feu vu bolongu le ubuta u te tsu kakashi ke te ko yoku. Vu gosomgbonoi kakashi ka_tali ka kure e kelime ka_Mavalì ka.

10 Vu jilika akashi a na o bolongi tsu unau te wa dem nroki n kusaku a uteku, ali amangerenkupa, nannai da kpamu va kuya'an n ugboku u na u buwai.

11 <<Vi ta_a kuya'an ikanatsu n viyum vi shili ali amangerenkupa vu zuwa moroki dem a ubuta u kushiya u ni. N uye u nampa, mayali ma mi ta_o kokpo n uye u te koci o bolongu kata_o okpo mayali me te.

12 Kagimi ka kakashi ka na baci ka pasai ko ka buwai, i ta_a kusaku ka'a a_kucina_ku mayali ka.

¹³ Vi ta a kukasukpa udashi u te n kagimi u talukpa u kana kata lala adama a na u pala mayali ma raka-raka.

¹⁴ Vi ya'an kabayamkpatsu ka mayali ma n ukpan wu nkyon u na a rumbuki m mini ma garula. Vi ya'an kpamu kabayamkpatsu ko yoku ka singai n ukpan wu nradika.

¹⁵ <<Vi ya'an muntsa mu utsutsu u mayali wa m madanga me megele, vi shikpa le kashani.

¹⁶ Muntsa mu utsutsu dem ma yawa udashi gendu, wanshi kpamu u yawa udashi u re n udyawi kamanga n u tawun,

¹⁷ n aguta ereuzuwi derere n vutoku. Ta va kuya'an muntsa mu utsutsu u mayali ma Kashile ma nannai.

¹⁸ Vi ya'an muntsa mu utsutsu kamanga adama a na a kana akashi a a ubon u daka u mayali wa.

¹⁹ Kata vi ya'an kpamu idasamkpatsu n azurufa ali amangere, ebelyu e re a daka va aga'in a utsutsu dem, yaba dem vi le n kokobotsu ka na ka kuka na le mayin.

²⁰ A ubon u gadi u mayali ma Kashile ma, vi ya'an kpamu iga'in a utsutsu kamanga,

²¹ n ubuta wi idasamkpatsu wa azurufa ali amangere, aza e re a kumi'i ku kaga'in ku utsutsu dem.

²² Vi ya'an iga'in a utsutsu a tali, a kucina a kalivi ka Mayali ka.

²³ Vi ya'an kpamu muntsa mu utsutsu n re adama a na a kana ubon wu ngon a kucina ku Mayali ka.

²⁴ Iga'in a utsutsu o ngon a nanlo a, o bolongu a da kure, ili i na i gitai punu daka ali a kubana

gadī, a gasa de gadī a ubutā u makawani me te, kātā o okpo mogon me te. Ta vo kubolongu ngon ma mo okpo nannai.

²⁵ Kātā iga'in a utsutsu a a dāngā kunlai n idasamkpatsu ya azurufa a idashi e le gendu n ke te. Idasamkpatsu i re i re a daka va iga'in a utsutsu dem.

²⁶ <<Kātā vi ya'an aburakpatsu a tawun m madanga ma a megele, adama iga'in a utsutsu a na a ya'in va a kakambu kā mayali ka,

²⁷ a tawun kpamu adama a kakambu ke te ka na ki a ubon u daka, a tawun o yoku kpamu a kakambu ku uteku ka nan de, ka na ki a kālivi.

²⁸ Kaburakpatsu ka na ki e mere mā iga'in a utsutsu a, i tā a kupasamgbanai a kugitā uteku u nampa ali a kubana a uteku u nan de.

²⁹ Vu kuma iga'in a utsutsu a n azanariya, vu zuwa nkawani ma azanariya n na n kukañā aburakpatsu a. Kātā kpamu vu kuma aburakpatsu a n azanariya.

³⁰ Ta va kuya'an Mayali mā Kashile ma nannai ci iyoci i na n yotsongi nu a kusan ka.

³¹ <<Vi ya'an kakashi ku tsutsu n arikinla n tsugbere tsu mini mu usuni, n tsugbere tsu na ci a na mini mā mādiyā n tsugbere tsu mini ma garula n tsugbere tsa akada, kātā i ya'an ci Corobi n tsuzogu tsu na kaca'i ku uyevi ka ya'in.

³² Kātā vu saku de kakashi ku utsutsu ka gbayin ka a nshikpu n nashi m madanga ma megele n na a kumai n azanariya, da kpamu a zuwai le a idasamkpatsu i na a ya'in n azurufa.

³³ Vu saku kakashi ku utsutsu ka a daka vu nroki n na a darai adama a kupalaka mayali ma.

Kata vu zuwa punu akpati vu wila va, a kucina ku kakashi ku utsutsu ka. Kakashi ku utsutsu ka dada ke kupece ubuta u cida n ubuta u na u la'i n cida.

³⁴ Vu zuwa kakuyamkpatsu ka ku tsupaka unushi ka a akpati vu wila punu a ubuta u na u la'i n cida va.

³⁵ Vu zuwa kirukpa n tsupulai tsu kakashi ku utsutsu a ubon u gadi u Mayali wa, kata vu zuwa kashamkpatsu ka makuni vu pasamgbanai mayali ma a ubon u daka.

³⁶ <<Vi ya'an kakashi ku utsutsu u ku'uwa a kapam wa nannai n arikinla n tsugbere tsu na ci an mini mu usuni, n tsu na ci yotsoi an mini ma madiya n tsugbere tsu mini ma garula, n tsugbere tsa akada tsu singai. Kata kaca'i ka kala kakashi ka.

³⁷ Vi ta a kuya'anka kakashi ka nshikpu m madanga ma megele, kata vu kuma n azanariya. Kata vu saku kakashi ka nu nroki ma azanariya, n idasamkpatsu i tawun i le i na a ya'in n iyum i shili.

27

Katalikalyuka ko Kusonku ili i Kune'e

¹ <<Vi ya'an katalikalyuka ka m madanga ma megele, ugadi u ni u yawa udashi u cindere n kagimi, wanshi kpamu nannai udashi u cindere n kagimi. Udaghi u ni u ya'an udashi u nashi n kagimi, wanshi n ugadi u katalikalyuka ka u ya'an feu derere.

² Vi ya'an avana a ngon n nashi n ni dem, adama a na avana a o okpo umatyangbani ubuta

u te punu n katalikalyuka ka, kata vu kuma ka'a n vuyum vi shili.

³ Vu ma'a mgbodo n na a ku tsuwansa'ka kokomo ka katalikalyuka ka, n ikenekpetsu ya akina, n apara, n ikabatsu, n ambu a kupuraka cikina, ili i nampa ya a ya'an i da n iyum i shili.

⁴ Kata vi ya'an katalikalyuka n kazatsu n viyum vi shili, de atusu a kata vu uka nkawani mi iyum i shili n nashi adama a ngon n nashi n katalikalyuka ka.

⁵ Vu zuwa kazatsu daka, adama a na u pala katalikalyuka ka kagimi.

⁶ Vi ya'an alangu a kubanaka katalikalyuka ka m madanga ma megele vu kuma ma'a n viyum vi shili.

⁷ Vu uka alangu a punu a nkawani ma, akambu e re dem adama a na a ciya a ya'anka ulinga a ayin a na baci i a kudika katalikalyuka ka.

⁸ Vi ya'an katalikalyuka ka n kungu nu ndanga n na e she'wei n na mi wanshi, kata vu ya'an tsa akpati vu na vi n kabayamkpatsu ba, tsu na n yotsonki nu a kusan ka.

Ulanga u Mayali ma kuciba n Kashile

⁹ <<Kata vi ya'an Ulanga u Mayali ma kuciba n Kashile ma, a saku de kakashi ka na a ya'in n arinkinlai n tsugbere tsu singai tsa. A ubon u daka kpamu ugadi u kakashi wa u yawa udashi amangatawun (100),

¹⁰ kata a saku de akashi a a nshikpu mi iyum i shili kamanga, aza a na a zuwai a anci e le a na a ya'in n iyum i shili a na i kamanga feu. Vu saku

akashi a utsutsu a nu nroki n na a ya'in n azurufa kobolo nu nkawani.

¹¹ Ta kpamu i kuya'an nannai n tsu gadì a kakashi ka na a kusaku va, ka ya'an udashi amangatawun n amangerenkupa (150), nu nshikpu kamanga, idasamkpatsu i le a ya'an i da n iyum i shili kamanga feu. Nkawani n awin, a ya'an a da n azurufa.

¹² <<N tsu ukocishi u kalivi u kakashi wa wanshi u ni u ya'an udashi amangatatsunkupa n u tawun n nshikpu kupa n idasamkpatsu kupa feu a ya'an a da n azanariya.

¹³ N ubon u kasana a ubuta u na utsutsu wi, udashi u yawa amangatatsunkupa n u tawun.

¹⁴ Akashi a kakambu ke te ku utsutsu ka ugadi u ni u yawa udashi kamanga n u re n kagimi, katai saku de ka'a a ashampatsu a tatsu katai kiyangu le a idasamkpatsu i tatsu ya.

¹⁵ Ta kpamu nannai n kakambu ka nan de. Ukambu u re wu utsutsu wa, a saku de akashi a na i n ugadi u na u yawai udashi kamanga n u re n kagimi kobolo n ashampatsu a tatsu n idasamkpatsu a tatsu feu.

¹⁶ A utsutsu u ku'uwa a ulanga u Mayali ma kuciba n Kashile ma, ugadi u ni u yawa udashi kamangankupa. Kataa ya'an kakashi n arikinla n tsugbere tsu na ci tsu mini mu usuni, n tsu na ci yotsoi mini ma garula, n tsu mini ma madiya, n tsugbere tsa akada. Kataa ca'a n igani, kataa saku de ka'a a ya'anka le ashampatsu a nashi n idasamkpatsu i nashi.

¹⁷ Ashampatsu rakaa na a kara*i* a ulanga u Mayali ma kuciba n Kashile ma, kataa shiya le n

awin a azurufa. Okobotsu e le o okpo a na a ya'an n azurufa feu, idasamkpatsu yo okpo i na a ya'in n iyum i shili.

¹⁸ Ugadi wu ulanga wu uteku u Mayali wa raka u yawa udashi amangatawun n amangerenkupa (150), wanshi u ni u ya'an udashi amangatatsunkupa n u tawun, kashani ka ni ka yawa ubapi u cindere n kagimi. Kata a karaka uteku wu ubanga wa n kakashi ka na a ya'in n arikinla a singai, n anci a iyum e le.

¹⁹ Ucanuku u na a kuya'anka ulinga u Mayali wa dem, n aguta a na a kushukpaka Mayali ma, a uteku wu ulanga u Mayali wa feu a ya'an i da n iyum i shili.

Mani'in adama a Makuni

²⁰ <<Vu dana muku mi Isaraila a tuka m mani'in ma zaitu ma na a pishai mayin adama a kutasukusu makuni ma ayin tutu.

²¹ Kata i zuwa kashamkpatsu ka makuni a ubutu u Mayali mo Obolo wa n tsu pulai tsu kakashi ka na a palakai Akpati vu Uzuwakpani vu na vi a ubutu u cida wa. Haruna m muku mo olobo n ni, ele da a kulana makuni ma akina ma kanna n kayin dem, adama a na mo yongo a kakana e kelime ka Vuzavagudu. Na va dada wilu u uma Isaraila, i tono u da ali nu ntsukaya n na i kumatsa.

28

Aminya a tsuganu

¹ <<Deke vuza nu Haruna m muku molobo n ni, Nadabu n Abihu n Eliyaza n Itama. Vu zagbaka

mu ele, kata vu utaka le a katsuma ka muku mi Isaraila, adama a na o okpo anan ganu aza na a kuya'anka mu ulinga.

² Kata vu jilyaka mokoshi ma nu Haruna ntogu n singai n tsugbayin, n na n kuyotsongu uzagbi u ni.

³ Ya'an kadanshi n eyevi dem aza a na n nekei kuyeve a ubuta u kujilya, a ya'anka Haruna motogu adama a kavasa ke kerengu, adama a na wo okpo ganu vu na u kuya'anka mu ulinga.

⁴ Na va dada ntogu n na a kujilyaka yi, ma na mi n mabanbata n efodu, n eleje, m motogu ma gbayin mu ugadi m motogu ma gbatyi mi igani ma na a ca'i n ekiye, m maku'un ma tsuganu n kashiyatsu. A jilyaka mokoshi ma nu Haruna ntogu n kavasa ke kerengu ka nampa, m muku n ni adama a na a ya'anka mu ulinga u tsuganu.

⁵ Aza na a kujilya ntogu ma a ya'an ulinga n tsugbere tsu na a ci ya'anka kuca'a tsa azanariya tsu na ci an mini mu usuni, n tsu na ci yotsoi mini ma garula n tsu mini ma madiya, n arikinla a singai.

Uteku u na a kujilya Efodu

⁶ <<Kata a jilya efodu* va n tsugbere tsu kuca'a tsa azanariya, tsu na ci an mini mu usuni n tsu na ci yotsoi an mini ma madiya m mini ma garula n arikinla a singai, ulinga u kajili ku usubi.

⁷ Ma ya'an n eleje a avangatsu e re ugasatang-bani wu ngon n re adama a kushiya.

---

* **28:6** **28:6** Kakashi ka'a ka na anan ganu a tsu kabangu tsa amila

⁸ Ogoni a na a ya'ankai kadambura ku uca'i ko tsuzogu ka, ko yotso kujilya_{ku} motogu ku efodu ka, kata_{ka} ya'an umatyangbani de n efodu va, tsa a azanariya, m mini mu usuni, n tsu mini ma garula, kobolo n arikinla a singai.

⁹ Vu dika atali o onis e re, kata_{vu} kara_{de} ula a muku mi Isaraila,

¹⁰ vu kara_{ula} a_{tali} e le_{de} a katali ke te m motonosonoi tsu na a matsai le, ula a_{tali} a na a buwai kara_{le} feu a katali ka na ka buwai.

¹¹ Vu kara_{de} ula a_{muku} mi Isaraila a atali e re a, tsu na keshe'wi ka tsu dana a_{kata}mbari. Vi ta_a kuzuwa katali dem ka na a ya'in n tsuzogu tsa azanariya a_{kukara'a}.

¹² Kata_a shiya a da a avangatsu a efodu a adama a na o okpo atali a kucibasa a_{muku} mi Isaraila. Haruna wi ta_a kudika ula a nampa a avangatsu a_{ni} kata_{mpa} Vuzavagudu n ciba ayin a na baci u banai e kelime ka_{va}.

¹³ Vi ta_a kuzuwa katali dem ka na a ya'in n tsuzogu tsa azanariya a_{kukara'a}

¹⁴ n ikani ya azanariya i re, ubishi an kawin kata_{vu} bolongu le punu m muntsa mu utsutsu ka.

Tsu na a kuya'an mabambata

¹⁵ <<Vi ya'an mabambata ma afada, ulinga u keyevi n tso ogoni e efodu, kata_{vu} ya'an ma'a n azanariya, tsu mini mu usuni, m mini ma_{madiya} n arikinla a na a ya'in n tsugbere.

¹⁶ Kakashi ka na a ku ca'a va, akambu a i ta_a kuya'an derere n aza na a buwai, wanshi udyawi kuci kata_{vu} kata_{la} ka'a kure.

¹⁷ Kata_u vu dara de atali a singai a singai akariki a_nashi. A kakariki ka iyain vu dara de, karneliyan, n tofa, n zumurudu,

¹⁸ a kakariki ke ire a dara de kirisola, n safaya n daimon,

¹⁹ a kakariki ka tatsu da a dara de Jesinta, n agata, n amati,

²⁰ a kakariki ka nashi da a dara de, berila, n onika, n yasfa. Katali dem kata_a zuwa ka'a punu a kaga'in ku utsutsu u kenu u na a ya'in a azanariya a.

²¹ I ta_a kuzama atali kupa n e re, kata_a kara de ula a umaci a_n muku mi Isaraila a katali ke te ke te dem. Ula a nampa i ta_o kokpo urotu.

²² Kata_u vi ya'anika mabambata ma ikani yu uca'i i tsu tsuzogu tsa awin, a na a ya'in n azanariya koci.

²³ Vi ya'an nkawani n re ma azanariya n na o kukobo de a_niga'in e re a mabambata ma.

²⁴ Kata_u vu shiya de awin e re a azanariya a de a nkawani n re m mabambata ma.

²⁵ Ugasatangbani u re wu uteku wi ikani u re wa, vi shiya u da de a_nubuta u re wa, kata_u vu kobo le n tsu kelime a_nubuta u te n efodu va.

²⁶ Kata_u vi ya'an nkawani n re ma azanariya, kata_u vu kobo de n da de uteku u re u mabanbata ma, n asuvu a ukoci devu n efodu va.

²⁷ Vi ya'an nkawani n re ma azanariya kata_u vu kobo le n kelime ka efodu va, a ubon u daka wa avangatsu, derere a ubuta u na nroki n kadambura ko tsuzogu ka efodu ka ki.

²⁸ Kata_u i shiya de mabanbata nu nkawani n ni de a nkawani n efodu kobolo n awin a_n mini

mu usuni, adama a na wo okpo ulinga u keyevi ka kuca'a ka awin ke efodu, adama a na kata_mabambata ma mā tāwā mā bādā a efodu va ba.

²⁹ Ayin a na baci Haruna wi a ku'uwa a ubutā u na u la'i n cida, kātā Vuzavagudu u ciba n ula a muku mi Isaraila a kađu kā ni. Adama a na wo okpo ili i kucibasa ko wanai.

³⁰ Kātā vu zuwa punu feu Yurim n Tumi † punu a mabanbata, adama a na o yongo punu a kađu ka Haruna a ayin a na baci u banai e kelime ka Vuzavagudu. Nannai da Haruna u kuyongo n ili i na i kusheshe ukuna u na Vuzavagudu u cigai a kukaraka punu a kađu kā ni, a ayin a na baci de dem wi e kelime ka Vuzavagudu.

Ntogu n Tsuganu n yoku

³¹ <<Kātā vi ya'an motogu mu ca'i mu ugadi ma efodu ma, m mini mu usuni raka,

³² Kātā a ya'an kudeku ku motogu ka, uca'i u ni u ya'an kagbatara, ta lo wā tāwā wa kara.

³³ De a iga lin o motogu ma, n tsu daka, vi cindala de tsuzogu tsu umaci u madanga ma na a tsu deke ruman, n tsu mini mu usuni, n tsu mādiya, n tsu mini ma garula, n tsugbere tsu uca'i n tsuzogu tsu singai.

³⁴ E gere de alingi n umaci u ruman o motionosonoi a_kukara'a_ugupi u motogu wa.

³⁵ Kātā Haruna u uka motogu ma nampa ma ayin a na baci wi a kuya'an ulinga e kelime ka Vuzavagudu. Kātā a pana māshi ma alingi ma a ayin a na baci wi a ku'uwa, n ayin a na baci wi a

---

† **28:30 28:30** Yurim n Tumi ili da i na ganu u tsu lānsākā kuyeve kusheshe ki ili a ubutā u Vuzavagudu

kutaq ubutau cida e kelime ka Vuzavagudu ta lo wakuwa.

³⁶ <<Vi ya'an maganda ma kaci n azanariya koci, kata vu kara de idani i nampa, uteku tsuuzuwi u kukiye u katambari tsu nampa, <ILI I CIDA U VUZAVAGUDU.>

³⁷ Katambari ka azanariya ka, a shiya ka'a n kawin ka na ki tsu mini mu usuni a gadi vo oroli a.

³⁸ Ta ta na nannai Haruna u kapa baci oroli a, ta de e kene idani ya a kucan ku ni. Ta kpamu nannai u kudika amiki a unushi u uma a Isaraila ayin a na i e kuneke kune'e ku le ku cida. Ta de idani i kuyongoso de a kucan ku Haruna adama a na Vuzavagudu u ciyawi isa kune'e ku le.

³⁹ <<Vi ya'an motogu me kenu ma, n arikinla a singai, kata vi ya'an kpamu oroli n arikinla a singai feu, kata vi ya'an kadambura ko tsuzogu tsu uca'i we ekiye.

⁴⁰ <<Yi taa kuya'anka muku n Haruna ntogu n kenke'en, n ashiyatsu, nu nkunku'un, nu ntogu n na n kuneke le tsugbayin n tsuloboi.

⁴¹ Vu uka Haruna m muku n ni ucanuku u nampa wa, kata vu sukumaka le mani'in vu zuwa le o okpo cida kata vu erengu le ciyaa ya'anka mu ulinga u tsuganu.

⁴² Vi ya'anka le acaka a gbatigbatin arikinla a na a kuyawa akangatsu a ciyaa ya'anka ciyampa.

⁴³ Haruna m muku n ni a uka ucanuku wa a ayin a na baci i a ku'uwa a Mayali mo Obolo ko a ayin a na i a kuyawa devu n katalikalyuka adama a na a ya'an ulinga a ubutau Cida, ta lo o ronoko kaci ke le unushi u na u kutuka le n ukpa. Na lo

va wi ta_o kokpo wila u ko wanai u Haruna nu ntsukaya n na n kutawa kacapa ka ni.

29

Kavasa ke kerengu ku anan Ganu

¹ <<Ili i na va kuya'anka Haruna m muku n ni a ubuta u kavasa ke kerengu i dada na, adama a na a ya'anka mu ulinga u tsuganu. Vu dika maku mo kobomburon ni ngiri e re n na mi babu u'iwin u Kashile.

² Kata vi ya'an ulinga n kiya ku alkama ku na ku ge'wei neruru babu yisiti, kata a ya'an boroji, n akala a na a zubuki n kiya ku mani'in ma zaitu, n emeshe a na i uja'angi m mani'in.

³ Kata vu zuwa punu ili ya a mabana vu banka, kobolo n kobomburon n ngiri ma a ubuta u cida wa.

⁴ Kata vu tuka Haruna m muku n ni a utsutsu u Mayali wa kata vu sumba le m mini.

⁵ Kata vu uka Haruna ntogu ma. Vi gita m motogu ma asuvu mu ugadi, kata vu tono m motogu ma gadi ma gbati, kata vu tono n efodu m mabambata kata vu shiya n ashiyatsu a na a ca'i n igani ya.

⁶ Kata a kapaka yi oroli a kaci, kata a shiyaka yi de a ashiyatsu a azanariya m maganda a kaci.

⁷ Kata vu dika mani'in me kerengu vu sukuyaka yi a kaci.

⁸ Vu tuka m muku ma kata vu uka le ntogu ma asuvu ma,

⁹ Kata vu shiyaka yaba dem kashiyatsu ka kadambura, vu kapaka le nkunku'un ma. Ta va kuzagba Haruna m muku n ni nannai. Ulinga

u tsuganu wi ta o kokpo u le a wila kowanai.
Nannai da va kuya'anka Haruna m muku n ni
kavasa ke kerengu.

¹⁰ <<Vu tuka m maku mo kobomburon ka a ubuta u Mayali mo Obolo, Haruna m muku n ni i ta a kukiyangu de ekiye a gadi vu maku mo kobomburon ka.

¹¹ Kata vu kida kobomburon ka e kelime ka Vuzavagudu a utsutsu u Mayali mo Obolo ma,

¹² Vu dyaba mpasa n kobomburon ma a kajivu kata vu sura de n da a avana a katalikalyuka ka, n na tamkpamu m buwai a tsungu punu a daka vu kumi'i ku katalikalyuka ka.

¹³ Kata vu takpa ushuma u na u palai ci'in tsu katsuma tsa, n ubuta u singai wa asuvu, n ukambu wa asuvu, n muku n katsuma n re ma kobolo n ushuma u le, i songu a gadi vu katalikalyuka ka.

¹⁴ Ama inyama i na i buwai i kobomburon ya kobolo n ukpan, n a^{wiyan} dem, vu banka i da pulai vu likuci kata vu songu de i da, dada alyuka a unushi.

¹⁵ <<Vu dika kagiri ke te, kata Haruna m muku n ni a kiyangu de ekiye e le.

¹⁶ Vu kida kagiri ka, kata vu kedengu mpasa ma vu vishangu a akambu dem a katalikalyuka ka.

¹⁷ Kata vu kida kagiri ka akidi-akidi, vu za'a ili i katsuma kobolo n ekpete, kata vu zuwa kaci ka ubuta u te kobolo n akidi a na a buwai.

¹⁸ Vu songu kagiri ka raka a katalikalyuka, alyuka o kusongu a da a Vuzavagudu, a^{magulan}i, alyuka a na o songi n akina adama a Vuzavagudu.

¹⁹ <<Dika kagiri ka na ka buwai va, Haruna m muku n ni a kiyangu de ekiye e le a kaci ka kagiri ka.

²⁰ Kąta vu kida kagiri ka vu kedengu mpasa n ni ma, vu kenuku mpasa ma vu tsungu iga'in melegu ma kutsvuu ku singai ku Haruna. A dyabaka muku n ni mpasa ma kpamu a ajivu a gbagba'in a usingai e ekiye e le n ajivu a gbagba'in e ene a usingai e le. Kąta ayin a nanlo vu vishangu n na m buwai a akambu dem a katalikalyuka ka.

²¹ Vu kenuku de mpasa ma a gadı vu katalikalyuka ka kąta vu nana n da m mani'in me kerengu. Kąta vu vishanku Haruna nu ntogu n ni, kąta vu vishanku muku n ni nu ntogu n le, ta o kokpo cida nannai nu ntogu n le.

²² <<Vu takpa ushuma u kagiri wa, n ushuma u winja, n ushuma u na u palai ili i kasuma, n u na u palai asuvu, m muku n kątsuma n re dem n ushuma u le, kobolo m mąkuta. (Na va dada kagiri ka adama a kavasa ke kerengu.)

²³ Kąta vu dika kąkutsu ko boroji ke te n emeshe a na a putalai m mani'in, n kakala ke te punu a mabana ma na mi m boroji vu na vi n yisiti ba, vu na a zuwai e kelime ka Vuzavagudu.

²⁴ Vu zuwa ili i nampa ya dem e kukiye ku Haruna m muku n ni, ele tamkpamu a ya'an alyuka a dengusa gadı tsa alyuka a kudangusa e kelime ka Vuzavagudu.

²⁵ Kąta vi isa i da e ekiye le kpamu, kąta vu songu le a katalikalyuka de gadı va alyuka o kusongu ci ili i magulańi a ubutę u Vuzavagudu. Na va alyuka akina da u Vuzavagudu.

²⁶ <<Vi dika makanga ma malala ma na a kidai adama a kavasa ka kerengu ku Haruna ka, kata_vu dengusa_gadi adama a na wo okpo alyuka e kelime ka Vuzavagudu. Makanga ma nampa ma mi ta_o kokpo manu.

²⁷ Kata_vu zuwa i da adama a kavasa ke kerengu ka Haruna m muku n ni. Dada makanga ma malala ma m makuta_ma na a ya'ankai alyuka a dengusai u Vuzavagudu wa.

²⁸ Na va wi ta_o kokpo upecu u Haruna m muku ni u ayin dem a na baci aza Isaraila a tawai kuya'an alyuka a matana e kelime ka Vuzavagudu.

²⁹ <<Ntogu n cida n Haruna mi ta_o kokpo ili yi ukani, a kugita a muku n ni ali a kubana ntsukaya n ni. Ntogu n nanlo n da a kuya'anka ulinga a kubana u vuza na baci dem a zgbai.

³⁰ Maku ma na baci de dem ma dikai ukani a ulinga u tsuganu i ta_a ku'uka ntogu n nampa ali ayin e cindere, a ayin a na baci de i a kuya'anka mu ulinga a ubuta u Mayali mo Obolo.

³¹ <<Kata_vu dika kagiri ka na a kuya'anka kavasa ke kerengu, kata_vu su'wan inyama ya a ubuta u cida wa.

³² Haruna da koci m muku n ni a kutakuma i nyama ya, kobolo m boroji vu na vi a mabana a utsutsu u Mayali mo Obolo ma.

³³ Ele da koci a kutakuma inyama ya m boroji vu na a tukai adama a kutakpa ku unushi, n kavasa kerengu ku le. Babu vuza pulai vu na u kutakuma ili i nampa adama a na ili i cida i da.

³⁴ Inyama ya ko boroji va vu buwa baci ali a kubana usana, kata_o songu i da. O kudoku a

takuma i da ba, adama a na ili i cida i da.

³⁵ <<Tsu nampa tsu da va kuya'anka Haruna m muku n ni kavasa ke kerengu, derere tsu na n danai nu. Kadva ke kerengu ka nampa ka ki ta_a kuya'an ali ayin e cindere.

³⁶ Akatsumaka ayin e cindere a nampa a kanna dem yi ta_a kuya'an alyuka a kutakpa unushi n kobomburon. Vu zuwa katalikalyuka ka kokpo cida nannai, vu putala ka'a m mani'in ma zaitu.

³⁷ Ayin e cindere avu a kuya'an nannai, avu a kuya'ansa alyuka a kutakpa unushi wa adama a na katalikalyuka ka kokpo cida. Katalikalyuka ka kokpo ili i na i la'i n cida, ili i na baci de dem i sa'wai ka'a i da yi ta_o kokpo cida.

³⁸ <<Na va dada ili i na va kulyuka katalikalyuka ayin tutu. A kanna dem vu lyuka muku mu ngiri n re aza a na i n kaya_kete-kete.

³⁹ Vi lyuka me te n usana, me te kpamu n kulivi.

⁴⁰ N kagiri ka iyain dem, vu neke kakpanu ke te ka kiya ku alkama ku na ku ge'wei neruru a_zubuki m mani'in ma zaitu kedele ke te. Kata_kpamu vu tsungu kedele ke te ka_makyan adama a alyuka a ili i kuso'o.

⁴¹ Magiri ma na ma buwai ma na va ku lyuka n kulivi ka, vi ta_a kulyuka ma'a n ishina, kobolo n alyuka a ili i kuso'o, uteku tsu na a ya'in n usana. I ta_o kokpo ili i magulani n uyo'o a kubana a_ubuta_u Vuzavagudu. Na va dada kune'e ka alyuka ka akina ku Vuzavagudu.

⁴² Alyuka o kusongu a nampa i ta_a kulya'a kelime ali nu ntsukaya n na i kumatsa. I ya'an a da a_ubuta_u Vuzavagudu a_utsutsu u Mayali

mo Obolo ma, ta lo n kugasa n ada kata n ya'an kadanshi kpamu n ada.

⁴³ Ta de n kugasa n uma a Isaraila, kutashi ku tsugbayin ku va ki ta kakana a ubuta wa kata u da wo okpo cida.

⁴⁴ Mi ta a kuzuwa Mayali mo Obolo n katalikalyuka ka ko okpo ubuta u cida. Kata n zuwa Haruna m muku n ni okpo aza cida a na a kuya'anka mu ulinga u tsuganu.

⁴⁵ Mi ta a kudasangu kobolo n uma a Isaraila adama a na mo okpo Kashile ke le.

⁴⁶ I ta e kuyeve a na mpa da Vuzavagudu Kashile ke le. Mpa da kpamu mu utakai le a idika i Masar adama a na n ciya n dasangu punu we le. Mpa da Vuzavagudu Kashile ke le.

30

Katalikalyuka ko kusonku ili i magulan

¹ <<Vi ya'an katalikalyuka ka na o kusonku ili i magulan*i* m madanga me megele.

² Ugadi u ni u yawa udashi u te n kagimi, wanshi u ni kpamu udashi u te n kagimi, ugadi u ni n wanshi u ni u ya'an derere. Udangi u ni u yawa ubapi u tatsu. Ngon n nashi n katalikalyuka ka kata vi ya'an de avana umatyangbani punu.

³ Kata vu padara gadi n akambu dem n avana n azanariya koci, kata vu lapula kaga'in ku una u ni n azanariya a ku kara'aka.

⁴ Kata vi ya'an nkawani n re ma azanariya adama a katalikalyuka daka va kga'in, akambu e re dem a na a kanai nshikpu n na a ci dikaka katalikalyuka ka.

⁵ I ya'an ashampatsu a nu ndanga m megele katai padara a da n azanariya.

⁶ Katav vu zuwa katalikalyuka ko kusonku ili i magulani e kelime ka kakashi ka na ka kpadi akpati vu wila va, devu n kakuyenkpatsu ka kutsupa unushi ubuta u na n kugasa n ada.

⁷ Usana lakam Haruna u uwa baci adama a na u lapulasaka nkuni ma, wi tao kusongu ili magulani a katalikalyuka ka.

⁸ N kulivi dem ayin a na wi a kutasuku nkuni ma katau songu ili i magulani ya kpamu. Na va wi tao kokpo ili magulani i na yo kuyongo a kukulaayin dem a kubana aubuta u Vuzavagudu ali a kubana n tsukaya n na n kutawa.

⁹ Katav vi ya'an kune'e ki ili i magulani i gbani-gbani ba, ko alyuka o kusongu ko alyuka a ili i kashina ko ta na alyuka a ili i kuso'o ba.

¹⁰ Ku te akaya dem Haruna u bonoko katalikalyuka cida nu mpasa n na u kutsungu punu a avana anashi a. Vi taa kuya'an ili i nampa ya nu mpasa mo obomburom n na a ya'ankai alyuka a kucinukpaka unushi, i ya'ansa ili i nampa ya ali a kubana ntsukaya n da, na va dada katalikalyuka ka cida aubuta u Vuzavagudu.>>

Ikebe i katsupu ku unushi

¹¹ Dada Vuzavagudu u danai Musa,

¹² Ayin a na baci vi e kukece uma a Isaraila, vuza na baci e kecei dem wi taa kutsupa katsupu ku unushi aubuta u Vuzavagudu adama a wuma u ni. Nannai babu madukpam a na makutawawe le a ayin a na baci aciyai ukeci.

¹³ Yaba dem vuna e kecei e mekecu wi ta a kutsupa ili nampa, kagimi ka kagisamkpatsu ka azurufa, kata a kunzuku m mokoko'o ma na mi a ubuta u cida ma na amiki a ni a yawai kamanga. Yaba dem wi ta a kutuka n kune'e ku nampa a ubuta u Vuzavagudu.

¹⁴ Vuza na baci de e kecei e meketsu, da u yawai aya kamanga a kubana gadfi, wi ta a kuya'anka Vuzavagudu kune'e.

¹⁵ I baci a kuya'an kune'e ku nampa, vuza vu uciyi u tsupa u pasatangu tsu na a gisanki ba, vuza vu unambi feu u tsupa u gusa tsu na a gisanki va ba.

¹⁶ Vi isa ikebe i katsupu ka adama a unushi u nanlo a ubuta wa aza a Isaraila, adama a na i da va kuya'anka ulinga u kulapula Mayali mo Obolo. Wo okpo ili na Vuzavagudu u kucibasa n aza a Isaraila, adama na u bonoko wuma u da cida.

Kasasu adama a kuza'a

¹⁷ Da Vuzavagudu u danai Musa,

¹⁸ <<Vi ya'an kasasu ki iyum i shili n kashamkpatsu ka ni feu n iyum i shili adama a kuza'a. Vu zuwa ka'a e mere ma Mayali mo Obolo n katalikalyuka, kata vu tsungu punu mini.

¹⁹ Haruna m muku n ni ta lo a kusa'a ekiye n ene e le.

²⁰ Kafu a uwa a Mayali mo Obolo sai a sa'asa bi'i kaci ke le m mini ta lo a kuwa. Ko kpamu kafu a yawa devu n katalikalyuka ka adama a na a ya'an alyuka o kusongu u Vuzavagudu.

²¹ Kata a sa'a ekiye n ene e le, ta lo a kukuwa. Na va dada wila u ayin dem a kugita u Haruna ali a kutawa ntsukaya n na n kutawa.>>

Mani'in me kerengu

²² Da Vuzavagudu u danai Musa,

²³ <<Lansa ili i wali i nampa, kilo vu tali vi mini mamur, kilo vu tatsu vu sinamon vu magulani, n kilo vu tatsu vu mita mamagulani,

²⁴ n kilo vu tali vu kasiya vu magulani, n kakunzukpatsu ka azurufa ka na i a kuya'anka ulinga aubuta u mayali, kobolo n edele anashi a mani'in ma zaitu.

²⁵ Vi ya'an ili i nampa ya yo okpo mani'in me kerengu cida, usatari n ili i magulani.

²⁶ M mani'in ma nampa ma dada vakutsunku Mayali ma, n akpati vu wila va.

²⁷ Kirukpa ka n ucanuku wu ulinga u ni, n kashamkpatsu ka makuni ka n ikobomgushi i ni, n katalikalyuka ko kusongu mani'in mamagulani,

²⁸ katalikalyuka ko kusongu alyuka n ucanuku wu ulinga u ni raka, n kasasu n kashamkpatsu ka ni.

²⁹ Kata vi erengu le adama a na o okpo aza a na a la'i n cida, adama a na ili i na baci i sa'wa le dem yi tao kokpo cida.

³⁰ <<Vu putalaka Haruna m muku n ni mani'in me kerengu, kata vi erengu le o okpo aza a an a kuya'anka mu ulinga u tsuganu.

³¹ Vu dana muku mi Isaraila ili i nampa ya, <Na va dada mani'in me kerengu ma cida, akugita anana ali a kubana ntsukaya n da,

³² Kata atsunku ikyamba i vuma gbani ba, kata kpamu vuza u ya'an mani'in mo yoku tsu nanlo ba. Adama na mani'in ma cida ma'a, kata yi indana i da ci ili i cida.

³³ Vuza na baci u ya'in mani'in tsu nanlo ko a_tsunki vuza na wi ganu ba, i ta_a kutakpa yi a_ubutə u uma.> >>

³⁴ Dada Vuzavagudu u danai Musa, <<Dika ili i wali i magulani, cirupa, n onika, n galbanum, katavu satara n ili i wali i magulani ya kobolo n ili magulani i aluban, vu kunzuku ma'a derere,

³⁵ n ili i nanlo i da va kuya'anka ili magulani ya, tsu na vuza na u ci ya'an ili i magulani u ci ya'an, katavu bulangu punu mkpadi. Katavo okpo ili magulani i cida i na a pishai.

³⁶ Vu kenuku punu kenu katavu soyo luba-luba, vu vishanku akpati vu uzuwakpani vu na vi punu a_Mayali mo Obolo ma na mi a_ubutə u na n kugasa n avu. Ili i magulani i nampa ya yi ta_o kokpo ili na i la'i n cida wa_da.

³⁷ Katav i ya'anka kaci ka_da ili i magulani tsu nanlo ba, ili i magulani i nampa ili i cida i da a kubana a_ubutə u Vuzavagudu.

³⁸ Vuza na baci u ya'ankai ma'a ulinga tsu mani'in ma_kusukuya, i ta_a kutakpa yi a_katsuma_ka uma.>>

31

Bezale n Oholiya

¹ Dada Vuzavagudu u danai Musa,

² <<N zagba ta_Bezale maku ma Uri vashi vu Horu a kumaci ku Yahuda.

³ N shatangu yi ta_n ayinviki a_va, n ugboji n kuyeve ku ulinga, n kuyeve ku ulinga we ekiye dem,

⁴ adama a na u ya'an ili n igani kakau, u ya'an kpamu ili ya azanariya, n azurufa, n iyum i shili,

⁵ u she'we atali a singai a singai a na va kuzuwa, nu ndanga, wo okpo kpamu ulinga u vuza na u yevei ulinga we ekiye mayin.

⁶ N zagba ta_ Oholiya maku ma Ahisamaka kumaci ku Dan adama a na wo okpo kañanki ka ni. N neke wu ta_kpamu ugboji a_ubuta_wa aza e kuyeve ku ulinga we ekiye a ya'an ili i na n danai nu va.

⁷ Mayali mo Obolo, n akpati vu wilā n kakuyenkpatṣu ka kutsupa unushi, ka na a kudikaka unushi n ucanuku u na wi punu a Mayali mo Obolo,

⁸ kirukpa ka n ucanuku u ni, n kashamkpatsu ka azanariya ka na ka_ kānai makuni n ili yu ulinga i le, n katalikalyuka ko kusongu ili i magulanî,

⁹ katalikalyuka ko kusonku alyuka o kusongu, ali n ucanuku wu ulinga u ni n kasasu kobolo n kashamkpatsu ka ni,

¹⁰ nu ntogu mu uca'i n na a ya'ankai igani, nu ntogu n cida adama Haruna Ganu, nu ntogu m muku n ni adama a ulinga u tsuganu,

¹¹ m mani'in me kerengu, kobolo n ili i magulanî adama a_ubuta_u cida. Kāta_i ya'an i da derere tsu na n danai nu.>>

Tsu na o kutono wilā wa Ashibi

¹² Da Vuzavaguđu u danai Musa,

¹³ <<Dana aza Isaraila, kāta_yi indana kanna ka Ashibi ka nampa, kanna ka nampa ka dada urotu wu uzuwakpani mpa n ada_ali nu ntsukaya n da_yi ta_e kuyeve a na mpa da Vuzavaguđu vu na m bonokoi da_cida.

¹⁴ << *Yi indana kanna ka Ashibi ka mayin adama a na kanna ka nanlo ka ki t̄a_cida w̄a_da, vuza na baci u goyo i kanna ka i t̄a_a kuna yi. Vuza na baci kpamu u ya'in ulinga a kanna ka nanlo ka i t̄a_e kupece yi n uma a na a buwai.*

¹⁵ Ayin a_tali a dada va kuya'an ulinga, ama kanna ke cindere ka dada ka kuvuka, kanna ka cida ka'a a_ubuta_u Vuzavagudu. Vuza na baci u ya'in ulinga a kanna ka nanlo i t̄a_a kuna yi.

¹⁶ Adama nannai uma Isaraila k̄ata yi indana kanna ka Ashibi ka nampa ka, n kađiva_ ali a kubana ntsukaya n da, na va dada uzuwakpani u ayin dem.

¹⁷ Na va urotu da u ko wannai a kutawa_wa_va_n uma a Isaraila adama a na a_katsuma_ka ayin at̄ali ka dada Vuzavagudu u ya'in gadi n idika, ama a kanna ke cindere da wu uvukai.> >>

¹⁸ Ana Vuzavagudu u kotsoi kuya'an kadanshi m Musa a Kusan ku Sinai, da u nekei ni nsemberu ma atali n re n wilā_udani n kukiye ku Kashile.

32

Medendem ma azanariya

¹ Ana Musa va u kp̄adai kucipa_ a kusan ka gogo'o, da uma a Isaraila rāka_ a banai a gasai u Haruna, da a danai Haruna va, <<Pana, ya'anka tsu amali a na o kutono n a_tsu. Vuma vu nampa Musa, vuma na wu utakai tsu Masar, ci yeve ili i na i ya'in ni ba.>>

² Dada Haruna u danai le, <<Tukai n iliyatsuvu ya azanariya ya_amaci a_da, n olobo a_da, n nkere n da_i na i a ku'ukasa.>>

³ Da uma a lañsai iliyatsuvu raka da a tukai ni.

⁴ U dikai ili i na e nekei ni va, da u luwai i da, da u ma'i kamali an medendem. Da uma raka a dananai, <<Ada aza a Isaraila kamali ka da ka'a na, ka na ku utakai da a Masar.>>

⁵ Ana Haruna we enei nannai, da u ma'i katalikalyuka e kelime ka kamali ke medendem ka, da u danai, <<A kubana mkpa'a kañiva ki ta lo adama a Vuzavagudu.>>

⁶ Kanna ke ire, uma a ñangai n usana kali-kali, da a lyukai alyuka o kusongu, da kpamu o doku da a ya'in alyuka a matana. Ana o kotsoi nannai da a dasangi, a kanai kulya'a n o so'i, da a kanai kuya'an tsugbani.

⁷ Da Vuzavagudu u danai Musa, <<Cipa gogo'o, adama a na uma a nu a na vu utakai a Masar va, a namgbata n tsugbani.

⁸ A kasukpa ta kutono mu, da kpamu i de a ya'ankai kaçi ke le kamali an medendem. A kudanku yi ta, ali da a ya'ankai ni alyuka. Da uma a i kpamu a kudana kamali ke le ka'a na, ka na ku utakai aza a Isaraila a Masar.>>

⁹ Da Vuzavagudu u danai Musa, <<Mpa me ene ta uma a nampa,>> uma ubgamukaci da.

¹⁰ Gogo na kasukpa wupa u va u cipa we le kata mu una le, kata kpamu n zuwa wu vo okpo kumaci ku gbayin.

¹¹ Ama da Musa u folonoi Vuzavagudu u danai, <<Vuzavagudu yidai i zuwai da va kuya'an wupa n uma a nu a na vu utukai a ifika i Masar n utsura u gbayin n kukiye ku utsura ku nu?

¹² Yidai i zuwai da va kuzuwa aza a Masar a dana vu utaka le ta n kusheshe ku gbani-gbani

adama a na vuna le a kusan kata vu ni'waṭangu le aduniyan? N folono ta kata vu kaṣukpa wupa u nu wa, kucukpa vu kaṣukpa mita ma na vi sheshei kusu'uku uma a nu.

¹³ Ciba n kagbashi ka nu Ibirahi n Ishaku n Yakubu, aza na vu kucinakai n kaci ka nu, vu danai mi ta a kuzuwa ntsukaya n da n yimkpa uteku tsa azangata a gadi, kata n neke le idika i na vi ya'in uzuwakpani an va kuneke le, kata yo okpo ili yi ukani i le ayin dem.>>

¹⁴ Dada Vuzavaguđu u saba'i kusheshe ku ni, da u kpacai kutuka le n kawuya ka na wi ishi a kutuka uma a ni.

¹⁵ Ana Musa u panai nannai, da u cipai a kusan ka n nsemberu ma atali n wilan ni e ekiye. I ta udani pulai n asuvu dem.

¹⁶ Nshemberu ma atali ma ulinga u Kashile u da, idani ya kpamu Kashile ka'a ka danai n kaci ka ni.

¹⁷ Ana Jesuwa u panai uma a kuya'an yoroli da u danai Musa, <<Yoroli i nampa ya i ya'an ta adanshi kuvon ki ta de a ubutau kobolo wa.>>

¹⁸ Da Musa wu ushuki,

<<Na va yoroli yu ulya'i u kuvon u da ba,
kpamu yoroli ya aza o kuso'o atakaci i da ta na ba,
Ama yoroli yi ishipa i da mi a kupana.>>

¹⁹ Ana u yawai devu n ubutau na i va, da we enei le e kuje'e n kamali ke medendem ka na a ya'in va. Da u ya'in wupa n abundai, ali da u variki nsemberu ma atali n wilan na mi e ekiye

a ni, da ta na o bosoi miri-miri a daka vu kusan va.

²⁰ Da u dikai kamali ke medendem ka na a ya'in va da u songi ka'a, da wi iruwai da kokpoi kokomo. Da u bulangi ka'a a mini, da u zuwai aza a Isaraila o so'o.

²¹ Da u danai Haruna, <<Yidaij uma a nampa a ya'ankai nu, da vu zuwai a ya'in ili i gbani-gbani i gbayin nannai?>>

²² Da Haruna u danai, <<Vuzagbayin, kata vu kasukpa kađu ka nu ka kulab. Vi yeve ta uteku u na uma a nampa o ci yongo a kuciga kuya'an ka gbani-gbani.

²³ A danai mu, <Ya'anka tsu amali a na tso kutono. Vuma vu nampa Musa wu utaka tsu ta a Masar, ama ci yeve ili i na i ya'in ni ba.>

²⁴ Da n danai le, <Vuza na baci wi n iliyatsuvu ya azanariya u tuka. > Da a tukai mu ta na, ana n zuwai akina da i derikpei, da i bonoi tsu medendem.>>

²⁵ Ana Musa we enei Haruna va u kasukpa ta uma a ya'an ili i kavama ali da okpoi ili yi izoshi a ubutawirala i le,

²⁶ da u shamgbai a utsutsu u katsura wa, u dengusai kalakatsu, <<Ada na yi a ubutawirala Vuza agudu, tawai na wa wa. >> Dada aza e Levi raka a shidai a kubana wa ni.

²⁷ Da Musa va u danai le, <<Ili i na Vuza agudu Kashile ki Isaraila ka danai i dada na, yaba dem u woku kotokobi ka ni kata i kana kubana n u bonoi punu ubutawirala katsura wa, a kugita a kakambu ka nampa sai a kakambu ka nan de. Kata yu una uma a, ko vuza nu ko kaja'a ka nu ko vuza na yi idashi kobolo.>>

²⁸ Da aza a Levi o tonoi ili i na Musa u danai le a kanna ka nanlo ka, da uma ḋevu n akpan a tatsu (3,000) a kuwai a kanna ka nanlo.

²⁹ Da Musa u danai aza e Levi a, <<Anana ye erengu ta kaci ka də adama a ulinga u Vuzavagudu, n tsu na yu unai muku n də n aza də dem, n nannai da i ciyaj unaṣingai anana.>>

³⁰ Ana kayin kasai da Musa u danai uma a, <<I ya'an ta ili i gbani-gbani i gbayin. Ama mi ta o kubono a ubutə u Vuzavagudu ko mi ta a kufuda kufolono yi, kəta u cinukpaka də unushi u də wa.>>

³¹ Da Musa u bonoi a ubutə u Vuzavagudu da u danai, <<Bobou! Ili i gbani-gbani i gbayin i yidai ta na uma a nampa a ya'in nannai! A ya'anka de kaci ke le amali a azanariya.

³² Ama gogo na n folono wu ta cinukpaka le unushi wa, ama ki baci a kuya'an nannai ba, mayun ura kula ku və punu a katagarda ka na vu danai va.>>

³³ Da Vuzavagudu wu ushuki Musa, <<Vuza na baci de dem u nusakai mu ayi da n kutakpa kula ku ni a katagarda ka.

³⁴ Gogo na dəŋga vu bana vu tono n uma a a kubana a ubutə u na n danai nu va, kalingata ka və ki ta a kuwala kelime kə də. Ama ayin a na n kutakacika uma a a yawa baci, mi ta a kuya'an adama a unushi u le.>>

³⁵ Da Vuzavagudu u tukai uma a m mədükpa adama a ili i na a ya'in n kamali ke medendem ka na Haruna u ya'ankai le va.

33

¹ Da Vuzavagudu u danai Musa, <<Kaṣukpa

ubutaq u nampa n uma a na vu utakai a ifika i Masar dem, i bana a ifika i na n kucinai kuneke Ibirahi, n Ishaku n Yakubu, da u danai, <Mpa n kuneke ta_i da ntsukaya n nu.>

² Mi ta_a kusuku n Kalingata kelime ka_da, kata_n loko aza a Kana'ana, n aza Amoriya, n aza a Hitiya, n aza a Periziya, n Jebusiya.

³ Walai a kubana a ifika i na yi m mani'in n tsuta. Ama mpa mi a kubana n ada ba, adama a na ada uma a ubgamukaci a da yi, ta lo ma kuna da a uye.>>

⁴ Ana uma a a panai kadanshi ka gbani-gbani ka nampa, da a uwai unamgbgi wa_atsuma_ ali da a kašukpai ku'uka aminya a singai n ili yi kalishi i le.

⁵ Adama a na Vuzavagudu u dana ta_Musa, <<Dana aza a Isaraila, <Ada uma a ubgamukaci a da yi, aza uzami u kadama. N dana baci ya'an n wala n ada megeshe kenu, mi ta_a kuna da_gogo lo. Gogo na, fodosoi ucanuku u tsuzogu u da, ali sai ayin a na n sheshei ili i na n kuya'an n ada.>>

⁶ Adama a nannai da uma a Isaraila o fodoi aminya o tsuzogu e le, a ayin a na a_dangai a kusan ku Horebu.

Mayali mo Obolo

⁷ Musa da vuza na u tsu dika mayali ma kata_wu utaka_m ma'a u zuwa pulai da'angi n ubutaq u na a vaki, e ci deke ta ma'a <<Mayali mo Obolo.>> Vuza na baci u cigai kuyeve ili i na Vuzavagudu wi a kuciga kata_u bana a_ubutaq u Mayali mo Obolo ma, ma na mi pulai va_apam va.

⁸ A ayin a na baci Musa wu utai a Mayali mo Obolo ma, uma a ci danga ta kashani raka, yaba dem u tsu shangba ta kashani a utsutsu u kapam ka ni, kata a kana kinda Musa ali sai ayin a na u uwai asuvu a Mayali a.

⁹ Musa u uwa baci a Mayali mo Obolo ma, kabashi ke keleshu ka tsu cipa ta lo kata ka shangba a utsutsu u Mayali wa, ayin a nanlo a da Vuzavagudu u kuya'an kadanshi n Musa.

¹⁰ Uma e ene baci kabashi ke keleshu ka ka_cipai da ka shamgbai a utsutsu u Mayali wa, kata yaba dem u danga kashani a utsutsu u kapam ka ni kata a cikpa yi.

¹¹ Vuzavagudu u ci ya'an ta kadanshi m Musa aashi n aashi uteku tsu na vuza u ci ya'an kadanshi n kaja ka ni. Kata ayin a nanlo Musa u bono a ubutu u katsura wa, ama ka_banki ka ni Jesuwa maku ma_Nun u tsu kasukpa ubutu u Mayali ma ba.

Musa we enei tsugbayin tsu Vuzavagudu

¹² Da kanna ke te Musa u danai Vuzavagudu, <<Vu tsu dana mu ta, <Tono n uma a nampa,> ama vu kasukpa mu n yeve vuza na va kusuku kobolo nu mpa ba. Vu dana ta, <N yeve ta kula ku nu, kpamu vu ciya ta ubanki wa va.>>

¹³ Mayun da baci va a kupana asuvayali a va, kasukpa mu n yeve uye u nu adama a na kpamu n doku n yevesheke wu mayin kata kpamu n lya'a kelime n kupana uyo'o u kasingai a ubutu u nu. Ciba a na aduniyan a nampa, a uma a nu a da.>>

¹⁴ Da Vuzavagudu wu ushuki, <<Mpa mi ta a kubana n avu, kata n neke wu ka_du ki idashi.>>

¹⁵ Da Musa u danai, vi baci a kubana n a tsu ba,
kata vu kasukpa tsu tsu kasukpa ubuta u nampa
wa ba.

¹⁶ Nini dai e kuyeve a na vi a kupana uyo'o u
va n uma a nu kpamu, vu bana baci n a tsu ba?
Yidai i kupecemgbenei mpa n uma a nu n uma
aduniyan a na a buwai?

¹⁷ Da Vuzavagudu u danai Musa, <<Mi ta a
kuya'an ili i na vu folonoi, adama a na m pana ta
uyo'o u nu, n yeve wu ta kpamu n kula ku nu.>>

¹⁸ Da Musa u danai, <<Gogo na yotsongu mu
tsugbayin tsu nu.>>

¹⁹ Da Vuzavagudu u danai, <<Mi ta a kuzuwa
kasingai ka va raka ka pasamgbanai kelime ka
nu, kata n sala kula ku va <Vuzavagudu> e kelime
ka nu. Mi ta a kupana asuvayali u vuza na n
cikalai n kupana asuvayali, n yotsongu ucigi u va
kpamu u vuza na n cikalai.

²⁰ Ama,>> da u danai, <<Ve kene ashi a va ba,
adama a na babu vuza na u kene mu kata u yongo
n wuma.>>

²¹ Da Vuzavagudu u danai, <<Ubuta wi ta na
devu nu mpa u na va kushamgba a kakpanlai.

²² Tsugbayin tsu va ci baci a kupasamgbanai,
mi ta o kusokongu wu a kabatsu ka kakpanlai ka,
kata m pala wu n kukiye ku va ali sai ayin a na m
pasamgbanai.

²³ Mi ta a kutakpa kukiye ku va, kata n kasukpa
ve ene kucina ku va, ama ve kene ashi a va ba.>>

¹ Da kpamu Vuzavagudu u danai Musa, <<Gogo na she'we nshemberu ma atali n yoku n re tsu na ishi cau da vu bosoi va, mi ta_o kudoku ma dana ili i na yi ishi punu udani.

² Fobuso mkpa'a n usana, kata_vu tawa_a Kusan ku Sinai vi yotsongu kaci ka_nu wa_vu de a gadi vu kusan va.

³ Babu vuza na u kutawa_kobolo n avu ko e ene yi a ubon u kusan u nanlo, ko ushiga wu nlala ko anaka a kuya'an kalina a ukambu u nanlo ba.>>

⁴ Da Musa u she'wei nshemberu ma atali n re tsu na Kashile ka danai uteku tsu na a cau a ishi. Da u fobusoi n usana, da u banai a kusan ka. Da u dikai nshemberu ma atali n re e ekiye a_ni.

⁵ Da Vuzavagudu u cipai a_katsuma_ke keleshu da u shamgbai kobolo m Musa, da u dekei kula ku cida ku ni, Vuzavagudu.

⁶ Da u walai e kelime ka Musa da u dekei kaci ka_ni kula, Vuzavagudu, Vuzavagudu. Mpa da vuza na u tsu pana asuvayali, mi ta_kpamu n uremi u ka_du. N yotsongu le ta_ucigi u va_u gbayin, n ci ya'an ta_il derere,

⁷ n ci ya'an ta_uzu_wakpani wu ucigi a kubana wu ntsukaya akpan-akpan, u tsu cinukpaka ta_a za a na a ya'in kagbanigbani, n unushi, ko ili i kavama i yoku. N nannai dem u tsu kpa_da_kutakacika vuza na u ya'in unushi ba, u tsu takacika ta_muku adama a unushi wu mmaci n le kutatsu ali kunashi feu.

⁸ Da Musa u ya'in moloko da u kudangi u lya'i kayala da u cikpai ni.

⁹ U danai <<Vuzavagudu n ciya_baci mapasa ma singai wa_nu, ya'an Vuzavagudu u bana n a_tsu.

Ko n tsu nannai uma a i ta_n ugbamukaci, n folono
wu ta_cinukpaka tsu ka gbani-gbani n unushi u na
ci ya'ankai nu, bonoko tsu uma a_nu a mayun.>>

¹⁰ Da Vuzavagudu u danai, Mpa n kuya'an ta_uzuwalpani n avu. E kelime ka uma a_nu raka_mi ta_a kuya'an ili mereve i na n sa'wai kuya'an a_ubuta u uma aduniyan ba. Uma a na yi idashi kobolo e kene ta_il i mereve i Vuzavagudu, i na n kuya'anka da.

¹¹ Tonoi ili i na n danai da_anana mayin na. Mi ta_o kuloko aza Amoriya, n aza Kana'ana, n aza Hitiya, n aza Periziya, n aza Hiwiya, n Jebusiya.

¹² Ya'in mayin kata_i ya'an uzuwalpani n uma a na yi a kubana kucina a idika i na i kudasangu va ba, adama a na i ta_o kokpo an maza wa_da.

¹³ Kata_i fada atalialyuuka e le, nvali n le, kata_i kapa kamali ka ashara.

¹⁴ Kata_i cikpa amali o yoku ba, sai mpa ende'in, Vuzavagudu vu na kula ku ni ku da cishe'e, ayi Kashile ke cishe'e ka'a.

¹⁵ Kata_i ya'an uzuwalpani n uma a na i punu idashi a idika ya ba, ayin a na baci a ya'in tsugbani a_ubuta wa_amali u le n alyuka, i ta_a kubanuku da_kata_i lya'a ili ya lyuka ya.

¹⁶ I zamaka baci olobo a_da_nkere n le adama a na o okpo le amaci, nkere n le n nanlo mi ta_a kuzuwa olobo a_da_a nanlo o bono o tono amali e le a. Nannai da a kuzuwa muku n da_n ya'an feu nannai.

¹⁷ <<Kata_i ma'aka kaci ka_da_amali n iyum ba.

¹⁸ <<Kata_i cibasa n ka

d

iva ko Boroji vu babu yisiti. A_katsuma_ka ayin e cindere ka dada va kutakuma Boroji va, uteku tsu na n danai nu.

Ya'an kađiva ka nampa ka a kađsumaa ka ayin derere ko wotoi u Abibu, a kađsumaa ko wotoi u nampa dada yu utaii a idika i Masar.

¹⁹ Maku ma iyain dem mava ma'a, kobolo n maku ma iyain mo kogono mi ilikuzuwa ko wa anaka ko ka nlala.

²⁰ Shibaa majaki ma na a gitaii kumatsa m mokyon, vu fuda baci vu shibaa ma ba, kata vu kodo kudeku ku majaki ka. Shibai ngaji n daraka, Babu vuza na u kutawa wavan ekiye agada.

²¹ <<A kađsumaa ka ayin a tali ka dada va kuya'an ulinga, kannu ke cindere ka dada va kuvuka, ko ayin a vicimba ko ayin a vukya'a kata vu uvuka.

²² Kata vu ciba n kađiva ka vukya'a, n kađiva ku umaci wu giti u alkama, n kađiva ko kukotsoso vukya'a, a ukocishi u kaya.

²³ A kayaa dem muku n ali i taa kutawa u Vuzavagudu kutatsu, Vuzavagudu Kashile ki Isaraila.

²⁴ Mi taa o kuloko uma a na i na punu kata n doku wanshi wi dika i nu. Babu Vuza na u kucikala kisa idika i nu a ayin a na baci vu banai e kelime ka Vuzavagudu kutatsu.

²⁵ <<Kata vi ya'ana mu alyuka a mpasa n yisiti punu ba, kata vu kašukpaa inyama i na a ya'ana kađivaa ka kupasamgbanai ali a kubana usana ba.

²⁶ Tukaa n i na i gitaii kuge'we i na i la'i n kuga'an a kađsumaa ki icash*i* kashina i nu a kpa'a ku Kashile Vuzavagudu. Kata kpamu vu su'wan maku ma marafika ma na ma kapa mani ma anaku a ni ba.>>

²⁷ Da Vuzavagudu u danai Musa, <<Kata vu dana ili i na n danai nu, n udani u nampa u dada n kuya'an uzuwakpani n avu m muku mi Isaraila.>>

²⁸ Musa u yongoi de a kusan ka n Vuzavagudu ali ayin amangere kanna n kayin. Ayin a nanlo dem u lya'a ili ba, u so'o mini kpamu ba. Da u danai punu a nshemberu ma atali ma ukuna wu uzuwakpani n WilaKupa.

Ashi a Musa a kutasa

²⁹ Ana Musa u cipai a Kusan ku Sinai ka n WilaKupa wa e ekiye a ni, da ashi a ni akanai kutasa an akina adama a na Vuzavagudu u ya'an takadansi n ayi. Ama Musa u yeve a na ubon u ashi a ni i a kutasa ba.

³⁰ Ana Haruna n uma a Isaraila e enei Musa ubon u ashi a ni a kutasa, da a panai wovon u kuyawa devu n ayi.

³¹ Ama da Musa u dekei le, da Haruna nu nkoshi m gbara-gbara n likuci n tawai wa ni, da u ya'in kadansi n le.

³² Ana nannai u ya'in da uma a Isaraila a yawai devu n ayi da u nekei le wila u na Vuzavagudu u nekei ni a Kusan ku Sinai.

³³ Ana Musa u kotsoi kuya'anka le kadansi, da u palai ashi a ni n kakashi.

³⁴ Ama a ayin a na baci u banai e kelime ka Vuzavagudu adama a na u ya'an kadansi n ayi u tsu takpa takakashi ka, ali sai ayin a na wu utai u danai aza a Isaraila ili i na Kashile ka danai ni.

³⁵ Uma a Isaraila e ce ene taashi a Musa a kutasa. Dada i zuwai Musa u tsu pala ashi a ni ali

sai ayin a na u banai a ubuta u na Vuzavagudu u ci ya'an kadanshi n ayi.

35

¹ Da Musa u bolongi aza a Isaraila da u danai, ili i na Vuzavagudu u danai da i ya'an i da na.

² Ayin a tali a da i kuya'an ulinga, ama a kanna ke cindere kanna ka kuvuka ka'a adama Ashibi, kana ka cida ka Vuzavagudu ka'a. Vuza na baci de dem u ya'in ulinga a kanna ka nanlo i ta_a kuna yi.

³ Kata_i tasuku akina a i'uwa i da_a kanna ka Ashibi ba.

Kune'e adama a kuya'an Mayali

⁴ Da Musa u danai aza a Isaraila dem, <<I na Vuzavagudu u danai i da na.

⁵ Banka Vuzavagudu kune'e ku cida, yaba dem vu na wi n kadu ke kune'e, ya'an u tukan kune'e ku nampa u Vuzavagudu, azanariya, n azurufa, n iyum shili.

⁶ N tsu mini mu usuni, n tsu na ci yotsoi mini ma garula, n tsu mini ma madiya, n arakinla a singai, n cileme tsu nradika,

⁷ n ukpan wu nlala m mari u na a lapulai mayin, n ukpan u singai u singai, m madanga me megele,

⁸ m mani'in ma zaitu adama a nkuni, n ucanuku u wali adama a mani'in me kerengu, m mani'in ma magulani,

⁹ n atali o onis, n atali a na a buwai a singai a singai adama a na a pada a da a efodu m mabambata.

¹⁰ Aza a na i n kuyeve a katsuma ka da a tawa,
adama a na a ya'an ili i na Vuzavaguđu u danai
tsu ci ya'an,

¹¹ Mavalì ma Kuciba n Kašile n kapam n ili i
na a kupalaka yi n ashiyatsu a ni, m muntsa mu
utsutsu ma ni, n alangu, nu nshikpu, n anci e le,

¹² n akpati vu uzuwakpani va n alangu a ni, n
kakuyamkpatsu ka kutakpaka unushi, n kakashi
ku utsutsu ka na a tsu palaka akpati va,

¹³ kirukpa ka n alangu a ni, n ucanuku wu
ulinga u ni raka m boroji vu cida,

¹⁴ n kashamkpatsu ka na ka kanai nkuni ma
adama a kutashi, n ucanuku wu ulinga u le, nu
nkuni ma, m mani'in ma nkuni ma adama a
kutashi,

¹⁵ n katalikalyuka o kusongu ili magulani
n alangu a ni, m mani'in me kerengu, ni ili
magulani, n ka kashi ku utsutsu ka mayali ma
kuciba n Kašile,

¹⁶ katalikalyuka o kusongu, m majau mi iyum
i shili, n alangu a ni, n ucanuku wu ulinga u le, n
kakpanu ki iyum i shili n kanci ka ni,

¹⁷ n kakashi ka nshilya ku ulanga u mayali wa,
nu nshikpu n anci e le, n kakashi ku utsutsu u
gbayin u mayali wa,

¹⁸ aguta a kushukpa ka mayali ma kuciba n
Kašile ma, n aguta a nshilya mu ulanga u mayali
wa n awin e le,

¹⁹ m motogu mu uca'i ma ku'uka adama a
ulinga a ubuta u cida nu ntogu n cida mu ulinga u
tsuganu n Haruna, nu ntogu m muku ni, adama
a ulinga u tsuganu.>>

²⁰ Da uma a Isaraila raka a kasukpai ubuta u

na Musa va wi.

²¹ Aza a na a cigai kuneke, da a_{q̄}fu e le a_{q̄} ushuki kuneke a_{q̄} tuka_n kune'e ku le u Vuzavagudu, adama ulinga u Mayali mo Obolo, nu ulinga u na u buwai dem, nu ntogu n cida n tsuganu.

²² Da ali n amaci aza na ushuki kuneke, da a_{q̄} tukai_n kune'e ku le, ili ya atsuvu ya azanariya, n nkawani ma_{q̄} ajivu, n ilanga, n ili i kuduku, n ucanuku u tsuloboi kakau, yaba dem u nekei kune'en ku kudangusa_n ka azanariya ku ni u Vuzavagudu.

²³ Vuza na baci de dem wi n tsugbere tsu mini mu usuni, n tsu na ci yotsoi mini ma garula, n tsu mini ma_{q̄} madiya_n arikinla a singai a na a ya'in, ko cileme tsu nradika, ko ukpan wu nlala mari u na a lapulai ko ukpan u na a lapulai mayin.

²⁴ Vuza na baci u tukai_n kune'e ka azurufa ko iyum ishili, u tuka_n kune'e ka u Vuzavagudu. Vuza na baci kpamu wi m madanga me megele ma na a ku ya'anka ulinga, kata_n vuza va u tuka_n.

²⁵ Amaci a na e yevei kuya'an tsugbere n ekiye e le a_{q̄} tuka_n tsu da, tsugbere tsu mini mu usuni, n tsu mini ma na mo yotsoi mini ma garula, n tsu mini ma_{q̄} madiya, n arikinla a singai a na a ca'i.

²⁶ Amaci a na e nekei a_{q̄}fu e le da a cigai kuya'an ulinga n kuyeve ku na i n ku da, da a ya'in tsugbere n cileme tsu nradika.

²⁷ Aza e kelime a_{q̄} tuka_n atali o onis n atali a na a buwai a singai a singai adama a na a pada le a efodu m mabambata ma.

²⁸ Da kpamu a_{q̄} tukai_n ucanuku u wali m mani'in ma zaitu adama a_{q̄} makuni, m mani'in me kerengu n ili i magulan_i.

²⁹ Uma a Isaraila raka ali n amaci aza na i n kađu ke kuneke bari ubuta wu linga u Vuzavagudu da a tukai n kune'e ku le ku na ka kubanka kuya'an ulinga u Vuzavagudu tsu na Musa u danai le a ya'an.

Bezale kobolo n Oholiyabu

³⁰ Da Musa u danai aza a Isaraila, <<Indanai, Vuzavagudu u zagba ta Bezale maku ma Uri vashi vu Horu a kumaci ku Yahuda,

³¹ da u shatangi ni n ayinviki a Kashile, n kuyeve n ugboji wu ulinga raka,

³² adama a na u ya'an ili n tsuzogu n tsuzogu, u yima kpamu ili ya azanariya, n azurufa, n iyum i shili,

³³ kata u she'we atali a na a kuzuwa a urotu wu utsutsu u kenu, u she'we kpamu madanga, wo okpo kpamu Vuza na u yevei ulinga we ekiye.

³⁴ Vuzavagudu u neke yi ta Oholiya maku ma Ahisamaka, kumaci ku Dan, adama a na u yotsongusu aza o yoku.

³⁵ Da u shatangi le n kuyeve ku ulinga kakau we ekiye, n kuya'an tsuzogu kpamu kakau, n kuca'a, n igani i kuca'a ke ekiye n tsugbere tsu mini mu usuni, n tsu na ci yotsoi mini ma garula, n tsu mini ma madiya, n arinkinla a uca'i a singai. I ta n kuyeve ku ulinga we ekiye.>>

36

¹ <<Bezale n Oholiyabu n Vuza na de wi n kuyeve ku na Vuzavagudu u nekei ni, u ya'an ulinga n ku da, adama a kuma'a ku ubuta u cida kata a ya'an tsu na Vuzavagudu u danai le a ya'an.>>

² Da Musa u dekei Bezale, n Oholiyabu, n aza a na Vuzavaguđu u nekei ugboji u kuyeve ulinga n aza a na kpamu ushuki kutawā kuya'an ulinga wa.

³ Da Musa u nekei le kune'e ku na aza a Isaraila a tukai adama a ulinga u kuya'an Mayali ma kuciba n Kashile. Da uma a kānai kutusaka n kune'e ku ucanuku n usana dem' uteku u na ađu e le a cigai.

⁴ Aza a ulinga we ekiye raka aza na i a kuya'an ulinga a ubutā u cida, a kašukpaj bi'i ulinga wa.

⁵ Da a banai u Musa da a danai, <<Uma i ta a kutuka n ili n abundai i na i la'i i na a zuwai a ya'anka ulinga u na Vuzavaguđu u danai ci ya'an.>>

⁶ Musa u nekei le kadanshi, da ta na a banai a salakai le a ubutā u na uma i katsura-katsura dem, <<Babū vali ko vuka vu na wo kudoku kutuka n kune'e kpamu adama a Mayali ma kuciba n Kashile.>> Da uma a kašukpaj kutusaka,

⁷ adama ili i na a ciyai de i yimkpa ta n abundai i na i la'i kuya'anka ulinga wa raka.

Mayali ma kuciba n Kashile

⁸ Eyevi a ulinga a katsuma ka aza a ulinga wa da a ya'in Mayali ma kuciba n Kashile ma n akashi kupa, a na a ca'i n tsugbere tsu uca'i tsu singai, tsu mini mu usuni, n tsu na ci yotsoi mini ma garula, n tsu mini mā mađiya. Akashi a nanlo a da a ya'ankai tsuzogu tsu na a palakai Corobi va, i na keyevi ku ulinga ka ya'in.

⁹ Ugadi u kakashi dem u ya'an udashi amangere n u re, wanshi u ni kpamu udashi u tali. Kakashi ka ya'an ugisanki derere.

¹⁰ Dada o bolongi akashi a tawun a nampa a a ubuta u te da o okpoi kakashi ka gbayin ke te, ta kpamu a ya'in n akashi a tawun a na a buwai va kpamu nannai.

¹¹ Da a ya'ankai kakashi dem nroki n kusaku n na mi tsu mini mu usuni, ka na a jilyai a una u kakashi ka iyain ka na o bolomgbonoi, ta kpamu a ya'ankai ke i re ka nannai.

¹² Da a jilyakai kakashi ke te nroki amangerenkupa, nroki amangerenkupa kpamu a ukoci u kakambu ku uteku ka na de, nroki ma okpo derere a mindansanai.

¹³ Da a ya'in ashiyatsu azanariya amangerenkupa, da a gasatamgbanai kakashi ka kobolo a ubuta wa ashiyatsu wa, adama a na Mavali ma kuciba n Kashile ma mo okpo ili i te.

¹⁴ Da a ya'in akashi kupa n ke te n cileme tsu nradika tsu na a kubayañku Mavali ma kuciba n Kashile ma.

¹⁵ Akashi kupa n kete dem ugadi u ni u yawa ta udashi amangere n a tawun wanshi u ni kpamu udashi u tali.

¹⁶ Da Bezale u bolongi akashi a tawun da a jilyai a da ubuta u te, da okpoi ke te. Ugboku u tali u na de kpamu nannai.

¹⁷ Da a jilyai nroki amangerenkupa a kakina ku teku u kakashi ku ugboku u te, n kakambu ku uteku ku ugboku ke te ka na ka buwai feu nannai.

¹⁸ Da kpamu a ya'in ashiyatsu a iyum i shili amangerenkupa adama a na o bolongu n ili i kusaku ya, ciya Mavali ma ma mo okpo ubuta u te.

¹⁹ Da a ya'ankai Mavali ma kabayantsu ku

ukpan u kagiri da a shinai m mini ma garula. Da kpamu a ya'in ili i yoku i kupalaka ukpan wa, nu ukpan u manama m̄ mini.

²⁰ Da a ya'in nshikpu mu utsutsu ma m madanga me megele adama a Mayali ma kuciba n Kashile.

²¹ Nshikpu mu utsutsu dem, udangi u ni u yawa ubapi kupa n u tawun, wanshi u ni kpamu udyawi kamanga n u cindere,

²² n aguta ereuzuwi derere n vutoku. Ta a ya'in nshikpu mu utsutsu u Mayali ma kuciba n Kashile ma nannai.

²³ Da a ya'in nshikpu mu utsutsu kamanga u Mayali ma kuciba n Kashile ma na mi a kindana ubon u daka.

²⁴ Da a ya'in anci amangere ya azurufa, adama a na a zuwa le daka vu nshikpu n nan de ma, kata a zuwa anci e re daka vu mashikpu dem, adama na a kana aguta e re a mayin.

²⁵ N kakambu ka na de, n tsu gadī tsu Mayali ma kuciba n Kashile ma, da a ya'in nshikpu mu utsutsu kamanga.

²⁶ Da a ya'in anci a azurufa amangere, anci e re a daka vu nshikpu mu utsutsu wa dem.

²⁷ Da a ya'in nshikpu mu utsutsu n tali adama a kucina ku mayali ma n tsu kakambu ka kalivi.

²⁸ A ya'in kpamu nshikpu mu utsutsu n re adama o ngo m Mayali ma kuciba n Kashile ma, n tsu kucina ku ni.

²⁹ Nshikpu mu utsutsu ngo n na o bolongi n tsu gadī tsu nshikpu mu utsutsu u iyain. Ama n tsu daka a kasukpaj ni upcemgbenei. Ta kpamu nshikpu n re n na a ya'in a ngo n re ma nannai.

³⁰ Nshikpu kunlai da i, n anci kupa n a tali a azurufa, n anci e re daka vu nshikpu n le dem.

³¹ A ya'an aburakpatsu a madanga me megele, aza tawun adama a nshikpu n kakambu ke te ka Mayali ma kuciba n Kaşhile ma.

³² Aburakpatsu a tawun a kakambu ka nan de, aza a tawun kpamu adama a nshikpu n kakambu ku ubon u kalivi, da'angi de a kucina ku ukocishi ku Mayali ma kuciba n Kaşhile.

³³ Da a ya'in kaburakpatsu ke mere, adama a na ka kana uteku n uteku e mere mu nshikpu ma.

³⁴ Da a padarai nshikpu mu utsutsu wa n azanariya, da a ya'ankai le kpamu nkawani ma azanariya, adama a na a kana alangu a. A padarai alangu a n azanariya.

³⁵ A ya'in kakashi ku utsutsu ka na ki n tsugbere tsu mini mu usuni, n tsu na ci yotsoi mini ma garula, n tsu mini ma madiya, n tsugbere tsu uca'i tsu singai. Da aza a na e yevei kuzuwa tsuzogu a ya'ankai le idani yi igani tsu Corobi.

³⁶ Da a saki de kakashi ka a nshikpu n nashi m madanga me megele da a padarai ikyamba i le n azanariya, aza na i n okobotsu. Da a shikpai le a anci e le a nashi a azurufa.

³⁷ A ya'in kakashi adama a utsutsu u ku'uwa Mayali ma kuciba n Kaşhile ma n tsugbere tsu mini mu usuni, n tsu na ci yotsoi mini ma garula n tsu mini ma madiya n tsugbere tsa akada. Da a ya'ankai kakashi ka igani i kuca'a ke ekiye.

³⁸ Da a ya'in nshikpu n tawun n ikobotsu i le. Da a padarai nshikpu ma a ubon u gadi u le wa n azanariya, ama anci a tawun e le a, a ya'in le n iyum i shili.

37

Kuya'an Akpati vu Uzuwakpani

¹ Bezale u ya'in akpati vu uzuwakpani m madanga me megele. Ugadi u ni u yawa ta udashi u tatsu n udyawi kuci, wanshi u ni kpamu u yawa ta udashi u re n udyawi u tatsu Udangi u ni u yawa ta ubapi u re n udyawi u tatsu.

² U padarai ikyamba i ni pulai n asuvu a ni n azanariya da u lapulai kpamu akambu a ni n azanariya koci.

³ Da ukai akpati va nkawani ma azanariya n nashi, n a luwai da u zuwai n da punu e ene a akpati va, kakambu dem nkawani n re.

⁴ Da u ya'in nshikpu mu ndanga me megele, u padarai n da n azanariya.

⁵ Dada u ukai punu alangu a una wu nkawani n re ma akpati ma, adama a na a dikaka.

⁶ Da u ya'in kakuyamkpatsu ka kutakpa unushi, n azanariya koci. Ugadi u ni u yawa ta udashi u tatsu n udyawi kuci, wanshi u ni udashi u re n udyawi u tatsu.

⁷ Da u ya'in Corobi vi re n azanariya a na a yimai a uteku u kakuyamkpatsu ka.

⁸ U ya'in Corobi vi te a uteku u nampa, Corobi vu te kpamu a uteku u nan de, de a uteku wa, da u ya'in le punu ugasatangbani n kakuyamkpatsu ka de a ubuta u te.

⁹ Corobin va wi ta n evelyu a ni ubapi zuva, a palai kakuyamkpatsu ka. Corobin va vi ta a mindansanai, a kinda kakuyamkpatsu ka.

¹⁰ Da kpamu u ya'in kirukpa m madanga me megele, ugadi u ni udashi u tatsu, wanshi u ni

udyawi u tali. Udaŋgi u ni ubapi u re n udyawi u tatsu.

Uteku u na a kuya'an kirukpa ka

¹¹ U padarai ku da n azanariya koci, da kpamu u lapulai iga'in i ni ya n azanariya a_kukara'a.

¹² Da u she'wei i li tsu makawani a_kukaraka, kata_wanshi u ni u laza kataka ke kukiye ba. Kata_vu tono kaga'in ka vu padara n azanariya.

¹³ Da a_luwai nkawani n našhi ma azanariya, da a ukai n da de a ngo n našhi n kirukpa ma.

¹⁴ Nkawani ma a zuwa ta_n da devu, m mashigi ma na ma_kañai ashampatsu a na a ci dikaka kirukpa ka.

¹⁵ Da u ya'in apara ni nvene n atan a na a ya'in n azanariya koci, kobolo kpamu nu nsasu n akanatsu n na a ci ya'anka ulinga a_ubuta_u kutsungu ili i kudarukpa alyuka o kuso'o.

Uteku tsu na a kuya'an kashamkpatsu ka_makuni

¹⁷ Da u ya'in kashamkpatsu ka_makuni ka n azanariya koci a na a yimai, kashamkpatsu ka n anci a ni, iyoci ya_apalu a ni, mbom n ni, n ubazukpi u ni, wo okpo ubuta_u te.

¹⁸ A kacaka ka_tali a_utai de a kashamkpatsu ke te, a kakambu ka nampa acaka a tatsu a kakambu ka nan de feu acaka a tatsu.

¹⁹ Atan a tatsu a na a ya'in n iyoci ya_apalu a alumo, nu mbom, n ubazukpi, okpo a kacaka ke te, a tatsu a kacaka ka nan de, ta u kuya'an nannai

raka_n acaka a_atali a na a_utai a kashamkpatsu ka.

²⁰ De a kashamkpatsu ka da a ya'in atan a_nashi n iyoci ya_apalu a alumo nu mbom kobolo n ubazukpi u ni.

²¹ Ubomi u te wi ta a kacaka ku ugiti ka na kutai de a kashamkpatsu ka_makuni ka, mobom me ire mi ta_daka vu kacaka ke ire, mobom ma tatsu, mi ta_daka vu kacaka ka tatsu, dem vu le acaka atali a da.

²² Mbom ma n acaka a, i ta umatyangbani n kashamkpatsu ka na a yimai n azanariya koci.

²³ Da a ya'in nkuni n cindere n ikimatsu n ebelyu a_ni feu, n azanariya koci.

²⁴ Kashamkpatsu ka na ka_kanai nkuni ma n ucanuku wu ulinga u le, da u ya'in le n azanariya koci ali n amiki a na a yawai kamangankupa n vu tawun.

Uteku u na a kuya'an katalikalyuka ki ili i magulanî

²⁵ Da a ya'in katalikalyuka ko kusonku ki ili i magulanî m madanga me megele. Ugadi wu ngo n ni u yawa ta_udashi u te n kagimi, wanshi u ni kpamu udashi u te n kagimi, ufaŋgi u ni ubapi u tatsu n wanshi u ni ugadi derere da i, da u ya'in avana punu umatyangbani.

²⁶ A padara gadi n akambu a_ni dem kobolo n vana a_ni n azanariya koci, da u lapulai a_kaga'in ku una_ka_ni a_karakai n azanariya koci.

²⁷ Da a ya'in nkawani n re ma azanariya adama a katalikalyuka a_daka vu kaga'in, akambu e re dem a na a_kanai nshikpu n na a ci dikaka katalikalyuka ka.

²⁸ Da a ya'in ashampatsu a nu ndanga me
megele da a padarai n da n azanariya.

²⁹ Da kpamu a ya'in mani'in me kerengu ma
cida, n ili magulan'i, tsu na kaya'in ki ili magulan'i
u ci ya'an.

38

Katalikalyuka ko Kusongu alyuka e kune'e

¹ Da a ya'in katalikalyuka o kusongu m
madanga me megele, ugadi u ni u yawa ta_udashi
u cindere n kagimi, wanshi u ni udashi u cindere
n kagimi. Udangi u ni udashi u nashi n kagimi,
wanshi n ugadi u katalikalyuka ka derere da.

² Da a ya'in avana a ngo n nashi dem, adama na
avana a n katalikalyuka ka okpo umatyangbani
punu ubuta u te, da a padarai katalikalyuka n
vuyum vi shili.

³ A ma'i mgbodo mi iyum adama a na a
tsungusu punu kokomo ka katalikalyuka ka, n
sheburu, n ambu, n aya a njuvu, n ambu a
kupuraka agaruwashi. Ucanuku wu ulinga u
nampa a ya'an ta_u da n vuyum vi shili.

⁴ Da u ya'ankai katalikalyuka ka kazatsu ka
viyum vi shili, da a ukai ka'a e mere-mere.

⁵ Da a ukai nkawani n nashi, a ngon n nashi n
kazatsu ka na a ya'in n iyum i shili, o okpo tsa_
akanatsu ashampatsu a.

⁶ Da u ya'in akanatsu a, m madanga me megele.
Da u padarai le n vuyum vu shili.

⁷ Da a ukai akanatsu a punu a nkawani n na
mi a ka a akambu ka katalikalyuka ka. Katalika-
lyuka ka ki ta_n kungu, ku na a ya'ankai ni.

Uteku tsu na a kuya'an kasasu ka vuyum vu shili.

⁸ U ya'in kasasu ka gbayin n kashamkpatsu n iyum i shili, m mindatsu ma na amaci a na a ci ya'an ulinga a utsutsu u Mayali mo Obolo.

Kukira ku Ulanga u Mayali ma Vuzavagudu

⁹ Da u kirai ulanga. N tsudaka, a kakashi ku usaki ka, a ca'a ta ka'a n tsugbere tsu singai tsu tsuzogu tsu arikinla, udashi amangatawun n amangerenkupa (150),

¹⁰ kobolo kpamu n ashampatsu kamanga n anci kamanga o okpo a na a ya'in n iyum i shili, ama okobotsu a ashampatsu n awin a, o okpo a azurufa.

¹¹ Akashi a na a saki a ubon u gadfi wa, washin u le u yawa ta amangatawun n amangerenkupa (150), ashampatsu kamanga e le, n anci kamanga, a ya'an ta n iyum ishili, ama okobotsu n ashampatsu, n awin e le, a ya'an le ta n azurufa.

¹² N uteku u kalivi wansi u ni u yawa ta udashi amangatatsunkupa n u tawun, n nshikpu kupa n anci e le kupa. Ikobotsu a nshikpu ma, n awin e le, a ya'in a da n azurufa.

¹³ N ubon u kelime u kasana udashi amangatatsunkupa n u tawun.

¹⁴ Akashi a utsutsu a na a saki a kakambu ke te ku utsutsu ka, ugadi u ni udashi kamanga n u re n kagimi, kobolo n ashampatsu a tatsu n anci a tatsu feu,

¹⁵ ta kpamu nannai n kakambu ka nan de. A saku de akashi, a ya'an ugadi u na u yawai udashi kamanga n u re n kagimi, kobolo n ashampatsu tatsu n anci a tatsu feu.

¹⁶ Akashi a ulanga a raka a ya'an ta le n tsugbere tsu uca'i tsu tsuzogu tsu arikinla.

¹⁷ Anci a ashampatsu a, a ya'in le n iyum i shili. Ama ikobotsu, n ashampatsu, n awin a, a ya'an le ta_n azurufa, da kpamu a padarai gadi va ashampatsu va n azurufa, ikobotsu n awin a, a ya'an le ta_n azurufa.

¹⁸ Da u ya'in kakashi ku utsutsu ku ulanga ka, n uca'i u tsugbere tsu singai, u mini mu usuni, m mini ma_ma'diya, m mini ma garula n tsugbere tsu uca'i tsu singai tsu tsuzogu. Wanshi u ni u yawa ta_udashi kamangankupa, udangi u ni udashi u cindere n kagimi, derere n akashi a usaki a ulanga a,

¹⁹ ashampatsu e le a_nashi a da, n anci e le a_nashi a na a ya'in n iyum i shili, ikobotsu i le azurufa a da, ikobotsu n awin a, a ya'in le ta_n azurufa.

²⁰ Aguta a_mayali ma kuciba n Kashile ma raka, kobolo n aguta a ulanga a dem, a ya'an le ta_n iyum i shili.

Ucanuku u Mayali ma kuciba n Kashile

²¹ Nava dada ucanuku u na a ya'ankai ulinga u kuma'a ku Mayali ma kuciba n Kashile, mu uzuwakpani. Ubuta u na a zuwai nshemberu ma atali n na mi n wilakupa u na Musa u nekei aza e Levi kadanshi a_pura, n uyevi u Itama maku ma Haruna Ganu.

²² Bezale maku ma Uri vashi vu Huru a kumaci ku Yahuda u ya'in ili derere tsu na Vuzavagu'u u danai Musa u ya'an,

²³ kobolo n Oholiyabu maku ma Ahisamaka a kumaci ku Dan, ayi keyevi ka'a ku ulinga u

kuya'an tsuzogu ce ekiye n igani, katau rumbuku m mini mu usuni, m ma na mo yotsoi mini ma garula, n tsu mini mamadiya, n tsugbere tsu arikinla tsu singai.

²⁴ Azanariya a na atukai rakaadama alyuka akudangusa a na a kuya'ankaulinga u kuma'a Mayali mo Obolo ma, a yawa taamiki a kagisamkpatsu amangatawunkuci n amanganashinkupa n i cindere (997) n agisamkpatsu i na a ci ya'anka uilinga aubuta u Mayali ma cida.

²⁵ Zurfa a na a isai aubuta u uma a na e kecei, a yawa taa amiki a kagisamkpatsu akpan a tatsu n amangatawanashi n kamangankupa (3, 430), uteku tsu na a gisanki n kagisamkpatsu ku ubutau Mayali ma cida,

²⁶ vuma lakam vu na e kecei, aza a na ayae le a yawai kamanga a kubana gadi, u tsupa takagimi ka agisana ka azurufa, agisana a na i a kuya'ankaulinga aubuta u Mayali mo Obolo. Uma a a yawa taakpan amangatawantali n akpan a tatsu n amangatawantawun n amangerenkupa (603, 550).

²⁷ A ya'an taulinga n kilo kamangankupa n vu nashi va azurufa, aubuta u kuma'a ku anci amangatawun a Mayali mo Obolo, da a ya'in kpamu uilinga n azurufa kamangankupa n anashi a kanci dem adama a kakashi ku utsutsu ka feu.

²⁸ A kilo kamangankupa va azurufa vu na vu buwai, vu da a ya'ankai ikobotsu n awin a na a padarakai gadi va ashampatsu va.

²⁹ Kune'e ki iyum i shili i na uma atukai, ku yawa taamiki a kagisamkpatsu akpan e re n

amangatawanashi n kamanga n tawun (2, 425).

³⁰ A ya'ankai ulinga n i da, a ya'in anci a utsutsu u Mavalì mo Obolo, n katalikalyuka kpamu n kazatsu ki iyum i shili, n ili yu ulinga i ni dem,

³¹ ali n anci a na a karakai ulanga u mayali wa, n aza na i utsutsu, kobolo n aguta raka a Mavalì ma kuciba n Kashile ma, n aza na kpamu a kara'i ulanga wa.

39

Aminya a tsuganu

¹ A jilyai aminya a tsuganu a na a kuya'anka ulinga a Mavalì ma kuciba n Kashile m mini mu usuni, m mini ma garula, kobolo kpamu m mini ma madiya. O doku a jilyakai feu Haruna aminya a cida, tsu na Vuzavagudu u danai Musa.

Kabun ka kukabangu ka tsuganu

² A ya'in kabun ka kukabangu ka tsuganu n kakashi ka mini mu usuni, m mini ma garula, n tsu mini ma madiya, kobolo n tsugbere tsu singai tsà akada.

³ A yimai azanariya da okpoi abun-abun, da a kidasai a da adama a na o bolongu n tsugbere tsu kuca'a tsu na ci an mini mu usuni, m mini ma garula, m mini ma madiya, kobolo n tsugbere tsu singai tsu tsuzogu, ulinga u keyevi.

⁴ Da ya'ankai kabun ka kukabangu ka eleje avangatsu, da a gasatamgbanai ngo n re n ni, adama a kushiya.

⁵ Kadambura ku uca'i ko tsuzogu ki ta u umatyangbani n kabun ka, kana a ya'in n ci iyoci tsu ni, tsa a azanariya, m mini mu usuni, n tsu

mini ma garula, kobolo mini ma_a madiya, tsu na Vuzavagudu u danai Musa.

⁶ A lañsa_i atali o onis e re da a lapulai a da, a ukai a da a mashingi ma azanariya, da a karai de ula a muku mi Isaraila a katali ka tsu na a tsu pada katumbari.

⁷ Da a sabangi le avangatsu a efodu a adama na okpo atali a kucibasa m muku ma a za Isaraila, tsu na Vuzavagudu u danai Musa.

Mabambata

⁸ A ya'in mabambata ma n ulinga u keyevi, n tso ogoni a efodu va azanariya, tsu mini mu usuni, m mini ma garula, m mini ma_a madiya. Ali n tsugbere tsu uca'i tsu singai tsu tsuzogu.

⁹ Wi ta_a nu ngon nashi. Da a ya'in mabambata ma ugoshi ku re, ugadi ubarukpi u kataka ke kukiye, n washi kpamu ubarukpi u kataka ke kukiye, ukatali ku re.

¹⁰ Dada a darai de atali a singai ali akariki a_a nashi. A kakariki ka iyain, a darai de kaneliya, n tofa, kobolo n zumurudu,

¹¹ a kakariki ke ire a darai de kirisola, n safaya, n daimo,

¹² a kakariki ka tatsu a darai de yasin, n agat, n amati,

¹³ a kakariki ka nashi a darai de beril, n onis, n yasfa. A zuwai katali dem u uki m mashingi ma azanariya.

¹⁴ Atali kupa n e re i ta_a de n ula e le, tsu ula a muku mi Isaraila. Okpoi tsuuzuwi u kukiye, katali dem ki ta_a ukari n kula ku ni, adama a kumaci kupa n ku re ku uma a Isaraila.

¹⁵ Da a ya'in de a mabambata n ikani yu uca'i i tsu tsuzogu tsa awin, a na a ya'in n azanariya koci.

¹⁶ Da a ya'in de nkawani n re ma azanariya, da o koboi de nkawani n re ma a iga'in e re a mabambata a.

¹⁷ Da a shiyai de awin e re a azanariya, de a nkawani ma_iga'in a mabambata ma.

¹⁸ Da o koboi de ugasatangbani u re wu uteku wu nkawani ma, n awin e re a. Ama da o koboi le n tsu kelime a_ubuta_u te wa avangatsu a efodu a.

¹⁹ Da a ya'in nkawani n re ma azanariya, da o koboi le a uteku u re u mabambata ma, n asuvu devu n efodu va.

²⁰ Da a ya'in nkawani n re ma azanariya, da o koboi le kelime n tsu daka tsa avangatsu a_ubuta_u efodu va. Devu n ubon ugadi u magasatai ma kadambura ko tsuzogu ka efodu va.

²¹ Da a shiyai mabanbata ma nu nkawani n ni, de a nkawani n efodu n kawin kamini mu usuni, adama a na wo okpo ulinga u keyevi ka kuca'a ka awin ka efodu, adama a na katamabambata ma matawa mabada a efodu va ba, uteku tsu na Vuzavagudu u danai Musa.

Ntogu n tsuganu n yoku

²² Da kpamu u ya'in motogu mu uca'i mu ugadi ma efodu ma, m mini mu usuni raka,

²³ kudeku ku motogu ka, ki tauca'i n aguruzu ukaraki adama a na u sankakukara.

²⁴ Iga'in o motogu a, a ya'an taa da n tsuzogu tsu umaci u madanga ma na e ci deke ruman, n tsu mini m usuni, n tsu mini ma madiya, n tsu

mini magarula, n tsugbere tsu ca'i u tsuzogu tsu singai.

²⁵ Da kpamu a ya'in alingi n azanariya koci, da a ukai a da de iga'in o motogu ma a_kukaraka_raka_ A_mere mu umaci ma ruman dem, a zuwa kalingi dem.

²⁶ Kalingi n umaci u ruman a_kukara_ ugupi u motogu ma tsuganu ma, uteku tsu na Vuzavaguđu u danai Musa.

²⁷ Da kpamu a ya'ankai Haruna m muku n ni ntogu n kenke'en mu uca'i we ekiye n tsugbere tsu singai.

²⁸ N oroli o tsuzogu a singai, n nku'un n tsuzogu n singai, m motogu mu uca'i ma asuvu ma singai.

²⁹ A ya'in kadambura ku uca'i u tsuzogu ce ekiye n tsugbere tsu singai, n tsugbere tsu mini ma_usuni, n tsu mini ma_garula, n tsu mini ma_mađiya, tsu na Vuzavaguđu u danai Musa.

³⁰ Da a ya'in kebelyu ko oroli a ciđa n azanariya koci, da a_karai de idani, uteku tsu ukari wu uzuwi u kukiye u kاتامباري tsu nampa, <<CIDA U VUZAVAGUDU.>>

³¹ Da a shiyakai de kawin ka na ki tsu mini mu usuni, adama a na ka shiya gadî vo oroli va, tsu na Vuzavaguđu u danai Musa.

Musa u Lanai Mayali ma kuciba n Kashile

³² Ulinga u Mayali ma kuciba n Kashile m Mayali mo Obolo ma ya'an ta_ukoci, Aza a Isaraila a ya'an ta_ili raka_ derere tsu na Vuzavaguđu u danai Musa, ta ta na a ya'in nannai.

³³ Da a_tukai m Mayali ma kuciba n Kashile ma u Musa, m mayali n ucanuku wu ulinga ū ni raka,

ikobotsu i ni, n urotu wu utsutsu, n alangu a ni, n ashampatsu a ni, kobolo n anci a ni,

³⁴ n ipalatsu yu ukpan u kagiri n ukpan wu nradika, n kakashi ka kupalaka,

³⁵ n akpati vu wila n alangu a ni, n kakuyamkpatsu ka kutakpa unushi,

³⁶ kirukpa n ucanuku wu ulinga u ni, m boroji vu cida,

³⁷ kashamkpatsu ka nkuni ka azanariya koci, nu nkuni n ni de udari, n ucanuku wu ulinga u ni raka n kalanji adama a kutashi,

³⁸ katalikalyuka ka azanariya, m mani'in me kerengu, n ili i magulani i wali, n kakashi ku utsutsu u mayali ma,

³⁹ katalikalyuka ki iyum i shili, n ubuta u kazatsu u ni, n alangu a ni, kobolo n ucanuku wu ulinga u ni raka, n kapara n kanci ka ni,

⁴⁰ kakashi ku utsutsu ku ulanga u Mayali ma, ashampatsu a ni, kobolo n anci e le, n kakashi ku utsutsu ku ulanga u Mayali wa, awin a ni kobolo n aguta a ni, n ucanuku wu ulinga u Mayali ma kuciba n Kashile, m Mayali mo Obolo,

⁴¹ ntogu mu uca'i n ku'uka a ubuta wu ulinga wu ubuta u cida, ntogu n cida n tsuganu n Haruna nu ntogu n tsuganu mu muku n ni, a ubuta wu ulinga u tsuganu.

⁴² Da aza a Isaraila a ya'in ili ya nannai raka uteku tsu na Vuzavagudu u danai Musa.

⁴³ Musa u lanai ulinga wa raka, da we enei a ya'an ta u da derere tsu na Vuzavagudu u danai. Dada Musa u zuwakai le una singai.

40

Kushikpa ku Mayali ma kuciba n Kashile

¹ Vuzavaguđu u danai Musa,

² <<A kanna ka iyain ko wotoi u iyain kąta vu shikpa Mayali mo Obolo ma.

³ Kąta vu zuwa punu akpati vu wila, kąta vu kede akpati va n akashi.

⁴ Kąta vu uka kirukpa ka asuvu, vu dara de ucanuku u ni, kąta kpamu vu uka n kashamkpatsu ką makuni ka, vu dara de nkuni ma.

⁵ Kąta vu shikpa katalikalyuka ka azanariya ki ili i magulañi, e kelime ka akpati vu wilę va, vu shiya kakashi ku utsutsu u Mayali ma kuciba n Kashile ma.

⁶ Kąta vu shikpa katalikalyuka o kusongu, e kelime ku utsutsu u Mayali mo Obolo ma.

⁷ Vu zuwa kasasu e mere mą Mayali mo Obolo n katalikalyuka ka, kąta vu tsungu punu mini.

⁸ Kata vu shikpa vu karaka ulanga wa, vu shiya de kakashi ku utsutsu u ku'uwa ulanga wa.

⁹ <<Kata vu dika mani'in me kerengu, kąta vu darakpaka mayali ma kuciba n Kashile ma n ili i na yi punu raka, kąta ve erengu ucanuku wa raka, adama na wo okpo cida.

¹⁰ Kata kpamu vu darakpaka katalikalyuka o kusongu, kobolo n ucanuku wu ulinga u ni raka, kąta ve erengu katalikalyuka, adama a na katalikalyuka ka kokpo cida kau.

¹¹ Kąta kpamu vu darakpaka kasasu ka n kashamkpatsu ką ni, kąta ve erengu le.

¹² <<Kata vu tuka n Haruna kobolo m muku atsutsu u Mavali mo Obolo ma, kata vu sumbale m mini.

¹³ Kata i uka Haruna ntogu n cifa, vu putalaka yi mani'in kata ve erengu yi, adama a na u ya'anka mu ulinga u tsuganu.

¹⁴ Kata vu tuka m muku n ni vu uka le ntogu n wawa'a.

¹⁵ Kata vu putalaka le m mani'in a kaci, tsu na i ya'ankai esheku e le, adama a na a ya'anka mu ulinga u tsuganu. Kerengu ku na a ya'ankai le va, kubonoko le taan ganu, ali ntsukaya le n na ma kutawa,>>

¹⁶ Da Musa u ya'in ili i nampa derere tsu na Vuzavagudu u danai ni.

¹⁷ O wotoi u iyain u kayaka i re, a kanna ka iyain ko wotoi ka, da ashikpai Mavali ma kuciba n Kashile ma.

¹⁸ Da Musa u shikpai Mavali. Da u zuwai de anci ani, da u ya'in urotu wu utsutsu, da u ukai alangu ani, da kpamu u dengusaj ashampatsu ani.

¹⁹ Da u barukpai de kakashi ka kupalaka ka a gadi vu mavali ma kuciba n Kashile, da u doku u barukpai de kapalatsu ka kakashi ka gadi, tsu na Vuzavagudu u danai Musa.

²⁰ Da u cikai nshemberu m atali n wila ma, da u zuwai le punu asuvu a akpati va, da u zuwai alangu de a akpati va, da u zuwai kakuyamkpatsu ka kutakpa unushi gadi va akpati va.

²¹ Da u ukai akpati va a asuvu a Mavali ma kuciba n Kashile, da u saki kakashi ku utsutsu ka, da ke kedei Akpati vu Uzuwakpani va, tsu na Vuzavagudu u danai Musa.

²² Da u ukai kirukpa ka punu a Mavalı mo Obolo ma, a ubon u gadi u Mavalı ma kuciba n Kashile ma, n tsu pulai tsu kakashi ku utsutsu ka,
²³ da u darai de boroji, e kelime ka Vuzavagudu, tsu na Vuzavagudu u danai Musa.

²⁴ Da u zuwai kashamkpatsu ka makuni, punu asuvu a Mavalı mo Obolo ma, a upashi u kirukpa wa n ubon u daka, a mindansanai m Mavalı ma kuciba n Kashile.

²⁵ Da u zuwai de nkuni ma a kashamkpatsu ka, e kelime ka Vuzavagudu, tsu na Vuzavagudu u danai Musa.

²⁶ Da a ukai katalikalyuka ka azanariya punu asuvu a Mavalı mo Obolo ma, e kelime ka kakashi ka.

²⁷ U songi ili i magulani i wali de gadi vu ni, tsu na Vuzavagudu u danai Musa.

²⁸ Da u saki kakashi ku utsutsu u mavalı ma Vuzavagudu ma.

²⁹ Da u shikpai katalikalyuka ko kusongu, de a utsutsu u Mavalı ma kuciba n Kashile m Mavalı mo Obolo ma, da u lyukai de alyuka o kusongu kobolo n alyuka a ili kashina, tsu na Vuzavagudu u danai Musa.

³⁰ Da u zuwai kasasu e mere ma Mavalı mo Obolo ma, n katalikalyuka ka, da u tsungi punu mini adama a kusa'asa,

³¹ ka na Musa n Haruna kobolon m muku n ni, a kusa'asa ekiye n ene e le.

³² Ayin a na baci a uwai asuvu a Mavalı mo Obolo ma, da baci a yawai devu n katalikalyuka ka, kata sa'asa, tsu na Vuzavagudu u danai Musa.

³³ Da u kirai ulanga u Mavalı ma kuciba n Kashile ma, n katalikalyuka ka, da u saki kakashi

ku utsutsu u ku'uwa ulanga wa. Ta Musa u kotsoi ulinga wa nannai.

Tsugbayin tsu Vuzavagudu

³⁴ Dada keleshu ka palai Mayali mo Obolo ma, da tsugbayin tsu Vuzavagudu ci shanai punu a Mayali ma kuciba n Kashile ma.

³⁵ Ama Musa u fuda u uwa a Mayali mo Obolo ma ba, adama a na keleshu ka pala ta ma'a, da kpamu tsugbayin tsu Vuzavagudu ci shanai punu a Mayali ma kuciba n Kashile ma.

³⁶ A katsuma ka nwalu n le raka, a ayin a na baci dem e enei keleshu ka ke sheruwengi a kulaza Mayali ma kuciba n Kashile ma, kata aza a Isaraila o tono ka'a.

³⁷ Ama keleshu ka ke sheruwengu baci ba, i a kubana ubutaba, sai kanna ka na ka lazai.

³⁸ Adama a na keleshu ka Vuzavagudu ko ci yongo ta_gadi vu Mayali ma kuciba n Kashile ma n kanna, n kayin kpamu kata ka'a ko yongo n akina, adama na kpa'a ka aza a Isaraila raka_kuciya_kene keleshu ka, a katsuma ka nwalu n le.

Cishingini Agwara Kambari [asg]

Cishingini: Cishingini Agwara Kambari [asg] (Bible)

copyright © 2025 Language Development and Translation Initiative (LDI)

Language: (Cishingini)

Contributor: The Seed Company

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution Share-Alike license 4.0.

You have permission to share and redistribute this Bible translation in any format and to make reasonable revisions and adaptations of this translation, provided that:

You include the above copyright and source information.

If you make any changes to the text, you must indicate that you did so in a way that makes it clear that the original licensor is not necessarily endorsing your changes.

If you redistribute this text, you must distribute your contributions under the same license as the original.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

Note that in addition to the rules above, revising and adapting God's Word involves a great responsibility to be true to God's Word. See Revelation 22:18-19.

2025-07-09

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 10 Sep 2025 from source files
dated 9 Jul 2025

ff342a73-d285-5f4f-952c-a0c91ef11d25